Vincentij Cardini Num° 184

(1

PIERII VA LERIANI

HEXAMETRI ODAE ET EPIGRAMMATA

ALESSANDRINA

N2

APVD GABRIELEM IOLITVM
DE FERRARIIS ET FRATRES.
M. D. L.

SERENISSIMAE GALLORVM REGINAE.

CLIENTVLVS PIERIVS.

QVOD *totum uitæ meæ curſum Sereniſſima Domina Illuſtriſſimæ Medicei nominis familiæ ab ineunte ipſa ætate dedicarim, ſecutus ſum inſtitutum Vrbani Valeriani, patrui mei, qui primus Græcas litteras docuerat Ioannem clariſsimi Laurẽtij filium, tunc Protonotariũ, is autem mox Cardinalis, poſt multa rerum molimina colludentisq́; Fortunæ uarietates ad ſummum Pontificatum euectus; breuiq́; poſt tempore Illuſtribus fratre,*

nepoteq́ deſideratis, cum ad prolem demum eorum fouendam animum ad ieciſſet, me delegit; qui, quã operam Patruus meus in eo olim erudiendo contuliſſet, eandem ego in Illuſtres Hippolytum, et Alexandrum nauandam ſuſciperem. Quod quidem Munus, q̃ diu illi ſuperfuerũt, qua fide, quo ſtudio, qua diligentia curauerim, Serenitas ueſtra facile reminiſci poteſt, Dum cũ utroq́ Romæ eſſemus, Florẽtiæ uero cum Hippolyto tantum. Poſtea uero q̃ illi quoq́ nobis fatorum acerbitate adẽpti ſunt, in patria ego mea Belluni tanto iam deiectus præſidio, omniq́ totius uitæ ſolatio priuatus, q̃uis luctu pene contabeſcerem, eo tamen ardentius, & longe maiore conatu

tentare cæpi, an Principibus hiſce meis memoriæ quidpiam renouare concederetur. Quippe, ſi quæ in honorẽ Cardinalis Hippolyti, quæq; in Ducis Alexandri celebritatem cõſcripſiſſem publicanda procurarem; ut quod Viuis, tã repente, tam inopinato præreptis, præſtare nequiueram, defunctis retribuerem. Pars itaq; ſua ſuperiore anno edita eſt in Hippolyti memoriam; altera, quæ Duci deſtinabatur, cum etiam in Serenitatis ueſtræ, ſuarumq; nuptiarum feliciſsimarum gratulationẽ, Propatruiq; ſui Leonis Decimi laudes extenderetur, antiquiſsimæq; totius eius Domus commemorationem contineret; quæ a Petro Mediceo olim Athenarum Duce ori-

ginem traxit, ut publica teſtantur
monumẽta, quæ ab extrema Pelopo
neſo Romã allata, Græce ſcripta,
inſignibus, quibus Domus ueſtra uti
tur eiſdem communita, pilarum quip
pe numero ſituque eodem in uetuſtiſ
ſimam ceram impreſſo, ipſi oculis no
ſtris inſpeximus, et carioſa q̃uis per
legimus. In quorum unoquoq; prin-
cipium hoc habetur. πέτρος ὁ λεγόμε-
νος ἰατρὸς ἀθηναίων ἡγεμῶν. Partem hãc
inq̃; cum perpenderem, cõgruum pu-
taui ut hæc quanta, & qualiacunq;
eſsent, Ei uni hæreditario, frater-
noque iure deberentur. Sed nõ erit
forte conatus meus tanta Maieſta-
te dignus; at fides, cultus, & obſer-
uantia erga illam mea. Id forte con
ſequetur, ut nõ ſine aliqua uolupta-

te intelligat Serenitas ueſtra extare, hic apud Venetos aliquot de ſuorum numero; qui, etiam abſentes, in officio perſeuerant; & ampliſsimos iſtius Domus Viros, tam uiuentes quàm ſublatos funere, quãtũ animo ingenioq́; ualent, grata mẽtis ſignificatione colere non deſiſtant.

Ea feliciſsime cum excelſa coniugis Maieſtate Valeat

Auguſtinus Beatianus Venetus.

Pierius Cilicum oſtendit felicia dona
Vnde omnis uario ſemine floret ager.
Nec contentus eo eſt, ignotæ Milacis uſum
Et ſimul hanc quiſquis qua colat arte, docet.
Hoc uno certe creuit Res Ruſtica libro;
Ac Maro tale ſuum dicier optet opus,
Perlege, & inſueto ſolatus carmine mentem
Hinc decus antiquum poſſe redire puta.

AD CLARISS. ET ILLVSTRISSIMVM FLORENTIAE DVCEM ALEXANDRVM MEDICEM.

DE MILACIS CVLTVRA PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BELLVNEN.

IGNOTOS *Milacis cultus aperire paramus,*
Diuitiasq; nouas hortorum oſtendere, ab Indis
Vſq; coloratis, imiq; a finibus orbis
Nauibus aduectas, gemmas tellure ſerendas
Multorum inſignes uario ſplendore colorum,
Vnde oculos, unde ora queas mortalia Diuum
Paſcere delicijs, aulasq; uirentibus auris
Induere, atq; Canis rabiem & momenta Leonis
Lenire. Etruſci o columenq; & gloria Regni;
Quem ſibi tam egregio præſtantem pectore Cæſar
Carolus adſciuit generum. Inuictiſſimus ille
Terrarum domitor debellatorq; profundi,
Inclyte Alexander tenuem hanc ne deſpice Muſam
Si magnis uacuus curis quandoq; grauatum

Exhilarare animum ſtudijs leuioribus optas;
Vnde meis ueniat decus & noua fama libellis
Nam memini teneræ igniculos ætatis ab illo
Tempore, quo mecum Muſarum repere colles
Cepiſti (Dux ueſter eram) Tu ſeria toto
Pectore condebas, tu luſum & amœna iocorum
Colloquia. haud rigido aſpernatus corde, probabas.
Ortorum *Non aberat ſtudium hortoeum, non cura rapacum*
Accipitrũq;. canumq;. & equorũ. hæc omnia recte,
Et modice placuere, placent, ſemper placebunt,
V *os autem ſtudioſa cohors huc ite, tepentum*
Scenarum quos tangit honos, quos gloria frugum,
Et mecum immenſos peregrinæ meſsis aceruos
Colligite, & noſtris nondum uulgata colonis
Semina, quæ ſerimus, plenis auferte caniſtris
D *ic Dea quæ ſummi celebras loca lucida Olympi,*
Cui rerum eſt antiqua fides. quæ ſecula condis
Cum Sene, qui terris herbas, ſata poma miniſtrat,
Meq; per aerios tractus felicibus alis
Tolle. & ad Aethiopum menſas age ſiſte, beatum
Vnde genus diſcam frugum condire nitentum.
Scilicet & facili oblectare legumine uitam
P *rincipio Milaci non una eſt forma. nec unum*
Eſt genus. aut facies eadem. aut color unus & Idem
Cultus, at in ſpecies ſeges hæc diuiſa quaternas
Nanq; alia arboreo, ac abiegno ſtipite ſurgit,
Viq; ſoporifera eſt, procul o procul illa faceſſat,
Flectat Ithureos letalia uimina in arcus,

Ne ſub ea quiſq; declinans lumina ſomno;
Purpureis tetram cum ſpirat floribus auram,
Dormiat æternum Taxo ſopitus amara
Altera nomen habet, quod dura. atq; aſpera tactu
Summoueat digitos a ſe procul. Illa racemis
Labruſcæ, illa Rubi. & Paliuri prædita telis
Saxa operit Cilicum, Truncosq; irrepit ad altos
Et quibus hæſerit arboribus ui ſtrangulat omnes
Iamq; alia aſſumit leui de corpore nomen
Proximaq; Hortenſi. minimo tamen interuallo
Proxima. decipiat, niſi ſemine diſcrepet ipſo
Quod nigrũ eſt Ebeni inſtar, at illã purpura ueſtit
Aut crocea, aut uaria eſt. ſed frus & ſurculus idem
Et tamen eſſe eadem Hortenſis, Leuisq; putatur
Nam ſi rem uariet color, hinc ſi ſemina cernas
Multa adeo fuerint tinctus diſcrimina, ut ingens
Silua modum numero nullum ſubducere poßit.
Sed non hic cunctas generatim quærere cura
Nunc fuerit ſpecies Milacum neq; dicere mores
Cunctarum. quos cuiq; ſuos Natura miniſtrat,
Difficile eſt tam multa docere, & pandere uerbis,
Quæ uario ueterum ſenſu dictata tulerunt;
Verum uſus tibi multa dabit. quæ nemo putaſſet
Obſeruanda prius; tanti eſt curare quod inſtat.
Præ manibusq; tenes, nec abeſt ſollertia agendi,
Vnam igitur toto e numero capiemus. & Hortis
Illam aptam; quæ mitis adeſt. animumq; ſibi ipſa
Silueſtrem nunquàm induerit, Teſtumq;, laremq; tectumq;

Humanum celebrat, menſamq; opulentat Herilem,
Renibus humanis fœtum aſsimilata; laborem
Quæ Renum imminuat præſens, quæ lotia ſoluat,
Quæ ſomnũ alliciat; neq; ſit grauis umbra ſub illa.
Surculus ipſe ingens, Hederæq; ſimillimus; & ſi
Non triplici omne genu folio ueſtiret, abiret
Protinus in ſpecies Hederæ, ſeu repere in altum
Seu uiridi ſepes denſeri fronde iuuaret.
Nempe etiam doctis ingenti errore Poetis
Impoſita eſt, Baccoq;, & Niſigenæ Sileno,
Et polluta nihil iuuerunt ſacra precantes.
Ne tamen hæc eadem uideatur, plurima ſunto
Nam folia (hoc diſtabit) habet firmisſima Bacchi
Planta, procelloſi contra luctamina cœli,
Scythoniasq; niues contra, gelidasq; pruinas.
Debilia hæc, leuibusq; ſimul labentia uentis,
Quæq; æſtate uigent, primo mox frigore deſunt,
Et niſi complexæ ſocientur germina uirgæ
Quæ fundamento ſtabili fluitantia firmet,
Dilacerent Imbres, auellant flabra Aquilonum
Illa ſuis ſeſe gaudet ueſtire corymbis,
Hæc uiolis longa ſpina erumpentibus ornat,
Mox Lobijs, repitq; hæretq; parietibus illa
Atq; ubi nixa ſemel truncis, aut cautibus hæſit
Auelli ſine labe nequit. de corpore mittit
Radices toto, quocunque increuerit auctu
Hæc, quo quæq; loco ſata ſit, per uimina caulem
Inflectit tenerum, atq; uirum complexa, flagellis

More Periclymeni ſudibus circundata longis
Contextas ueſtit folijs uiridantibus haſtas;
Meſsibus in menſes tris utilis herba legendis
Siue uelis ſcenis decorare umbracula denſis
Quam ſubito ſyluam immenſam,lataſq; propagat
Hinc,atq; hinc frondes, nemoroſaq; brachia pandit.
Tempore quo proſunt tentoria,quoq; petuntur.
Seu mauis Phariam ante fores educere Metam
Creſcit,& in Cœlum Iuncis felicibus exit,
Perq; apices Turris, perq; alta cacumina tranſit.
Qua uero hanc cultus Milacem ratione gubernes
Ne faciles pigeat quemquam tentare labores
Quid ſit opus facto expediam,lætusq; docebo.
Namq; ubi ſe obtulerit genitabilis Aura Fauonij
Cumq; Hyades, Atlantiadesq; orientibus Hœdis
Occiderint, uel Sidonij frons clara iuuenci,
Aerea tunc tenuem moueant tibi ſarcula terram.
Nec mihi diſpicias oculis loca,quæ magis apta
Quæ magis aprica,& natura, aut arte madeſcant,
Sed facili quodcunque manu mollieris aruum,
Semina ne dubita cui uis committere ſulco;
Quæq; loco ſiquidem regio opportuna ſerendo;
Seu pingui condas terra,aut leuiore.ita paſsim
Inq; hortis,& agris,In ſummis pacta feneſtris
Proueniunt, Vno in cyatho ſere ſemen,aleſcet.
Fors ieiuna tibi cliuoſo glarea tractu
Contigerit, paruæq; domus erit angulus,urnæ
Vnius patiens, paries uel parte dehiſcet.

Ingere humum,quantam manibus prenſare duabus
Poßis,hoc ſat erit, ſic diues Capparis omne
Cementum fœcundat,agri nihil indiguus,uno
Rudere contentus,uel rimæ labe uetuſtæ.
Vidi ego ab anguſto urceolo pro culmine tecti
Granum unũ ingentem ſiliquarũ reddere aceruũ,
Quem matutinis guttis Aurora rigabat;
Scilicet eſt tanti exorientem deniq; Solem
Excipere,& radijs nocturnum abſtergere rorem.
Vidi etiam Arctoam,conuerſa luce, feneſtram,
Planta ubi ſola. luto tornatus cantharus udo
In modica tellure ſatam ſuſceperat illam,
Et proba Virgo ſuis manibus curabat alendam;
Horrea multiplici fœtu impleuiſſe,famemq;
Haud paucos pepuliſſe dies de paupere tecto,
Quod pater,et gemini fratres cum matre colebãt.
Non igitur tibi opus ſola ueſtigare,neq; arui
Ingenia explorare labor: feret omnis ubiq;
Sementem hanc Tellus,Sollers modo cura tenellos
Excipiat fœtus,neq; ſorti exponat alendos
Nam Pater, omne bonum qui dat mortalibus, ipſe
Hanc facilem eſſe uiam Milaci conceßit,ut eſſet
Quo ſtudio Muſis quis deditus interim haberet
Vnde aliquam laſſæ menti indulgere quietem
Poſſet,& hoc ſpecimen ludo ſationis amaret.
Vt uero poßint augeſcere,& ire per auras
Exiguis interuallis deſoſſa decenter
Grana pari ſpatio palmum dimenſa locentur;

Si ſit ita exiguus modus agri. Verum ubi latus
Fundus erit, poterunt hac illac ſpargier, Antes
Extremos colere, & Xyſtos ornare politos;
Vt quoquo texant aulea uirentia uerſum,
Sub Dioq; tegant aras, Sed quid moror arctis,
Anguſtisq; locis? nullus tibi dulcis agelli
Angulus, Area nulla uacet, quin protinus illam
His ornes Hederis, oculosq; interſita lætos
Planta iuuet, paßim uenient, paßimq; uirebunt;
Ni iaceant neglecta, rubisq; aut gramine operta.
Nolim autem recti ſis ordinis immemor, unde
Semina ad extentam ſerie pangantur Amußim,
Namq; animũ æquatus paſcet proſpectis, ubi Hortos
Cerula diſtinguens inter plaga curret amœnos;
Quod ſi diſtendas folijs umbracula iunctis,
Quis æſtiua procul radiorum uerbera tollas,
Commoda quanta aderunt, uitæ quæ flagitat uſus?
Hic locus eſt, cuius recubes ſub tegmine menſes
Aeſtiferos, rabiem Cœli dirosq; Cometas,
Tabifico terras urentes igne Cometas,
Noſtra quibus totiens trepidarunt Secula mõſtris,
Declines, & amata libens ubi frigora captes;
Antrum ridet ubi camerato fornice opacum,
Ridet ubi florum laſciuia læta nitentum;
Omnia ubi rident uiridi perfuſa lepore
Magnaq; defeſſæ dant oblectamina menti,
Alliciuntq; oculos Siliquæ ſuperimpendentes.
Quæ ſi Scena placet, ſi cordi eſt tanta uoluptas

Conſumes haud multam operam, minimoq́; labore
In quamcunq; uoles faciem formabis, at illæ
Morigeræ imperium lætæ, facilesq́; ſequentur,
Nec uenient ullo melius Tentoria cultu.
Verum etiam, atq; etiam ratio eſt ſationis habenda,
Semina nec pigeat lymphæ medicare liquore
Arida ſi fuerint, bidui eſt ea cura, tumeſcunt
Protinus, & ſulco tumefacta recondier optant.
Fallitur, in plures differt qui ſemina Soles
Molliri, capiturq́; auctus dulcedine, maius
Quotidie aſpiciens in aquis grandeſcere Corpus,
Neſcius hinc uiuos elabi e fruge colores
Quem primum expetimus tota hac in meſſe leporē
Quem cute de ſumma ſuffuſus diluit humor,
Sed niſi tardus eris, ſi prima ſeueris hora,
Horrida cum glacies Zephyro deuicta liqueſcit,
Nil opus artis erit; collectum nanq; pruinis
Humorem terra ipſa dabit, liquidumq; teporem
Sufficiet, quantum granis quæratur alendis.
Non longum illa autem ſpatium defoſſa latebunt,
Erupiſſe foras ſtudium eſt exireq́; in auras
Approperant. Igitur poſito poſt ſemine ſeptem
Nil ultra remorare dies, ſola rumpere ceptant
Singulaq́; octaua patefiunt luce coorta,
Si natura loci ferat id, nec deſerat humor
Si bona temperies de cœlo affulſerit; at cum
Frigida uis, Boreæ ue rigor ſola denſat, in almis
Condita ſe cohibent ſulcis, ortumq́; morantur.

Sæpe

Sæpe etiam fruſtra expectes, atque irrita tentes
Præcipue ſi uel nimio ſaturaueris uda
Arua fimo, uel aquas non apto tempore fundas;
Nanq; fit ut multo plerunq; humore necentur
Cauliculi primis uix dum radicibus actis
Et ſimul ante ortum iaceant tellure ſepulti,
Vel ſub concreto generentur ceſpite peſtes,
Semina uel fluido mucore abſumpta liqueſcant,
Marcorem ſiquidem generat nimis humida gleba;
Marcor ubi pluuijs de cœlo turget obortis
Sponte animaſcit, et hinc uermes efferuere pergunt,
At, quæ ſunt uiuam naturam nacta neceſſe eſt
Hæc eadem paſci; bruta in Tellure quid autem
Veſtigent, niſi radices, frugumq;, olerumq;.
Has ergo aggrediuntur, & ut precioſior ulla eſt
Huc mage uis inimica ruit, totamq; laceſſunt,
Inq; dies carpunt, donec conſumpta ſupellex
Omnis deficiat, uis omnis corruat, eſu
Mortifero hauſta intus ſub ceſpite perdita cæco
Principio obſtandum eſt igitur, malaq; ante uidendum
Hortorum ſi tangit amor, ſi cura leporum
Verum illæ demum abrodendo, & cuncta ferendo
Deficiant, non ipſa ſeges defecerit unquam;
Sed quo plura acri uitiarint dente, reponet
Vberiora dein qui mox ſuccedet alumnus.
Ne timeas, neu deſperes, felicia ſemper
Ex alio atq; alio fœtu tibi grana parantur.
Quod ſi illa intulerint cladem, uel ſemina terræ

Haud ita fœcundæ mandaueris, eſt ubi damna
Conſarcire queas. Si rara haſtilia ſurgunt
Des operam renouare, aliud pro germine germen
Sufficere, & transferre, ubi quid periiſſe uidebis.
Denſa erit hic, illic Silua, partem inde refoſſam
Tolles, cumq; ſua uelles plantaria terra
Quæ facili infodias dextra, fouea ante parata
Quatuor ad digitos tantum. deſcendere in ima
Nil amat hæc nata ætherias conſurgere in auras
Ilicis & celſæ truncos ſuperare, modo adſit.
Cui baculo nitatur, apex quem captet eundo.
Illa autem ante omnes fuerit tibi cura colendi,
Cum primum bifidam extulerint de ceſpite glandē
Prægrauidam, folijs uix apparentibus, illam
Exiguus ne mus, uel roſtro Gracculus acri
Inuadant, ne pica loquax, ne'ue aduena Hirundo,
Deniq; pictarum menſe hoc genus omne uolucrum
Solanturq; famem, & ieiunia longa, per hortos
Semina dum populāt, roſtro aut modo nata recidūt.
Quare age, & extantes ſumma Tellure Faſellos
Armabis uallo ſpinorum, & uepris acutæ
Deſuper oppilans aditus, hederacea donec.
Primum bina dabunt folia hinc atq; inde coorta
Surculus incipiet ualido mox creſcere iunco:
Altior hinc terra ſe attollet pampinus, & mox
Terna hilaro cernes folia grandeſcere partu.
Incipias age tum ſtudium præſtare, & amorem
Si te haud uana mouet diuinæ gloria frugis

Et digitis Grumum aggerere,& uerſare liquentes
Humorum guttas,quantum natura loci,uel
Aeris expoſcet,Tibi enim eſt id diſcere promptum
Siue diu aruerit tellus,ſeu ſurculus arctis
Contractus ſpatijs externo eſt ubere alendus
Huc tua non temere petitur prudentia,ne mox
Incaſſum dicas totum cecidiſſe laborem,
Incuſesq; Deos, & inania germina damnes.
Deniq; ad hæc curæ pretium eſt aduertere mentem
Flectere cum incipient ſe in cunctas undiq; partes
Quo poteris ſtudio ut uirgulta recentia cures.
Nempe ubi Caulis humo cubitum ſe protinus unum
Suſtulerit,uertensq; uirum conquirere habendum
Spõte ſua incipiet, graciles huc ocyus ornos
Aut teretes Corylos,aut ramos Herculis,atq;
Caſtaneas denſas ſuccide, aut uirgea glaucæ
Valla feras Salicis,tum frondes ſtringe comantes
Et mollem,abraſumq;,nec ullo horrore rigentem
Cuiq; ſuum iungas ſponſum,mirabere ſenſum
Vimq; maritalis ſtudij , tam flexilis arctos
Ibit in amplexus,& uerſabunda marito
Circum ſe fundet,uirgamq; tenaciter omnem
Ambibit,ne mox aliqua ui pulſa uacillet,
Nec ualidas dubitet uentorum temnere uires.
Sentit enim uim quæq; ſuam , neq; uiuida plantis
Ingenia,& ſenſus,quocunq; ferantur, abeſto.
Nam cur palma marẽ poſitũ trans flumina , poſcat
Et durum incuruet Truncum, ſi poßit odorem

Aut auram ex illo uenientem carpere? Solem
Cur Clytie aſsiduo motu conuerſa ſequatur?
Et miris ita multa modis ſua commoda norint;
Ni ſit in his uirtus manifeſto prædita ſenſu.
Per loca ſic illæ inſinuant ſe conſita uirgis
Et uaga multiplici nexu data uimina circum
Arboreasq; ſudes luctantur, & ætheracaptant.
Viſa adoleſcendi finem feciſſe, modumq;,
Tunc etiam ulterius procedere mens furit, atque
Cauliculis ſupera alta petunt, noua uimina quærunt
Quæ noua de genibus creuerunt germina, tantis
Emergunt folijs, & diſpanduntur in auras
Aſtra ultra euaſura, adſit modo copia conti.
Deſertæ ſedenim auxilio, uacuum Aera nactæ
A capite orta ſuo inſtituunt ueſtigia retro
Anguineum in morem, ſeq; in ſua mēbra retorquēt
Complicitæ iunctim ſinuoſis flexibus, & ſe
Fortiter amplexantur, & obuia quæq; reprendūt.
Nempe ubi nixari nequeunt, obnoxia uentis
Auxilium implorare diu iactata uidentur
Aera per, miſerisq; modis agitata laborant.
Sæpius & minimo uento lacerata fatiſcunt
Et diuolſa cadunt, niſi ſe implicuere flagella.
Interdum plures nexum glomerantur in unum
Obtortum inde putes nautis adcreſcere funem,
Molliter hic digitis hærentia ſoluere adactis
Cura ſit, & nodos ſenſim, explicuiſſe tenaces.
Sit ſtudium teneras frondes non lædere, iuncos

Conſeruare, uniq́; ſuum dare cuiq; maritum
Qui collabentes paßim ſuffulciat artus.
Verum illud tacuiſſe nefas, iugulare flagella
Quæ ſuper interdum data uimina ad aſtra uagātur
Eſſe opus, atq; modum creſcendi imponere certum.
Nanq; minus frugis, niſi me experientia fallit.
Protulerint quæ ſunt altis magis edita ramis,
Quandoquidē in folia, ac iuncos abſumitur humor
Omnis, & in fœtum mox deficit. Alta iuuabit
Scena alios, ſummasq́; ſuper tendentia nubes
Germina, & his ſpecioſa, alijs frugalia ſunto,
Vt ſua cuiq; hominū ex animo ſit blanda uoluptas.
Qua creſcant patet hinc, ſummasq́; ferantur ad auras,
Nunc qua ſeruari poßint ratione canemus;
Nam quamuis terræ omne genus ſit idonea nutrix
Addite aquas Milaci. uos, ò, quibus unda propinquo
Tramite ducta rigat ſegetes, felicibus ite
Auſpicijs, quocunque ſolo deponite ſemen
Tales diues habet paßim Vicetia colles
Felici Erethenus quaqua delabitur amni,
Et Verona, Iugis qua proſilientia Rhœtis
Molliter exundant per amœnas flumina Villas,
Sed neq; Cenomanum riguos quāplurimus hortos
Non fœcundat aquis, late qui liquitur altis
Rupibus, extructisq́; fluit de fontibus humor,
Atque aliæ tota Italia ſuperantibus Vrbes
Ditantur lymphis natura, aut arte profuſis;
Quæ mea ſi norit Bellunum commoda, Tellus

Nulla magis potis pingueſceret humida riuis.
Hæc aberunt, puteos fodere, pluuiasq; cadentis
Colligere in foſſas, atq; hunc has parcere in uſum
Profuerit, paßimq; altas deducere lamas
Vicinamq; uiam obliquis diſcindere ſulcis.
Vtile nullus opus labor, aut ignauia tardet
Vt ſit, ubi ſiccæ Telluri occurrere poßis.
Venerit æſtiui cœlum exitiale caloris
Luctificamq; Canis rabiem exercebit ab aſtris
Atque homines, atq; arua ſiti, iumentaq; paßim
Victa laborabunt: Teneræ tunc brachia frondes
Languida laxabunt uehementi tacta uapore.
Arebunt flores, atq; oſtentantia fœtum
In Tunicis iam tum primum erumpentibus, æſtu
Cornua aduſta cadent, fer opem, & ſolare laborẽ.
Iampridem niſi fœcundis pater imbribus æthram
Sparſerit, & læto terras humore iacentes
Alluerit, cape uaſa prior, cape ſedulus urnam
Ante alios (nunquam Alma Pales reſpexit inertem
Agricolam), manibusq; tuis ſuperingere fontes,
Atq; tui exemplo ſegnes incende miniſtros
Qui repetãt hauſtas quocũq; ex flumine Lymphas
Vberibusq; rigent ſitientia gramina guttis.
Vnde honos, & felix creſcat tibi copia rerum
At non exiguam uenti quoque ſugere partem
Humoris tendunt. puro cum flamina cœlo
Ex Aquilone in agros ulla ſine nube feruntur.
Proinde ad opem te Naïadum conferre memento.

Scilicet Anguis alit ceruas,cythiſusq; capellas
Flos Tymbræus Apes,auctant ſata cuncta liquores
Nunc pluuij, nunc irrigui,nunc arte parati,
Progigni ut properēt, genita ut procreſcere poßint
Hoc ubi prouiſum mox altera cura ſubibit,
Ne iuxta denſere ſinas mala gramina,nanq;,
Subducunt inſtar fucorum alimenta,per imas
Radices multis ſeſe inſinuantia nodis:
Mox ubi conſertos calamos miſere ſub auras
Corripiunt ſpatium omne, ſolumq; haſtilibus opplēt
Egelidumq; nemus lætali frigore opacant.
Vt iaculis igitur Solis ſeriantur oborti,
Et quas affectas fruges decerpere,aleſcant,
Angentem circum totam conaberis herbam
Soluere ueſtigans digitis,& tollere tetras
Hac,illac latebras, paßimq; aperire feneſtras
Conſpicuas: per quas radijq;,calorq; penetrent,
Confirmentq;,& alant fruticem ab radice tepentē.
Atque aliquis,Scenæ cum denſior ingruit horror,
Qui uitalem animam cœli diſcludat,ubi uſquam
Germina habundabunt iuncorum plurima,cernens
Surgere inutilium ſiluarum umbracula, multam
Luxuriem carpit foliorum,& diſcutit umbram
Inuiſam,rarcq; latus facit omne,leuatq;
Fronde nemus nimia attondens, ne ſemina lædat.
Vix licet,ut carpas,euincere. fertilis hydra eſt,
Pro folio quod ſuſtuleris,mox pampinus exit,
Pluribus armatus clypeis in parte, locoq;

Decerpti,uiuaxq́; uiget natura ferendi.
Quin etiam quacunque metas nemus, auxilio frons
Proxima quæq; ſubit,labemq; obiecta retexit,
Seq́; ſuo uiridi ſemper uelamine ueſtit,
Nec patitur raras interlucere feneſtras,
Aut propria corpus ſpoliari ueſte pudicum.
Sic in difficili Martis certamine Miles
Romanus,quotiens hoſti coniuncta premebat
Hoſtem acies, Vallos umbonum opponere Telis
Cauerat, & ſimulac cecidiſſent unus,& alter,
Vnus & alter erat qui partem operiret apertam,
Ordinibusq́; ita nulla in parte patentibus,arcta
Pugna ſuo ſemper uallo denſata uigebat.
Hæc ubi ſollicita,at facili curaueris arte
Haud ita tempus erit longum, uirgulta uidebis
Cum uirides pingent inſertis floribus herbas.
Nam ſimul explicuit frondes, protrudere gemmas
Incipit,hæ ſurgunt,calamisq; ſub omnibus hærent.
Singula multiplices dant internodia flores
Iam teretes,mox in tumido mucrone rotundos,
Cumq; patent, forma uiolas imitantur apertas.
Exierit tibi gemma inter folium, inter auenas
Diſtinctas genibus,nodisq;,& harundine iunctas,
Dumq; latentem intus tunicam producit, abactum
Abrumpit florem,atq; procul cum fruge propellit.
Cornicula hinc primū geminata,inde altera,et inde
Altera,dum cuſpis protenditur,aucta tumeſcunt.
Quod ſi tarda tibi fuerit fœtura,uel imbres

Obſuerint, ſiccæ ue auræ, uel conſitus umbra
Sub nimia locus, aut gelidi uicinia tecti
Granaue toſta diu duro latuere ſub aruo
Ne dubita, matura aderit tua tempore meſsis.
Nam, ueluti effœta plerosq; ætate parentes,
Infœcunda quibus fuerit ſine prole Iuuenta
Tunc uideas demum ſobolem, inſperataq; dona
Suſcipere, & dulces hos circum ludere natos
Cum nil tale animo uerſant, cum tempora canis
Albeſcunt rigidis. Sic noſter ſurculus olim
Lætus erit, grauidosq; dabit cum fœnore fœtus.
Quando autem incipias Vannos, & Cribra replere
Meſsibus expediam, maturaq; tempora pandam.
Tempus erit primas cum iam decerpere fruges
Haud dubijs ipſæ poterunt oſtendere ſignis,
Continuo eſt Tunicis alius color, ægraq; pendet
Pallentum facies uiſu pellucida, quarum
Aetas aucta ſatis, quas ablactauerit æqua
Mater, ut in reliquam ſobolem diuertit Amorem.
Namq; nitent pingues blandis ſub matribus agni,
Vbera dum ſugunt, dum lactis copia, poſtquam
Depulſi, paruo macilenti tempore languent,
Horriduliq; imbecillis uix oſsibus hærent.
Sic ſeges hæc, fœcunda parens quos nutrit obeſos
Reddit, at in ſenium recidunt quos deſerit ultra
Paſcere; nempe nouus curã hanc ſibi poſcit alũnus,
Qui Pandioniæ nutritur Hirundinis inſtar.
Inter enim matres, inter genus omne Volantum

Nulla magis natos æquatis partibus ales
Curarit, tam iuſta cibi fit Sportula cunctis.
Hæc tu igitur tenui pendentia cortice ramis
Cum iam effœta labant molli ceruice profuſa
Carpe manu, impreſſoq; leui ſenſim ungue recide,
Nec tibi ſit introſpiciendi tanta cupido
Vt ſubito, ſpeciem & uaria ornamenta colorum
Miratus tunicas properes diſcludere lectas,
Sed biduum ſub Sole ſinas, uel contine in umbra
Donec inareſcant; color hinc tibi nanq; rubebit
Floridior, quod ſi teneras diſſolueris, ipſa
Gemmarum facies fœde diluta peribit,
Pallidaq́; imminuet pretium, neq; amabitur æque,
Nam, niſi quæ maturuerint, liueſcere oportet.
Neu ſiliquas pendere diu patiaris, ubi illas
Languere, aut tunicam criſpare inſpexeris, aufer
Protinus omnia ſicca; Virentia quæque relinque.
Mox aliæ incipient Violæ procreſcere ab imo,
Interdum medio, Interdumq́; abrumpere ſummo
Caule, & odoratis nodos ueſtire coronis,
Quæ referant totis canentia Lilia Iuncis
Et genus omne roſas, & purpureos Hyacinthos
Vnde tibi in menſem Meſſis ſperanda propinquum.
Sed meſſor ſi tardus eris, nimiumq́; moratus
Dum reſonare docent tunicis quaſſantibus auras
Ludicra decernens pueris munuſcula paruis
Haud minimã accipies cladem; nam ſparſa ſub herbis
Semina perdideris per humũ, quæ ſponte refractã

Exuerint ueſtem, & diſſecto uentre parentis
Prodierint,uti uipereæ impietatis alumni.
Vipera nam Tragicum ſæuit lætale in apertas
Excipiens ſemen fauces,caput inde mariti
Amputat amplexu in dulci : mox damna parentis
Extincti fera progenies ulciſcitur,aluo
Materna abroſa ; & catuli ſine matre oriuntur.
At ueluti nolim nimium te in meſſe morari
Sic etiam immatura negem te carpere, quamuis
Luxuria hæc multis melli eſt merſiſſe tenellas
Feruentes in aquas,mollitasq; inde in acetum,
Inq; oleum transferre, piper ſuper addere;more
Aſparagi condire,gulæ ingenioſa reperta,
Verum ego delicias temnens,luxumq; Nepotum
Quis neque mos,neque penſi aliud,q̃ effuſa libido,
Non niſi ſacra parare uoles,menſaſq; beatas
Inſtruere aduentu peregre aduenientis Amici,
Aut feſtum celebrare diem, aut traducere nuptam
Dem ueniam teneras Iuncis decerpere Thecas.
Nã quorſum hæc iactura? licet ſi cõdere in amplis
Semina adulta cadis,anni totius in uſum
Cur uities? nanq; ante diem detracta fatiſcunt,
Et priuata colore,ſuo & fraudata decore,
Corpore qui leui commendabatur, aniles
Concipiunt rugas, contractaq; turpiter horrent.
Quæ uero fruges maturo tempore lectæ
Ipſæ ultro ad Solem expoſitæ prorumpere tectis
Tentabunt,rimaſq;, hiantiaq; ora recludent.

Vt radios intromittant,& corpora tinguant.
Quod faciunt,quaqua ætherius ſupericiat ardor
Denique ut Eoo in pelago,qua Gangis,& Indi
Dulcia ſe miſcent Neptuno Flumina amaro,
Mille feruntur aquæ in ſumma fluitare, ſereno
Aethere,Sole orto, teſtis Conchilia paßis
Ad matutinum ſeſe uertentia rorem;
Concretis donec bacchata monilia guttis
Duruerint, Mitras diuum,Regumq; Thiaras
Ornatura,decus nuptis auctura puellis.
Sic Iubaris Milax radiantia lumina captat.
Poſtquam igitur Solem ambierint, auramq; ſerenam
I, Tunicis ſiliquas arentibus exue, & ipſam
Membranam abripias,& grana nitentia demas.
Semina conſpicies uarianti cortice picta;
Vellera quæ Aßyrijs uincent fucata uenenis,
Hæc Melibœa uelut pinxiſſet purpura,& illa
De collo dices Pauonum hauſiſſe colorem,
Illa ebur,illa aurum,illa Ebenum ſimulare putabis.
Nunc age tam uarij fuerit quæ cauſa coloris
Muſa refer,ueteres meminiſſe licebit amores,
Et Crocon in paruos uerſum cum Smilace flores.
Smilaca nanq; Crocus, Smilax Crocon arſerat igne
Mutuo,uterq; Cilix, Soboles regalis uterque,
Vno interpoſito diſiuncti ſedibus horto;
Smilaca ſed patrijs incluſam Turribus aiunt,
Vnica Ciſſeo fuerat quæ nata parenti,
Sponte periſſe, Crocum dum ſuſpirabat ademptum

Quem iuuenem florentem annis, opibusq; potētem
Formoſum, & magnis Cyri natalibus ortum
Et diſco certare bonum, & certare palæſtra
Indotatam etiam cupidum accepiſſe puellam,
Coniugio expulerat durus pater. Is quoq; proles
Magnanimum Heroum; quo nemo potentior olim
Rexerat Arſinoes populos, & Doron, & antrum
Corycium, ualido dum iuſtæ in corpore uires
At iam ætate Senex, indigne, ægreq; ferebat
Conuerſa in Iuuenem ſtudia, & ſuffragia uulgi.
Hic genitore ſatus Celpho, ſatus ille Gybello
In ſe odium antiqua induerant ab origine gentis.
Quid memorem quotiens Cilicum feritate parentes
Indomiti miſeros bella in ciuilia ciues
Concierint, quotiens per mutua damna furentes
In ſua nudarint ſceleratum uiſcera ferrum.
Intulerint in Tecta faces, & funditus ædes
Aequarintq; ſolo, & uiduarint ciuibus urbes;
Tanti eſt ambitio, & primos ſibi poſcere honores.
Ergo exſpes iuuenis cupido deiectus amore
Conſumptus curis, longisq; doloribus hauſtus
Aßiduo in fletu dum totas ordine noctes
Peruigilat, totosq; dies mœrore liqueſcit (catus
Fruſtra homines, fruſtraq; Deos, fruſtra aſtra pre
Tabuit, & lacrymis demum liquefactus in ipſis
Smilacis ante oculos uicino extinguitur Horto.
Ille quidem in ſpeciē hanc Hederæ mutauerat artus
Pallentes artus auro magis unde colorem

Traxerat in ſiliquas croceum, color aptus amanti
Pallidus eſt, ubi cor liqueſcit, ubi horrida uultum
Deformat Macies, Iecur & depaſcitur omne,
Moxq́; omnem toto diffundit corpore bilem.
Ergo ita per clatros, Triglyphisq́; aſperrima celſæ
Turris ſaxa means, ſuperas repebat ad arces
Ad Dominamq́; ſuam, ſtudio properabat amantis,
Exiguosq́; dabat flores, ſiliquasq́; recentes.
Illa nouas fruges, fruſtra heu gauiſa, ſubacto
Pollice decerpit, tanti monumenta doloris,
Et ſubito hic latitare ſuos excepit amores;
Seu præſaga mali monuit mens, ſeu Deus ullus,
Seu grana Iſiacis fuerant inſcripta figuris;
Plurima nam Iſiacis uideas inſcripta figuris,
Incertum; certum eſt illam attraxiſſe furorem
Indomitum, ut Cilicum exitium maleſana pararet.
Nempe alta ſe præcipitem de turre ſupremo
Victa dolore dedit, tenerosq́; ita cautibus artus
Alliſos miſerum lacerauit. At inde Deorum
Imperio in ſimiles Iuncos mutata reuixit,
Quale Croco obtigerat uimen, ſic fata ferebant.
At poſtquam attonitam fama hæc uulgata per urbem
Egregium forma Iuuenem, eximiamq́; Puellam
Extinctos dira patris impietate, feruntur
In lacrymas matres, immenſas uulgus in iras,
Ardeſcuntq́; animis urbes, populariter itur
In cedem Regis; qui iactis undiq́; telis
Conficitur, meritasq́; luit pro crimine pœnas.

At Dij mutato Ciſſæi corpore ceſi
Victura Infandi ſceleris monumenta dederunt,
Nanq; hederam ille etiā induitur; rigor inſidet ore
Aſperitasq́; agreſtis, & implacabilis herbam
Occupat, Inq́; artus omnes immiſſa, repente
Per folia & Iuncos increſcunt tela, Rubiq́;
Aſpalatiq; ſeges per neruos horrida ſurgit,
Vnde omnem attactum fugiunt. Labruſca racemis
Pendula promiſſis medios diffuſa per hamos
Ora laceſſentum guſtu perſtringit amaro.
Sic Crocus, atq; Croci Socer occubuere perempti,
Sic tenuata Milax nomen tenuauit, & artus;
Vtq́; erat effuſo corpus conſperſa cruore
Sanguine Grana ſuo ſiliquis turgentia longis
Purpureo infecit fuco, gemmæq́;, Lapilliq́;
Innumero numero quos Texta monilia habebant,
Vt fuerant uarijs per colla nitoribus aucti,
Poſtquam fatali maduerunt ſanguine, uerſi
Ipſi etiam, totidem pepere Legumina, eiſdem peperere
Quis ornabantur decorata Leporibus, unde
Semina diſſimili creſcunt uelata colore.
Tincta hæc ſanguineis iures Corallia guttis,
Illinc Sardonyce, micat hinc ſtellatus Iaſpis
Pluribus hæc Pyrrhi maculis imitantur Achatem
Et Varias rerum ſpecies pro cortice pingunt.
Sed quid ego hic repetam quæ nulla recenſeat ætas
Semina multigenis tinctus uariata figuris
Quot uerni fuerint per prata uirentia flores.

Mille etenim facies tibi erunt,& nomina mille.
Fertilis hæc autem meſsis tris ordine Lunas
Continuat,uariatq; uices,nam multa ſeneſcunt
Vno eodem ramo,& floreſcunt multa ſubinde,
Egelidæ donec ſcelerati frigoris auræ
Ingruerint,tenerasq́; helices & Brachia lenta
Tentabunt,cogentq́; gelu flacceſcere caulem
Idq; erit Autumni ſub frigora prima,Cadente
Auriga,& clara iamdudum oriente Corona,
Tum nihil Vlterius ſperes,at differ in annum
Vota nouum,ſiliquisq́; opulentus paſcere lectis.
Atque ubi ſollicitus meſſem Collegeris omnem
Diues opum uariarum,attentus diſpice,quas tum
Inſumas Epulis adeo genialibus, & quas
Sufficere in ſobolem uenientis concipis anni
Selige directas tunicas,& ſelige grandes
Atque coloratas gemmas,& Corpore leues
Turgentesq́; omni de parte æqualiter, inde
Temne lacunoſas,rugoſas mitte, puſillas
Abijcie,& in menſæ parcis dato matribus uſum
Verum ea erit ſpecies,decor,& lepos, illa uoluptas,
Nunquã oculos ſpectãdo,manus nunq̃ inter habẽdo
Vt ſatiare queas; & quo tibi plura caniſtris
Semina habundabunt plenis. maioris Aceruí
Ardeſcet pectus cupidum,quia pulchra, & amœna
Omnia quæ fuerint ſtudeat ſibi quisq; parari.
Sed nolim quenquã eſſe ſuis ita rebus auare
Deditum,ut hoc dono caros defraudet Amicos.
Tolle

Tolle ſeras, & clauſtra penus, cunctiſq; pateſcant
Horrea, totius populi iucunda uoluptas.
Ante alios partem haud modicam Soror Inclyta ſaxis
Accipiat Dux magne uelim; Nã munera ſunt hæc
Digna illo Ingenio, & uirtute, & laudibus illis;
Indole quas Rex armipotens miratus in alta,
Fatorum impulſus magnorum numine, Neptem
Regalis de Matre domus, & origine natam
HENRICO *Vxorem Gnato depoſcit habendam;*
Gallorum Rex Magnanimus, Rex optimus ille,
Qui Celtas, Belgaſq; regit, Gentemq; ferocem
Intra Pirenen, & Rhenum, ultraq; repoſtos
Oceani fines, & denſas montibus Alpes.
In Ligurum Iuga, et arua Pado cõiuncta profundo.
Quando autem illa ſuo unanimi iungenda marito
Ire parat, Ligeris uiridem percurrere ripam;
Et latium decus in Celtas transferre potentes
Multis illa quidem Gemmis ornata, ſed iſtis
Lætior, in fœtum quas totis diuidat agris;
Pinguiaq; arua noua locupletet prouida fruge.
Huic populi Gallorum omnes, ciueſq;, coloniq;
Auratam grati ſtatuam, capitiq; Coronam
Hoc de Gemmifero redimitam uimine ponent.
Implicitum uirgæ fruticem manus una tenebit
Altera prægrauidis Craterem frugibus auctum.
Non aberit titulus memori cum carmine ceſus
In lapidem, æternum quem poſtera perlegat ætas.
Et quotiens, agros luſtrabunt, uotaq; reddent

Agricolæ Nymphis, Cereri Bacchoue quotannis
Cum bene ſeminibus fuerint, Regiq; precati
Te quoq; te cũcti memores CATARINA *uocabũt*
Atq; tui, atq; Ducis ſponſi dicentur honores.
Hæc tibi de Milace, atque tuæ ſtat fama Sorori
Optime Alexander, Generiq; hæc gloria ueſtro.
Sed ueſtrum o Muſæ ſat erit ceciniſſe Poetam
Hæc ſuper Hortenſi Gemma, & ſuper undiq; miro
Semine, quod multa ignorauit ſæcula terram
Italiam, at totis nunc uulgo naſcitur hortis.
Atq; ego tam læta ditarim fruge meorum
Prædia uicinis etiam non inuidus oris
Nec Patria, ut mos eſt hominũ, mihi grata m erẽti
Acceptum feret; ulla nouis neq; nomina ponet
Seminibus, tantiq; aboleſcet gloria, Doni.
Non ita Abantiadis bona Perſicus inuida ſuccos
Ambroſios præbet, Cordiq; aluoq; benignos
Quam quondam Perſeus, Poſtquam Cepheïa liquit
Littora, præſecta clarus ceruice Meduſæ
Dona Myceneæ telluri tradidit, unde
Nomen id æternum numeroſa in ſæcula fudit.
Grata etiam Auctori, quãuis eſt Barbara, Memphis
Perſica poma uocat, cuius de fronde Coronam
Poſcere uictores Ataui meditatus honorem
Iuſſit Alexander, terraq; mariq; ſubactis
Quod ſi neſcio quà multorum ſorte legumen
Pierium tandem pudet appellare. Clienti
Laudi erit, ut noſtro dicas de Principe nomen

Clementis quoniam frux hæc de munere uenit.
Ipſe Pater Clemens dono mihi quam dedit ultro
Et dixit donans, ditabis tu quoque colles
Fruge noua patrios, Belluniaq; arua beabis.
Ergo ego, ut in patriam redij, data ſemina ſeui
Non agris tamen hæc, aut hortis credita, uerum
Fictilibus tectum ornaram, phialisq; feneſtras,
Scilicet hinc minimæ quid ſperans Meßis, & ecce
Ingentem primum foliorum ſurgere ſiluam,
Innumeras paßim uiolas florere per omne
Virgultum, & ſiliquis prægnantibus omnia plena.
Nec mora, iam matura ſeges, mox altera iuxta
Erumpebat, & altera floribus induebatur.
Vno eodem iunco, de ramis pendula eiſdem.
Summa, ima, & media florebant tempore eodem,
Et matura dabant, legerem quæ ſemina; partu
Sic uetere abſcedente nouus creſcebat alumnus.
Iam locuples (non ulla dies ſine fruge) repleui
Meſſe hac quidquid erat patinarũ, aulæq; capacis.
Tanto auctus mox ſeminio tota urbe uiritim
Dona dedi, non iam urceolis, pateris'ue ferenda
Apta agro, apta hortis, Cliuisq; & uallibus apta
Mox alias etiam frugem partitus in Vrbes
Fontanumq; Silim hac colui, fontemq; Timauum,
Et tot Iapidiæ campos, tot littora Iulij,
Carnorum colles, & Norica rura, & amœnas
Rhætorum ualles, & iugera culta Tridenti
Omnia Belluno Iuga circunfuſa niuali

Quin docui & ſerere, & magnos augere in aceruos
Tradita quæ fuerant Tutelæ munera noſtræ,
Auctor & ignotum latitabo inglorius æuum?
At lateam, at terræ ſim filius, abditus umbris
Dum modo Clemētis meriti celebrentur honores.
An tanti pudeat te principis? Ille catenas
Iniectas collo Italiæ demum abſtulit, ille
Prouidus extinxit ſcelerati incendia Belli
Ille modum, finemq; odijs ciuilibus æuo
Impoſuit noſtro, & longo poſt tempore pacem
Attulit ignotam ſæclis, qua deniq; læti
Nunc fruimur, requiemq; illi debere fatemur
Degentes placidumq; æuum, uitamq; ſerenam,
Si poterunt mentes Italæ hanc perferre quietem,

De Smilace Hortenſi Hermolaus Barbarus ex Dioſcoride. CCCLXXIIII.

SMilax Hortenſiana: cuius fructum Lobia, nonnulli Aſparagum uocauere; folio hederaceo molliore duntaxat caule gracili, flexu clauicularum adiunctos impediente frutices; adoleſcit in tantum ut rami ſufficiant operi topiario. Siliqua fenogræci oblongiore toroſioreq; inibi ſemina continentur renunculis ſimilia, nec colore uno, ſed ex parte ſubruffentia. Paratur igni foliculus cibo cum ſemine tanquam Aſparagus; urinamq; pellit, inſomnioſos facit.

Marcellus ex eodem Dioſc. char. 135. cap. 132.

Smilaca Cepeam, Romani Hortenſem Smilacem appellant, Hortenſis Smilax eſt cuius ſemen Lobia, diminuta a Siliquis uoce ſiliculas Græci appellant, ab aliquibus hæc ipſa etiam Aſparagus uocatur, Hederæ ſolia habet, molliora tantum, graciles caules, & in caulibus capreolos propinquis fruticibus ſe implicantes tanto undiq; incremento, ut Scenas etiã & tentoria inumbrent. Siliquas ſert Fenogræco ſimiles, longiores tamẽ, craßioresq; in quibus ſemina Renibus animalium ſimilia, nec colore uno, uerum ex altera parte leniter ruffa, coquitur olerum modo ad cibum, ſiliqua cum ſemine Aſparagi modo elixa, eſtq; illi natura, & uis urinam ciere, ſed grauia facit ſomnia.

De Smilace leui. Herm. ex Dioſc. 757.

Smilax Lia, hoc eſt leuis ſolio hederaceo molliore, leuigatioreq; Palmitibus præter ſpinas, quibus carent, omni alio modo aſperæ ſimilibus, conuoluit ſe arboribus, quẽadmodũ et illa ſemẽ ut lupini habet nigrũ, et exiguũ, ſuper quod ſemper circũquaq; flores exiliunt candidi copioſi, orbiculati; Topiario frutice per æſtates, ſolijs per Autumnũ cadentibus, Huius ſemen cum Dorycnio ut tribus obolis utcunq; capiatur ſomnia multa et turbulenta facere exiſtimatur.

Marcellus ex eodem Dioſc. cap. 136.

Smilaca Læam.i. *Smilacem ſine aculeis* Romani *pari-ter* Græcis *Smilacem non aculeatam dicunt, hederæ ſimilia habet folia, molliora tamẽ, tenuuioraq; , & maiore leuore*, Viticulas *itidẽ Aſperæ ſimiles, ſed* Aculeis *carentes, aduoluitur & hæc, ut illa, arbori bus, fructum fert* Lupino *ſimilem, nigrum paruũq; ſupra quem numeroſi colore candido per totam ſmi lacem orbiculati flores exeunt.* Scenæ, Tabernacu-laq; *Smilace hac æſtate fiunt.* Autumno *folia amit tit, eius ſemen cum* Dorycnio, *& utrunq; trium obo lorum pondere potum multa & tumultuoſa inſom nia facere creditur.*

Smilax aſpera Dioſc. *Hermolao interprete.* 756.

Smilax Trachea *hoc eſt aſpera, alij* Epapitia, *alij* Ly-canthemon, *alij* Cynosbaton, *alij* Aniceton, *alij* Helio phyton, *alij* Anatolicon, *alij* Dyticon, *alij* Elіden; Aegyptij Lyiathe, Romani Merginã, Ethruſci Ra *diam folio* Periclymini, *ramulis multis, exilibus*, Pa-liuri, *aut* Rubi *modo aculeatis, repentem per arbo res ambiendo eas ab imis uſq; ad ſumas, ſemen in racemis* Labruſcæ, *rubro colore cum ematuruerit, guſto leuiter mordaci, radice craſſa prædura, locis paluſtribus & aſperis naſcitur; huius ſemen & fo lium & ante, & poſt ſumentibus contra uenenata omnia efficax eſt, traditur & ſucco acinorum infan

tibus recens natis inſtillato, nulla in poſterum ue-nena ijs eſſe nocitura.

Marcellus cap. 135.

Smilaca Tracheam ſunt qui Epatitin, qui Lycanthe-mon, qui Canis ſentem, qui Anicetum, qui Aeliophyton, qui Anatolicon, qui Dyticon, qui Eliden appellant]; Aegyptij Lyathe; Thuſci Rhadia, Romani Merginam uocant, folia habet Peryclimeno ſimilia, habet & numeroſas Viticulas, graciles, Paliuri, aut Canini ſentis modo ſpinoſas, aduoluitur arboribus ſupra, infraq; ſe circumagens, fructum fert Vuæ, racemiq; modo, qualis eſt, quẽ Græci Epiphyllida uocant, cum maturuerit rubentem, leuiter in guſtu adſtringentem. Radicẽ habet durã, craſſamq; naſcitur paluſtribus, & aſperis locis; folia eius, & fructus contra letalia uenena prius et poſt pota antidotum ſunt. traditum præterea eſt, ſi tritum eorum aliquid nuper genito infanti bibendum detur, nullum illi poſtea nociturum uenenum.

Plinius utranq; ſpeciem commiſcere uidetur. lib. 16. cap. 36.

Similis eſt hederæ, e Cilicia quidem primum prouecta, ſed in Græcia frequentior, quã uocant Smilacẽ; denſis geniculata caulibus, ſpinoſa, fruticoſa ramis, folio hederaceo, paruo non anguloſo, a pediculo emittente pampinos, flore candido olente lilium; fert ra

cemos labruſcæ modo, non hederæ, colore rubro, cõplexa acinis maioribus nucleos binos et Ternos, minoribus ſingulos, nigros, duroſq;, infauſta omnibus ſacris, et coronis, quoniam ſit lugubris. Virgine eius nominis propter amorem Iuuenis Croci mutata in hunc fruticem; id uulgus ignorans plerunq; feſta ſua polluit hederam exiſtimando, ſicut in Poetis, aut Libero Patre, aut Sileno, qui omnino neſcit quibus coronetur, Alia lib. 24. cap. 10. Quanquam idẽ Auctor aſperam Autophorũ cognominaſſe uidetur coronamq; ex ea factam impari foliorum numero capitis doloribus mederi. Apud eundem eadem ſiliqua ſilueſtris, & Dolichos. Galenus ſimiles uires habere leuem prædicat, quas aſpera, idem Milacem a Smilace diſtinguit, qui ſmilacem pro Taxo arbore accipiat. Marcellus ſuper Hortenſi Milace, cum fateatur, qualis hæc ſit, &, quibus regionibus inueniatur non audere ſe dicere, aptam eam operi Topiario fatetur. Nobis enim inquit parum uériſimile uidetur ad eam altitudinem, & frondium copiam poſſe legumen aliquod augeri, ut ſcenas & tabernacula ueſtiens inumbret. Sedenim Smilaces tota nunc Italia propagatæ maiora etiam oſtentant incrementa q̃ Veteres Auctores tradiderint.

Smilax Arbor. Dioſc. Her. 694.

Smilax, alij Thymalon, Romani Taxum, Arbor eſt folio, & magnitudine Abietis. In Italia, & Narbonẽ.

ſi Prouincia, Italiæ latere, Baccas Italici Gallinacei ſi edant, nigreſcunt; Homines uero ſolutione alui periclitantur. Narbonenſis uis tanta, ut ſiqui ſedeāt ſub ea, ſomnumue capiant, lædantur; ſæpe uero & moriantur.

Plutarchus Symp. commentario, III.

Ἱστοροῦσι γὰρ ἔτι καὶ σκίαν σμίλακος ἀποκτείνει τοὺς ἐγκαταδαρθέντας ὅταν ὀργᾷ μάλιστα πρὸς τὴν ἄνθησιν. Tradunt enim umbram Smilacis interficere eos, qui quietem, aut ſomnum in ea capiant, eo maxime tempore, quo germinat in flores; cauſam etiam adiecit quippe ueluti ſagittis aliquibus uulnerari cerebrum halitu florum per nares attracto; qui cum in hac arbore ſemper letalis ſit, in noua florum productione, ob acriorem, maioremq; eius copiam magis nocet. De hac plura legas apud Theophraſtum, et Pliniū. eſt uero Taxus, quæ uulgo nunc Naxus, ad arcus et Baliſtas, et Scorpiones fabricandos aptiſſima. letalis undecunq; Arbor, unde Toxica, quaſi Taxica dicta uolunt.

Ouidius Metamorph. IIII.

Et Crocon in paruos uerſum cum Smilace flores.

ALBERTO PIO CARP. COMITI DIVO IOANNI EVANGELISTAE SACRA FACIENTI.

PIERIVS VALERIANVS ADCANTAT.

Te uolucrum Regina Canam, Te ſacra ferentem
Fulmina, te firmo aſpicientem lumine Solem
Solem admirandum ; contra quem ſtare uolantes
Non aliæ potuere olim, piſcesue, feræ'ue
Non Hominum genus; atq; etiam quæ a lumine uitæ
Progenitæ lucem tenuere ab origine mundi.
Te te igitur Præpes generoſa, uolumina dicam
Grandia geſtantem, inſignem diademate, fuluis
Ornatam plumis, roſtro aureo, & unguibus aureis.
Nempe Paleſtinis præuiſam Vatibus, alis
Ingentem, & cœli ante alios ſpatia alta ſecantem,
Non humili in campo, non inter luſtra ferarum.
Sed uel Caucaſea nidum pro rupe ſuperbum,
Culmine uel Tauri, uel ſummo in uertice Olympi,
Aerios ſupra tractus, nubesq; madentis,
Scilicet humana procul a ſtatione parantem.
Tu uero, tu magne Pater ; de pectore cuius
Euolat hæc Aquilæ facies, quæ præpete fauſtum
Auſpicium penna mortalibus afferat, unde
Pacatos Diuorum animos, ipſumq; Tonantem
Portendat poſuiſſe minas, & debita noſtris
Supplicia erratis, æterna in ſecula ſalue

Aeternum felix. ſed enim o ſanctiſſime Diuum
Cætera quis digne memorauerit? inclyta facta
Virtutem eximiam, & ſuperatos mille labores
Vinculaq; , exiliumq; , olei & feruentis ahenum.
Et quæ pertuleris magno pietatis amore,
Quo cæcam e tenebris, & olenti e Carcere gentem
In puram aſſereres lucem. Tu cura Deorum.
Tu genus antiquum, & ſoboles Clariſſima Regum.
Tu fidus Rerum Domino comes, & comes alti
Conſilij, arcanumq; Dei in penetrale receptus
Omnia ueſtigas, ſublimi ubi mente per omne
Is cœlum, & Gremio recubas dilectus amato.
Qualia ueridico ſapientiq; ore locutus
Venturasq; uices canis, infandumq; laborem
Aeternamq; diem manifeſto numine plenus.
Hæc canerem, magnoq́; libens hæc ore ſonarem,
Sed dolor & patriæ euerſæ lacrymabile fatum
Seuocat, & clades miſeris deflere querelis
Cogit inauditas, quæq; ipſe miſerrima uidi
Incenſas urbes, populos, Regesq; , Ducesq́;
Finibus Extorres, & iniqua ſorte ſubactos,
Ergo queri, extremisq; iubemur poſcere rebus
Auxilium, placare Deos, arasq; tenere.
Audi igitur Venerande Senex. ſeu littora Pathmi
Antiquæ, Smyrnam'ue colis, ſeu Lydia claudunt
Oppida; ſeu fati legem euaſurus acerbam
Arbitrio iuſſuq; Dei concedis in altum
Eliſium, extremumq; uiges manſurus in æuum;

Siue tuo ſtillant rores & mella ſepulcro.
Te rogo, perpetuæ ſi Virginitatis honorem
Seruaſti, tibi ſi pluuios in uina liquores
Transformauit amor tuus, & tuus ardor Ieſus
Si tibi rerum opifex cariſſima pignora matrem
Credidit, idq; pij ſemper meminere Nepotes
Atque aras poſuere, uirosq; & Templa ſacrarunt
Tum lucem inſtituere tuo de nomine, læti
Quã colimus, cui thura damus, cui uina quotannis.
O tandem Italiæ duros miſerate labores
Aſpice nos tantis bellorum caſibus hauſtos
Sat ferro flammisq; datum. ſat luxerit omnis
Euganea inſanis longum obiectata procellis.
Sat Padus, atq; Atheſis tumuerũt ſãguine, Anaxusq;
Et Liris nec non fatalibus Addua ripis.
Totq; hinc inde bonis uiduatæ ciuibus Vrbes.
Hiſpanis tantum Italia de Gente Maniplis
Et Celtis licet, Heluetijsq; ferocibus, & iam
Vltima ad hæc fertur mouiſſe Britannia bellum.
Quando autem nobis potes implorare fauorem
O ſemper dilecte Deo diuine ſacerdos
Pone modum exitijs. da certum deniq; finem
Cladibus. Albertumq; foue tibi thura ferentem
Corde pio, de Gente pia, pro Pace piorum.
Cæſaris hæc ſint uota ſui. Exorator Iulum
Mulceat, atq; illi ſummo delapſus Olympo
Dum Veneti accedunt comites, dum Cæſar adhæret
Pontifici, paribusq; animis in fœdera tendunt,

Da pater abiectis armis euincere tandem
Indomitos Bellorum animos, da Corda furentum
Lenire, & placidam pacata per oppida pacem
Olim expectatam pacem, tua munera pacem
Spargere, ſpiciferriſq; Deam redimire coronis,
Atq; oleis umbrare uias, ſtipare penates.
Da demum, ut repleta bono contagia uitet
Gens humana pium uiuendi edocta tenorem
Erroresq; omnes, commentaq; uana repente
Soluat, & ad uerum uertant ſeſe omnia ſenſum
Obtutu in ſolem firmo, & ſupera ardua cœli
Vnaq; ſic unum Sapientia Lumen adoret.

QVIBVS VERBIS LEO. X. PONT. MAX. ELECTVS DEOS ROMAE TVTELARES PRECARETVR.

PER EVNDEM PIERIVM.

Dii Tutelares Romæ. Tu ianitor aulæ
Aethereæ, Tu Paule comes, duo lumina Mundi;
Quos primi colimus; quibus hos adolemus honores,
Vox ego ab exilio, a miſeranda ſorte ſupremis
Cladibus afflictus, ſuperatis caſibus, & tot
Armorum inſidijs, patria nunc ſede receptus;
Cogere mox lectus totum ſub legibus orbem
Corde humili inuiſo, & ſanctiſſima limina adoro;
Oſſa ubi ueſtra cubant, ueteri hoc uenerãda receſſu:

Quæ ueneror ceras adolens, quæ thure uaporo
Sacra precesq́; ferens. Veſtro,o, ſi numine iuſſus
Tantum oneris geſtare, grauisq́; ſubire labores.
Concipere Imperij curam,cui ſubdita mundi
Machina totius Cœli de uertice ad imas
Terrarum latebras. ſi nil iam tale petenti,
Nec tanta quicquam pro ſpe mihi uota ferenti
Hanc ſellā,hāc trabeā,et magnū hoc Diadema para
O faciles,placidiq; meos audite uocatus (ſtis
Qui regnum hoc ueſtro peperiſtis ſanguine nobis
Arasq́;, & firmam Tyberis pro flumine ſedem
Fixiſtis, legesq́; pias, pia iura dediſtis
Ambo pij, Ambo boni, ſummis uirtutibus ambo
Egregij; quorum auſpicijs & numine certo
Aeternum maneat Capitoli immobile ſaxum
Aſpicite incenſum miſeris clamoribus,omnem
Conſediſſe orbem luctu, tot lumina Regum,
Tot cecidiſſe Ducum; quorū nunc corpora uerſat
Addua,& Eridamus,limoſæq́; unda Paduſæ
Adriacisq; effert proiectam piſcibus eſcam.
Non anno hoc tantus rupit ſe nubibus imber;
Proſilijt quautus ceſorum ſanguis in auras.
Quo nunc arua magis pluuio q̃ rore putreſcunt.
Brixia quid nuper non lamentabile uidit
Vrbs opulenta,malis totiens exercita fatis.
Quid memorem caſus alios, & acerba meorum
Funera ut extulerim,neque adhuc obducta cicatrix
Vulneris illius,quod in alto pectore adactum.

Accepi miſer aſpiciens tam immane Rauennæ
Exitium, ſtragem horribilem, cedesq; nefandas.
Hic, me ubi pro pace Italiæ obiectare cohortes,
Quas pater in magnos conflarat Iulius hoſtes
Vis iuſſit. Clade ex illa tantoq; cruore
Cum uictor fugeret Gallus, ductoribus illic
Amiſſis, pallante acie, Et trepidantibus alis
Acri ego, præſentiq; animo captiuus agebar
Quãdoquidem auxilio ueſtrum mihi numen adeſſe
Et uidi & ſenſi, medium diſcedere cœlum
Protinus aſpexi, & liquido uos æthere lapſos
Ingenti nimbo rutilisq; in nubibus ambo
Enſibus exertis hoſtes terrere minaces
Cum Tonitru; inq; fugã inſultantia uertere ſigna.
Tunc nempe, quum nemo ullum ſperare fauorem
Auderet, fractisq; animis quum protinus omnes
Languerent iugulo expoſito, inſtantemq; ſecurim
Exciperent. tantis concuſſa tremoribus omnis
Italia, & nondum pauitantia corda reſidunt.
Italia infelix, cuius de Cardine certant
Impliciti bello Reges, qua pontus & Aeges
Tyrrhenusq; & Atlas, Tule, extremoq; Bootæ
Subiectum mare circundant longo agmine terras
Quin etiã Ottomanus claſſẽ, innumerasq; phalãges
Armat in Auſonios, quaqua expatiata Propontis
Se ſe aperit, quaq; arcto occluditur Helleſponto
Quà ſinus Ambraciæ, qua proxima panditur aulon
Faucibus, atque inhiat Italis auidiſsima rebus.

Parte alia Sultanus atrox, Mauriq́; feroces
Bella cient, acie inſtructa, lectisq́; maniplis
Illicet in cedem toto diſcurritur orbe.
Dum nos interea aßidue inteſtina mouemus
Arma, feræ ardeſcunt mentes, odia aſpera cunctis
Suſtentata malis (adeo eſt mens leua) fouemus.
Sic heu, ſic ruere in peius, retroq́; referri
Omne bonum, omne pium. ſiquidē genus oē malorū
Pullulat hinc. bello nanq́; aucta licentia, bello
Omne nefas, ſcelerumq́; omnes laxantur habenæ.
Relligio hinc uiolata perit, ritusq́; ſacrorum
Deſpecti, & Superum reuerentia nulla. uidemus
Quo uētū eſt morū, & triſti omnia corde fatemur.
At uos euerſo tandem ſuccurrite ſæclo
Numina magna, quibus rerum conceſſa poteſtas.
Nam tu non temere quondam de puppe uocatus
Ad ſellam, ad faſces, adq́; alta palatia Romæ
Ante alios Domini coluiſti carus amorem
Nec tibi nequicquam tam clara in uoce tremendum
Quantus erat ſeſe Diui Genus obtulit; inde
Ipſe ſua quum te ſuſcepit Phoſphorus aula
Raptum animum mira dulcedine mouit amandi
Quando igitur ſæuis tot tempeſtatibus acta,
Inſanis tot uorticibus, tantisq́; procellis
Veſtra agitata Ratis uelis it credita noſtris,
Vos geminæ primum Stellæ, uos lumina firma
Eſte duces; gratumq́; in cornibus antennarum
Lumen, adorandasq́; faces accendite, uentos

Immanes

Immanes cohibete, altos componite fluctus;
Et nube abreptum diſpulſa oſtendite Solem;
Atque feras & mōſtra procul, ſcyllā〈q〉; Carybdin〈q〉;
Et male uitatam Sirenem pellite; Vt undis
Pacatis, placidiq; aura ſpirante Fauonij,
In portum optatum læti, incolumesq; recepti
Læta Canamus; & oblatos cumulemus odores.
Tu uero Bone Rex hominum, Diuumq; poteſtas;
Imperio cuius fatalia penſa trahuntur;
Humanam idcirco effigiem, & mortale ſubiſti
Pondus, ut indociles rerum ſine fine peroſus
Cladibus, atque adeo crudeli ſorte ſubactos;
Occiderint quum tot Gentes, tot Regna, tot Vrbes
Iam deſolatæ, iamq; ab radice reciſæ;
Stet tamen una omnes grauiori perdere fato?
Non ita; nanq; ut opem miſeris mortalibus omnem
Afferres, uincla, opprobrium, plagasq; cruentas
Perpeſſus, noſtriq; ingenti incenſus amore
De manibus, pedibusq;, & aperto pectore fuſo
Sanguine, clauſiſti quæ iam nos fata manebant.
Da populos igitur tanto ſe ſoluere luctu;
Quos hodie mihi tu Imperio concedis habendos;
Quod tibi non animo & ſincero Corde litarint,
Non magis ullo unquam dolituros tempore; obortas
En lacrymas, & certa alti monumenta doloris.
Audi inquam orantes ueniam; ſi audire uocantis
Eſt opus, exemplumq; tuum; precor omnia uerte
In melius; templum hoc, nos, & tua ſacra reuiſens

Da tandem hoc noſtris aboleri dedecus annis;
Da premere elatos animos, frenare proteruos,
Indomitos tractare manu; da tollere atrocem
Sæuitiam, quidquidq́; bonis conatibus obſtat.
Da demum euicta belli impietate per omnem
Terrarumq; orbem, & mare leges fœderis æquas
Dicere, amiciciamq; æterna in ſæcula firmam
Et totam unanimi Europam componere uoto;
Atq; adeo in ſolido titubantia regna Locare.
Proinde decus, nomenq; tuum proferre colendum
Transq; Scythas, gelidũ & Tanaim, Niluq́; tepẽtẽ;
Daq́; piam in primis mentem; qua præditus auſim
Eluere infectumq́; ſcelus, labesq́; nefandas;
Quæ mortale genus paſſim per crimina mille
Mille modis tetra tactum contage uenenant.
Et tamen amplecti dulcis ante omnia Muſas,
Virtutesq́;, artesq; bonas, moresq́; benignos
Erigere; & ueræ quicquid probitatis in ulla
Orbis parte latet, uigeat, ſeſe efferat; unde
Mortales, quos iuſta iuuant, queis pura Voluntas,
Qualemcunq; mei euentum, exemplumq́; ſecuti
Tecũ habitent, tua ſacra colant, tua iuſſa faceſſant.

PIERII VALERIANI SERMO CVI TITVLVS EST SIMIA. AD LEONEM .X. PONT. MAX.

NEmo unquam tanto ſtudio'ue, fide'ue laboret
Proficere, officijs uel ſedulus omnibus, ut non
Interpres malus occurrat, qui ſingula praue
Inuertat, Veluti quædam modo Fabula Vates
Subſanat Pater Alme, tuas & uellicat aures.
Nam quotiens tibi quicquā, animum quod leniat ægrū
Porrigimus, curis & blandimenta paramus,
Ecce, aiunt, uere nunc Simia uana Leonem
Exagitat. uiden' ut turba importuna Poetæ
Quamprimum noſtro illuxit Leo Maximus orbi
Hunc miſere affligunt quocunq; in limine; nuc in
Porticibus, nunc in lecto, & penetrabilibus imis,
In Specula, in luco Citriorum, altoq; receſſu;
Siue is res duras, & magna negotia uerſat,
Et quæ omnes nunc inuadunt incendia terras
Siue cibum capit, aut ſuperante labore quietem,
Fortior ut rebus ſe mox accingat agendis,
Inſtant hi tamen; inq; meras auertere nugas
Tantum Hominem. tantis uexatum pectora curis
Pergunt; ulla unquam ne ſit ſpirare poteſtas,
Denique ſic petulans generoſo infenſa Leoni
Simia; quæ natibus, caudæq;, & clunibus huius
(Tantum animi eſt paruis) adfixa procacibus auſis

Hoc tam magnum animal uexatq;,agitatq;,neq; ullã
Eſſe moram patitur, Muſca importunior. apta
Illa feros uitare ungues, & dentis acumen,
Lubrica dum fidit ſaltu,leuibusq; lacertis,
Deq; ſuo affectat ſibi tot ludibria Rege
Ergo odere Tui ſic nos Pater optime. ſed tu
Quid facias? Vis eſſe Leo, patiare Leonis
Iura, neque hæc temere confingi nomina credas;
Quæ Deus,aut ſapiens Natura animantibus ipſis
Indidit,& tacitum admonuit latitare uigorem.
Scilicet eſt curæ nobis, quæ pectore in imo
Conſilia aſsidue uoluas,ut ponere tandem
Cladibus Europæ finemq;,modumq; ruentis.
Poßis,inq; Scythas ſtrictum conuertere ferrum.
Immo hæc,atque alia,atq; etiam his maiora Poetæ
Concipiunt,neq; enim fruſtra Deus ingruit illis.
Sed ne forte adeo,aſsimulet quod Simia Vatem
Ridiculum eſſe putes; natura hæc cõpare conſtant.
Nonne uides,rebus non bruta ut mente gerendis
Simia ſe,& noſtris adcommodat artibus,utq;
Humanos ritusq; modosq; imitatur,& ori.
Deniq; ut eſt noſtro ſimilis,digitisq;,uolaq;.
Nempe etiam Humanos pro re,pro tempore mores
Qua de cunq; uelis uitæ ratione, Poeta
Exprimit,atq; omnem dictis accommodat artem
Fit Proteus, fit Vertumnus. Nunc fingit Iulum
Acrẽ animi,indomitumq; malis fera bella mouẽtem,
Seu Venetos, ſeu Felſineos domitare pararet,

Siue Pado dare iura ſuo, ſeu uertere bellum
Trans alpes,italoq; ſolo donare quietem.
Nunc te cum patribus dudum ſanctoq; Senatu
Pacandis mundi rebus diuerſa petentem
More Numæ, Indigetis poſt aſpera bella Quirini
Conſulere in medium,quo poßint fœdere tandem
Iungi Gallica caſtra, Caledoniæq; phalanges.
Vnde animos ponat Cæſar ; Veneti unde quieſcant
Vnde modus prædis., & tantis cedibus,unde
Spes Italis, Regem'ue ſuum,aut ſua iura tueri
Barbaricasq; olim collo abrupiſſe catenas.
Demũ horum eſt Vates, ut ludicra Simia Mimmus.
Hæc eadem, ſi uera canunt,uenerabile quondam
Signum habitum in tẽplis,Niliq; per oppida ſanctũ.
Nam docilis calamos ductare,& uoluere chartas
Rite admiſſa ſacris,delubri in parte locata
Damnauit populos uotis, precibusq; benigne
Fauit,& Aegyptum omnem in relligione , pari cũ
Iſide,cumq; Horo, uel Oſiride detinuiſſe
Fertur,& oblatis ditaſſe altaria donis ;
Seu Caniceps manibus cœlo ſublimibus,ortum
Laudaret Lunæ, poſita ſeu ſede ſederet ,
Siue caua latices cauda inſtillaret,& horas
Funderet,& piſces auerſa fronte caueret.
Sic olim Vates,qua totus panditur orbis
Ambitus,a populis,a Gentibus omnibus uno
Sancti habiti,dictiq; ſono. Hinc oracula,leges,
Hinc modus,atque tenor uiuendi mentibus hæſit

Siue error, ſiue improbitas mortalia corda
In ſordem, in fraudem uano illectaret amore
At poſtquam e terris Ius, fasq́;, piumq́; receſſit.
Subrepſere doli, uisq́; omnia uertit, & ille
Clarior eſt, qui plura poteſt, timuere Poetæ
Liberius taxare malos. Qui, proh pudor, aureis
Carminibus turpes mores laudare coacti
Nil ſincero animo, ingenua nil mente locuti
Temporibus ſe ſubiecere, ut Polypus omnes
Attrahit a ſcopulis animo trepidante colores.
Suntq́; ita Simiolas imitati, ut ludere nunquam
Deſierint, riſusq́; hinc, & iocus eſſe Tyrannis,
Qui ſanctos Vates, uitæ morumq; bonorum
Auctores, tandem ſic eluſere proterui,
Vt tanquam Satyri terga hiſpida fune reuincti
Pro foribus, pro ueſtibulis, altisq; feneſtris
Oſtentarentur populo in riſum, inq; cachinnos.
At, patriæ quæis cura ſuprema diu obtigit omnis,
Non ita inhumani Medices, qui in ſorte ſecunda
Virtutum omne genus ſic erexere benignis
Auxilijs, opibusq́;, ut quicquid ubique nitoris
Cecropij, Latijq́; foret Florentia totum
Ad ſeſe traheret, doctasq; referret Athenas.
Inuidit Fortuna bonis, ac ne foret ullus,
Qui ingenia auderet, ſanctasq; fouere Camœnas
Attritis grauiter rebus uos expulit urbe
Nec tamen eualuit nitens peruincere tantum
Vt non ueſtra domus, doctisq; probisq; pateret

Semper, opemq; libens miſeris afferret amicis.
Nunc uero quum tu Fortunam euiceris omnem
Mortalem ſupra ſortem; Qui flectere habenas
Terrarum cœlum uſq; potes, precor illa uoluntas
Quæ cupienti olim fuerat ſit certa potenti.
Nam ſine te, ut Sphyngis repetatur Fabula noſtræ
Aonidum chorus eſt tanquam ſine lumine Solis
Luna; ſub imperio cuius uaga Simia uiuit.
Nam caua ſi fuerit, ſi nullo candicet igne,
Simia langueſcit pariter, clangensq; per omnes
Duodecies horas urinam ſanguinis edit.
Inde ſuo fit Sole potens, lucemq; remittit
Qua Sol parte ferit tantum, et ſine Apolline Vates
Obſcuri uitam in tenebris ſine nomine ducunt.
Sol Leo. Vt Aegypti ſapientia monſtrat, ab alto
Ille micans, terris felicia cuncta miniſtrat,
Vnde hominum genus, alituum, pecudũq; uigeſcunt,
Et piſces. tanta eſt uirtus, uis tanta Leonis.
Quid memorem Laticum lætiſſima munera? Nilum
Vndantem, & late ſpacioſa per arua refuſum
Fertilibus Glebis cerealia dona ferentem.
Aegyptum hiſce bonis Leo munerat. Vnda Leonis
Ore fluit, fonteſq;, tubiq; ex ore Leonis.
At rores, pluuiæq; olim, & liquor omnis olympo
Deciduus ſignum Doctrinæ effingitur, illa
Nulla erit abſq; opibus. Veteres hinc ſculpe cribrũ
Commenti, & fruges prius oſtentare paratas
Quam tu unquã Muſas, et honeſta negotia tractes.

Quando igitur Leo Magnanimus tanto omine terris
Affulges, plenoq́; exundat copia cornu
Nunc age Cercolypes, & ſacros Cercopithecos,
Quos liber, Albiolusq́;, & Sepia monſtrat alēdos,
Legitimis admitte ſacris. ſi uiuere Muſæ
Te naſcente, patris Laurentij munere quondam
Ceperunt, caſusq́; tuos, tua damna per omne
Exilium tu'lerunt ſi tecum. O deniq́; Fatis
In melius uerſis, rediuiuo lumine, quæ ſunt
Tecum ortæ, tecum uigeant, fœlicia tecum
Otia, & optatum teneant Pater optime portum.

EIVSDEM PIERII VALERIANI LACRIMAE IN CELSI MELINI FVNERE

CElſe tuas alij laudes, & nomina dicent,
Eximiumq́; decus cœptis ingentibus auctum.
Seu quo tu ſtudio Graiæ, Latiæq́; Mineruæ
Florueris, fandiq́; potens tanta indole ſummum
Quæſieris Virtute locum, depromere curent.
Seu genus egregium, ſtirpemq́; utriusq; Parentis
Cibœam in matre, & Melinam in patre, et adeptos
Per tot Auos, Atauosq́; antiquæ gentis honores
Maluerint celebrare, & doctis pandere chartis.
Siue tuis potius meritis inſiſtere, quantum
Ingenio, atq; pijs preſtares moribus, ipſos

Qua coleres pietate Deos, qua mente parentes.
Quam concors fraternus amor, quæ cura clientum
Qualis amicorum cultus, ſpes quanta Quiritum
Vnus eras. Vnus quotiens in te ora trahebas,
In te oculos. ita Roma tuis applauſerat orſis.
Seu Rerum excuteres cauſas, ortusq; latentes
Auctumq;, interitumq;, uices & mobilis æui,
Seu terram, tractusq; maris dimenſus, harenæ
Exigeres etiam numerum. & ſola concita cœli
Aſtra, polosq; ſuis mota, aut ſtabilita doceres
Momentisq;, modisq;, & certis legibus ire.
Siue autem celerem erigeres ultra ignea mentem
Sidera, & uſque altam cœli omnipotentis in aulam
Auderes inferre gradum, & mortalibus omnia
Explorare oculis ſummorum arcana Deorum.
Siue inde ad Patriæ curas, & commoda uerſus
Grande patrocinium primus pro laude Quiritum
Suſciperes, & qua mulcebas uoce Leonem
Pontificem, ingenio & præſtantem mente Leonem
Te Populus, te roſtra etiam, ſanctusq; Senatus
Curam, animosq; uirum generoſo corde gerentem
Sic florentem annis, & pubeſcente iuuenta
Orantem audirent cauſas, tonitrusq; cientem
Fulguraq;. Hinc trepidas orſus defendere culpas
Hinc & mox claras magnis de rebus ad Vrbes;
Quos tibi iam Decimus Leo mēte agitabat honores
Miſſus, Regum animos orandi ardore moueres.
Verum ego, qui te unus noram magis omnibus unum

Et quantum de te, ſi uitam fata dediſſent,
Speraret Roma, et Latium, et terra omnis, & ora;
Quam mare, quamq; Alpes cingũt, ſecat Apẽninus.
Iacturam inſignem Italiæ, & fata impia queſtus,
Tanti & tam cari caſu perculſus amici
Tali anima, atq; oculo, & iucundo lumine caſſus
Aßiduo in mœrore Deos te Celſe repoſcam.
Nam quo hæc uota abiere? & quo ſpes illa bonorũ
Tantorum rapidas cito lapſa effluxit in undas?
Si tu altis in Gurgitibus tumidi obrutus amnis
Tam Iuuenis, tanta clarus uirtute, repente
Omnia turbaſti. & gelidis in fluctibus illum
Illum ardorem animi, & ſcintillantia mentis
Lumina ſidereæ extinxti. Et nunc frigida lingua
Quẽ populũ accẽdat? quæ pectora mulceat? aut quas
Iam gentes trahat in leges, ac fœdera pacis?
Omnia nunc periere. tulit ſecum omnia Torrens,
Immanis Torrens, & deteſtabilis unda.
Hos tu autem patri reditus, hæc Gaudia matri
Celſe refers? qui te donis & honoribus auctum
Expectant, tot opes Siculis in ſaltibus, illa
Munera Pontificis pleno ſubſcripta libello
Lecturi. At pro te nunc illi ante ora Deorum
Vota ſimul faciunt, adolentq; altaria flammis.
Ah, ne tu pluuio offenſus cœlo alſeris uſquam
Ah, ne ſucciderit Sonipes per lubrica raptus
Per nemora, ignotasq; uias, neu poplite forte
Læſo, aut luxato talo ſub tecta feraris,

Aut labor inſolitus teneros exhauſerit artus
Languoremq; ferat. Nec tantum mente dolorem
Concipiunt, aut tanta ſubit Caſura ruina
In caput, & totos ſubito euerſura penates.
Nondum etenim attulerat funeſtus Nuntius illum
Vix lapidē ad quartū procul hinc ab mœnibus urbis
Quadrupede in medias reuoluto gurgitis undas
Collapſum, fruſtraq; Deos, hominesq; uocare
Saxa inter, limumq;, tenaces inter harenas,
Arboreas inter radices, ueſte grauatum
Et nandi ignarum, Socijs palantibus atram
Per noctem, uentis, undisq; ſonantibus, ulli
Neue exaudiri poßit, neu cernier, imo
Affixum fundo, crudeli occumbere fato.
Nec dum ſe norunt miſeros Fraterq; Parentesq;
In luctum, æternamq; lucem, inuiſamq; ſenectam
Seruatos, fati aſperitate, & ſidere leuo.
Heu mentes hominum ignaras, heu uota fugaci
Cuncta pede, & primos uix oſtentantia uultus,
Cum ſubito auertunt curſum, & dilapſa per auras
Non reditura uolant. heu ſempertriſtia nunquam
Feſſo damna gradu properantia, nec ſatis una
Exſaturata lue, niſi quicquid pyxide tota
Clauditur effundant, ſemel ut data Copia campi.
Nam uix alterius ſatis una abducta cicatrix
Vulneris, ex obitu dilecti Hierenis acerbo,
Ecce autem ut grauius transfigit pectora telum
Atq; malū omne malis uelut unda ſuperuenit undæ.

Quo genus, & magnis nomen Virtutibus auctum?
Gratiaq́; , & ſpecies, locuplesq; opulentia rerum?
Si miſeri, ah, tali uiduati prole Parentes
Quos iam annos aliquot ſpes eſt fruſtrata Nepotũ,
Vt nauis ſine remigio, ſine munere ueli
In medio quondam pelago iactata, procellis
Omnibus obiecta, & procul omni ab littore, cunctos
Ventorum flatus, ſcopulosq;, & ſaxa timebunt.
Quid tu autem infelix Frater Petreie, duobus,
Quorũ ĩſtar dextræ, ĩſtar læuæ erat alter et alter,
Fratribus, heu mors atra, breui tibi tẽpore adẽptis;
Quid facies? quanto fletu tua damna dolebis?
Nam ueluti truncus deciſis undiq; ramis
De tribus unus eris, tanto & ſpoliatus honore
Deſpectus cunctis tibi forte uidebere; & ampla
Quæ Pater æquabat cœlo pallatia, ſolus
Ne uacuas ædis totq; alta cubilia cernas,
Interrupta iacere ſines, pendereq́; in æuum.
Quid uero? ſi forte Leo, quod iam auguror, anno hoc
Mandet Agonales promiſſo munere ludos
Romæ inſtaurari Genio, ueteresq; referri
Olim armis celebres, nunc relligione, triumphos.
Quando horum te cura manet. Quid more parentũ
Magnifico inſignis ſumptu præſtare parabis?
Læta ubi per mediam longo proceſſerit Vrbem
Ordine pompa. alacres pueriq;, & lecta Iuuentus
Sublimes in equis, precioſæ in tegmine ueſtis
Ornati Gemmis, auroq;, oſtroq; ſuperbi

Dextram oleis onerati, & cincti tempora Lauro
Agmine quiq; ſuo. Legionum exercitus omnis
Intermixtus iter carpet, tum pægmata in altis
Curribus, & uariæ ſpecies ſimulacra potentum
Vnà ibunt Regum, Lituiq;, Tubæq; canoræ,
Atq; Lyræ, atque omnis Muſarum arguta ſupellex
Læta canent, miraq; omnes dulcedine mentes
Mulcebunt; tota riſusq;, & plauſus in urbe,
Hic Tu auro trabeatus, Equo exſultante ſub auro
Aureoq; in morem cinctus diademate frontem,
Agmen agens, atrosq; equites, Lictoribus atris
Stipatus, iuuenis tanto decoratus honore
Primores inter, nil læta fronte, iocoſos
Conuertes ludos in amari munera luctus.
Et plagas renouabis, & illo turbidus ore
Subijciens oculis tanti argumenta doloris
Læticiam populi miſera in lamenta retrudes.
Vſque adeo lætis miſcent Dij triſtia rebus.
Et merito tanto deiectus fratre ſupremum
Ingemis, atque illum miſer, atq; hunc uſq; requiris;
Et ſuperos, & fata uocas crudelia; Nec te
Fidus amicorum cætus, caræ'ue cohortes
Muſarum'ue chorus, quarum tu dulcis alumnus,
Quæ ſolæ in miſeris adhibent ſolatia rebus,
Vel minimũ mulcere queunt. Quis uerba, quis artẽ
Tanta in Clade parem ſolando exquirere poſſit?
Nec tu hunc e Cœlo, Saturni ab ſede, querentem
Nocte dieq; tuo te nomine Celſe uocantem

Audiſ. At miſero in luctu, & mœroribus altis
Eſſe finis, ſurdasq; obdis tot uocibus aures
Celſum acclamantum, & tua funera deplorantum.
Hic igitur; quo Roma tibi uiolasq; roſasq;
Exigui monumentum æui, uitæq; ruentis
Congerit, & manibus buſto dat Lilia plenis
Non flores ego, non ſerta, aut ullos tibi odores
Inſpergam, aut alijs cumulabo altaria donis;
Quæ tibi multa ferunt iuuenesq;, ſenesq;, Nurusq;
Et matres, quæ te in primis fleuere, pudicæ.
Non etenim iſta meus poſcit ſibi munera Luctus,
Cui de morte tua, & tam ſæuo funere, mœſto,
Quod tua Melinæq; Domus benefacta merentur,
Semper erit Sol obſcurus, Nox turbida ſemper.
Te propter, fratremq; tuum, curamq; parentum
Viuo ego, ſed uitam inuiſam, te Amice perempto.
Nam memini, infelix animam quo tempore agebã,
Vt ueſtra ſeruatus ope, auxilioq; reuixi.
Ipſe aderas, fraterq; tuus, tuaq; optima Mater,
Grandæuusq; Senex Marius, morbumq; leuabant
Illi opera, uos officijs & amore; precesq;
Commenti, duras potuiſtis frangere leges
Fatorum: & caro uitam implorare ſodali.
At me non potuiſſe tuæ comitem eſſe ruinæ,
Vt gelida iam in morte tuis Complexibus hærens
Exciperem fugientem animã, tibi ue æqua referrẽ.
Sicc'ne rare Puer nunquam rediturus abiſti?
Noſq; ita neſcio quo fugiendi ardore, tuarum

Ignaros rerum, de te nil tale timentes,
Inq; ſalutatos, fato impellente, relinquis?
O dolor, Indignumq; nefas, O Sidera iniqua.
Tam ſubito ex oculis noſtris ereptus, acerbo
Oppreſſus caſu, ſpumanti in Gurgitis æſtu
Vitam exhalaſti, & noſtræ tecum omnia uitæ
Gaudia, ſpesq; omnes moriens bone Celſe tuliſti.
Idcirco ad tumulũ, et male grata hæc marmora circũ,
Hic ubi celſa tibi frater faſtigia tollet,
Aut ubi ripa tuo de caſu nomen habebit.
A luce exoriente ad ſerum Veſper, amara
Clade animum afflictus, triſti mœrore pereſus
Perpetuo in deſiderio, dum uita manebit,
Impexum auulſus crinem, ſuſpiria, planctus,
Et lacrymas, & certa feram monumenta doloris.

PETRO MELINO SERVATO
AD .D. ANNAM.
Pierij Valeriani eiuſdem Carmen Cenis
CORITIANIS decantatum.

SVnt ſuperi, eſt Pietas, & Cœlo Numen ab alto
Reſpicit humanos Caſus, miſerosq; labores
Pro meritisq; Dei, precibusq; in noſtra feruntur
Vota boni, Gaudentq; coli, Gaudentq; rogari.
Et Gaudent Culti mox promeruiſſe rogantes.
Anna Viget. Quid enim Quorundam inſania contra

Obſtrepat; atq; Deum conetur numina peſſum
Vertiſſe, atque ſuos Superis auertere honores
Eſſe Annam, eſſe Deos hodie manifeſta pateſcunt
Exempla, eſſe locum precibus, nec inania ad aures
Carmina deferri, quæ Vatum lingua piorum
Sæpe canit, meritisq; Deam tot laudibus effert,
Annua Coritius repetit dum ſacra Sacerdos,
Exhilaratq; Diem; triſti quem ſidere mœſtum
Sirius inſtituit, Quem Fors inimica parabat
Ante alios atrum, & lugubrem reddere, adempto
Romæ oculo, Italiæ totius Flore Melino.
Quẽ iuuenem præſtantẽ animis, et pectore magnũ,
Ingenioq́;, & dulciſoni modulamine plectri
Egregium, ſors dira orci deuoluere ad umbras
Credidit, ah tetræ confoſſum uulnere peſtis
Surripere ex oculis quãprimum, et mergere iniquo
Funere, Dij melius uoluere, nec Anna ſuorum
Immemor eſt Vatum, nec uirgo Puerpera, nec qui
Ambarum exceptus Gremio puer æthere ab alto
Demiſit ſeſe noſtræ ad Commertia ſortis.
Audijt Anna preces Vatum, neq; Nympha precantem
Contempſit matrem, neq́; Dilectæ ille parenti
Abnuit. Ille Diem tam cæcis Optimus umbris
Attulit. Ille luem affectis decedere membris
Iuſsit, & in fauces Herebiq; Orciq́; relabi.
Ipſa etiam Dea magna poli de uertice, anili
Viſa gradum ſtudio properare, & ſedula rores
Collectos ſupera Cœli regione, ſubinde
Fundere,

Fundere,& affiicto requietem inducere Cordi;
Atq; ita,quod cæco latitabat Corpore uirus
Indomitum mollire,& aquis, & gramine lecto
Membra fouere,manuq; furentem elidere morbum
Et tantum extemplo iuueni exturbare dolorem.
Vatibus atq; ſuis ſeruatum reddere Vatem
Qui ſi forte atras iret nunc merſus in undas
Non Chorus hic lectus iuuenumq; ſenumq́; referret
Ante aras nunc Anna tuas ſollennia ſacra
Nec Capitolinos celebrarent Cantibus hortos
Hortos Anna tibi ſacros,doctisq́; Poetis.
Sed bonus ipſe genas perfuſus flumine largo
Coritius lacrymas in ſacras ſpargeret aras,
Inq́; ignes, fumoq́; diem obfuſcaret ademptum.
Romulidæ Celſi renouarent uulnera fratris,
Seq́; iterum offerret nobis Hieronis acerbum
Funus,& in lacrymas triplicatis quæſtibus omnes
Diffluerent,mœſtis clamarent uocibus omnes.
Inuidiamq́; Deum quererentur,& omnia luctu
Complerent; quæ nunc læto plena omnia riſu
Lætitiaq;, iocisq́; ſonant, & cantibus Euæ
Ingeminant. Euæ ſuperauit fata Melinus.
Fronde coronati,Vates, ſacriq́; Miniſtri.
Quos magno ſecum numero hæc ad ſacra Coegit
Hippolytus Muſarum amor & ſpes unica Vatum.
Hyppolytus; Caro qui ſoſpite lætus amico
Te canit Anna,Tuum numen,Numenq́; tuorum
Concelebrat; donisq́; omnes uocat uſque Poetas.

Seruato ut referant calathos & dona Melino.
Ergo omnes, tali ſuccenſi Principe, Vates
In menſam læti libant, & uoce ſalutant
Aeterna numenq; tuum, numenq; tuorum
Seruatoq; ferunt calathos, & dona Melino,
Damnati memores uoto. Tu Diua Poetas
Coritiumq; Senem, & ſumma uirtute nitentem
Hippolytum, qua nunc ſeruaſti mente Melinum
Amplexare. Senex meret hoc meruere Poetæ,
Hippolyti meret hoc pietas, & feruida Virtus.

Gabriel Iolitus Lectoribus. S.

Cum Heroica hæc Pierij imprimi iuſſiſſem, allata ſunt ad me duo etiam Poemata eius. Sermo quippe De ſtudiorum conditione, & Martyrium. D. Ioathæ Rotati, quem Bellunenſes Tutelarem habent: Quæ quidem opuſcula Pierius Iuuenis admodum ediderat, mox diligentius recognouerat, putaui ea non abijcienda, atque ita ut recognita erant, alijs adiungi iuſſi. Valete, & boni conſulite.

PIERII VALERIANI SERMO DE STVDIOR. CONDICIONE AD NARDINVM CAELINAEVM

Exigis edam aliquid monitu Nardine frequenti ;
Scilicet arboreum ut quæram ad ſuſpẽdia truncũ ;
Incuſasq; moram, cauſasq; adnectis. iniquum
Eſſe ſuum æternis tenebris damnare laborem
Inſanumq; putas hominem qui uixerit, olim
Ponere nolle ſuum Viuorum nomen in albo
Quando etiam qui Gloriolam ſunt temnere uiſi
Et ſcripto damnare libro, inſcripſere legendum
Ii tamen in titulis nomen. Dulcedo beatæ
Laudis ita oblectat, uitæ eſt ita certa cupido.
Contra ego, nec ſcribas moneo, nec ſcribere Cogas
Edere ne dum etiam laudem . Sententia cur hæc
Stet mihi iam dicam. Scriptorum intentio ſemper
Præcipua ut placeant lectoribus . Vt ſimul omnes
Exemplis que iuuent, aut cecropio ſale captent,
Delectentq; iocis. Verum inueniſſe, quod omnes,
Vel quota pars laudent, opus & labor omnis in iſto
Articulo eſt. Aliis alia ut diuerſa petuntur
Fercula, quis ſtomachum cunctorum poßit opime
Paſcere ? nam nihil eſt, omnes ni paſcat opime,
Nec mica in medio ſeſe intercludat hiatu,
Vſque adeo iugulat uel littera ſola Poetam.
Hic Aſianus, & iſte Laconicus. Atticus ille eſt.

Hic probat ingenium; uerſu quod ſurgit 'hanello
Quod tonitrum cantu ſuperat; quod nobile bellum,
Fortunam Priami, Formidatum'ue Tonanti
Coniugium canit. ille ſolo quæ ſerpere cernit
Verba ſtilo tenui. Troia eſt quo ductus Vlyſſes.
Sunt, quos oblectant Elegi, molleſq; Philetæ
Deliciæ, capiat ſunt quos Vndena Phalœci
Syllaba, quos Saphus numeri, quos molliter odæ
Suauiloquæ alliciant. Sunt quos nocitura Lycambæ
Verba iuuent, graciles Socci, tumidi'ue Cothurni.
Sed neque in his ſpecies eadem placet. Hic capitur ui;
Hic cultu, hic grauitate, hic acumine, hic idole. acerbū
Hic amat. hic dulce. hic ſanctum; confecta labore
Hic uigili. Hic ſubito torrens quæ Copia fudit.
Quod ſecus eſt, odere. Prioribus id placet annis
Quo ſemel imbutus, ſolo ſe oblectat amando.
Cuius cauſa mali ſola eſt inſcitia princeps
Quæ nil eſſe putat, niſi quod facit ipſa, decorum.
Sermones ait hic Vates Venuſine ſecuri
Cedi poſſe tuos, craſſos accuſat & odit.
Eſt cui ſit Docti libertas dura Catulli.
Virgilio ingenium qui demat, propter Homerum.
Qui tibi molliciem uitio dent Terſe Tibulle
Te quoq; grandiloquū, ac elegū ſupra ire Properti
Inuideant potius, q̃ damnent optime Vates.
Statius hunc laſſat nimium ampulloſus, at illum
Repere humi fluidum damnant, qui triſtia plorat
Exilia, & formas mutatas cantat; & ipſo

In Cicerone, placet ſi Dijs, Naſuta caterua
Inueniunt tumidum, confractum, molle, redundans.
Nec Titus euadit morſus, cui Pollio inhæret
Dentibus, & Patrio uitium ex ſermone reprendit.
Nempe Polygnoti hic puros ut amare colores
Zeuſidos hic umbras pergit; ratione ſed ipſa
Protogenes, facili quod ſingula Pamphilus arte
Explicat, in precio eſt. melius phantaſma Prudens
Concipit Antiphilus. Quin gratia mira Theoni
Immo hæc Parrhaſio, immo omnis debet Apelli.
Plus homini, q̃ Dijs addit Polycletus honoris
Nec Phidias homines abſoluit, habere figuram
Perſimulem, pulchri Demetrius immemor, ardet.
Sic ſua cuiq; humeris appenſa eſt Mantica. Nullus
Indemnatus abit Veterum. Tirunculus ergo
Qui tenerum prima ſpargit Lanugine mentum
Sit licet Euphranor ſpecie admirandus in omni,
Speret in his ſtudij turbis excudere, quod ſit
Immorſum; ſi nominibus non parcit Auorum
Turba procax rictu; quos Cœlo priſca ſacrarunt
Secula, quos cœlo poſitos nunc poſtera adorant.
Quin etiam tam praua ulli ſententia menti,
Non alia ut ratione, alijs non carmina cauſis
Deſpectet, niſi quod tecum uerſetur, & arcta
Iunctus amicitia plures conuixerit annos
Parq; in amore, tuum decus, ut ſibi dedecus horret.
Quod ſi eadem ignoto diuulges nomine, amabit
Singula; & eliciet, quam nec reſpexeris, artem.

Vt tamen a triuijs quicquam modulere remotum
Quæ Soſijs Aldi mereant æs grande Manutij
Sis age Pontanus, ſis Actius, ulla putabis.
Carmina poſſe legi nullum admiſſura uerutum?
Quæ meditatus eras, ea ſi uis credere chartis
Ipſi agitant primam calamusq́;, & Sepia litem.
Marmoribus gaudes atiquis. Vſus at adſum
Ipſe Magiſter ait. Ratio hunc accuſat abuſum,
Parendiumq́; ſibi. uario clamore fauentum
Alterutris, dubio pendet ſub iudice cauſa.
Et tamen interea, ut priſcos imitere Sabinos
Non liquet, ut capias uſum, confuſius illo
Eſt nihil. ipſa tibi Ciceronis tempora legem
Vix poſuere ullam, ſi tempora noſtra ſequare,
Doctorum quando ſit mente probabilis uſus
Nil tibi turbidius, nil eſt incertius, uſum
Quem dicas. Licet eois a finibus orbem
Ad Tarteſſiaco iuga torrida Sole pererres
Eſt operæprecium tota tellure peritos
Offendiſſe duos; quorum mens Conſona laudet,
Atque affirmet idem. Quod ſi uis pergere iuris
Eſſe tui; reliquis ſputi reus omnibus eſto.
Sic quoſdam Natura homines animauit, ut eſſe
Iudicio inferior nullus uelit. eſſe Supremus
Quisq́; putet. ſic quemq́; ſui fiducia perdit.
Quid tamen hi carpunt? Is te adſpiraſſe notarit
Huic, at non illi Vocali; ſiue gemellis
Litterulis quicquam ſcripſiſſe. at ſimplice debet

More ſuo ſcribi; uel ſiquid uilius iſtis
Eſt Apinis gerriſq;. Tamen ſi ſenſa, figuras,
Virtutes,numeros,aut artem carminis ullam
Percontere,lapis,caudex,quid dixeris,hæret;
Inſiſtitq; ſuis,tanquam Canis,oſsibus infra
Rodendis menſam,quæ deiecere ſuperne
Conuiuæ dapibus regalibus adcumbentes.
Scribere difficile eſt igitur ſine crimine, ſed tu
Socratico deinceps ſtudio recitare patenti
Ore paras,calamis, & chartis parcere.demum
Hic magis horrebis, ſi quo dicrimine lingua,
Videris,in præceps titubet ruitura ſub uno
Accentu; uel ſi.C.non expreſerit abſque
Barbarie. LaTium niſi Græcus dixeris, atque
HoſpiTium, Natura uelut pronuntiat infans.
Quidnam igitur facies?pulchre,nā ſcribere certū eſt;
Nec reticere queunt Vates,quos Cantor Apollo
Non patitur uerſare lutum, ſed ad aurea cœli
Limina ſublimes Iouis omniparentis in aula
Siſtit, & ætherei monſtrat Conſortia cœtus
Ambroſiamq; libens nectarq; propinnat,& illi
Magna canunt,afflante Deo,mortalia ponunt
Nubila;quæq; Deum in penetralibus abdita,cernūt.
Atque,ubi iam ad ſeſe rediere,inſomnia mente
Attonita reputant,& quæ inſpexere, repoſcunt.
Et plerunq; ſuas non percepere Camœnas;
Vſq; adeo humanis præſtant cœleſtia rebus.
Dum tantis igitur curis diſtenta fatiſcit

Mens cœlum accipiens,myſteria tanta reuoluens,
Scilicet unius'ne operam, ſtudiumq́; ſequetur
Litterulæ,quam quiſque ſuo diſpungere Tiro
Aut linere arbitrio potis eſt. ea cura Poetis
Indigna, Vt fœtum famulis mandare lauandum
Nixa ſolet, ſic quæ Vates peperere,decorum
Dummodo legitimis conceptum menſibus edant,
Felici Iunone, patre applaudente, miniſtris
Grammaticis curare ſinunt, quod reſtat agendum.
Herculeum hi ſternant Iunonis ad atria lectum,
Populeamq́; ferant genialia munera uirgam.
Præterea ueluti digitus digitum abluit, æque
Nemo ſibi ſatis eſt ſolus. Cenſore perito
Eſt opus. inueniam quo Iudice, quo monitore
Tuta per Aonios librem ueſtigia ſaltus.
Macte animis,liquido auſpicio uale, omine dextro
Perge; tamen prudens hæc de Cenſoribus audi.
Sunt,quibus ingenium agreſtis Natura negauit,
Indociles primum, quales querceta Lycei
Ediderant olim ſed quos labor improbus ullo
Attriuit ſtudio.Craſſam uelare Mineruam
Sic adnituntur. Satis eſt mihi ſcripta priorum
Voluere; quid nugas illis ſuperaddere tentem?
Subſanantq́; omnes,noſtraq́; ætate decorum
Eſſe ſtilum (idq́; utinam ſanis oſtendere norint
Indicijs) renuunt,ac infelicibus ouis
Naſci omnes. dum ſcire nihil per aperta fatentur
Verba,alios carpunt tacite, affectantq́; probari.

Iudicio. Sed Iudicio qui excellere poſſit,
Ni multos artem ſcribendi exercuit annos,
Gurgite ni exundet uiuo,non nata ſub ipſis
Verba labris, ima ſedenim ab radice feracis
Pectoris effundat,rebus fœcundus opimis.
Ni Metri quodcunq; genus,quodcunq; ſoluti
Sermonis uariarit opus; quid reſpuat illud
Quidue admittat et hoc.q̄d Neſtora,q̄d Menelaum
Quidue Ithacū addeceat. demū poſt multa rotūdus
Exempla,ut Doctos ſola experientia reddat
Nouit,& eſt Iudex aliorum fidus,& æquus.
Qui nullis igitur caluere uigoribus unquam
Sideris ætherei ſtudijs cenſere malignis
Cuncta ſolent; ueluti ſi Cerdo reprendat Apellis
Symmetriam. Contra pleriq; ut naris habentur
Emunctæ, ſibi ſcire uolunt. oſtendere rectum
Vel dedignantur,uel prodere ſacra uerentur.
Et uitium hac ratione fouent. Arcana alienis
Diſcipulis dare non licet hæc, & Corrigere illos
Monſtrare antitheta,& facientia uerba Colores
Aſt operam nobis iugem det.& ocius omnes
Præterijſſe nouos faciam, preſſiſſe uetuſtos.
O leuis ambitio fuco ſuffulta maligno
Ergo miſer media clamet ſi naufragus unda
Obrutus,affer opem,tabulam,uel porrige contum
Non licet adiutare,& opem,& conferre ſalutem
Quod non claſſe tua uehitur. Ruit alter in ipſas
Fracturus Sirtis, poſcitq; uiam. pede fauſto

Impius exclames, perge. Impendere periclum
Naufragij aſpiciens hortaberis. heus, bene, recte.
Sic lapſos in aquam ſubmergeret altius ille,
Qui populo ficum promiſerat exitialem;
Vnde homines ſoliti ſeſe ſuſpendere, ſiquis
Vincula uellet adhuc perituro nectere collo.
Humanum Timon adeo genus oderat uſque.
Sed tamen effecit ſtolidi dementia uulgi
Cenſores ita adulantum ſibi ſumere partis.
Hic etenim ut ſenis pedibus contexere cœpit
Verſiculum, numeros tantum, non ſenſa ſecutus
Egregium ſe fert uatem. Ceu ſomnia Cyrrhæ
Viderit in ſummo, & uiuum hauſerit Hippocrenen
Potus aquis pluuijs fora cuncta perambulat, omnes
Arripit, & ueſtem prenſat, manicasq́;, & inertes
Te uerſus audire iubet; properes licet ire
Ad foricas, malua, heleboro'ue urgente, petitq́;
Inſit ut ingenium, quantum inſit acumen, ut acri
Fulminet ore. tamen ſi caſtigare quid audes
Durum, incompoſitum, rude, difficile, ambitioſum
Inuidus, indoctusq́; illi, aut maleſanus abibis.
Parte alia hic ueniet Muſarum, & Apollinis exſo
βρεκκεκεκὲξ tantum ſtridens, ceu rana paludis
Incola, qui temnat reliquos, & uellicet acto
Dente furens, qui grande ſibi nomenq́; decusq́;
Finxerit, ut quenquam primorum exegerit, unu
Qui ſapere ipſe ſibi ſolus uideatur Athenis.
Magna loquens digitis inſurgat, & intima cordi

Gaudia concipiens, numeroſa uolumina iactet
Sola legi ſua digna ratus: Quid ſcripſerit alter
Impatiens audire; ſibi qui iudicet omnis
Adſtare auriculas. Ecquid furioſa libido
Nos agitat? properata uni ſi meta Quadrigæ
Perſiſtemus adhuc plagis urgere Veredos?
Pone animum Venete. Praſinus iam lora ſuperbus
Circum agit. Ipſe licet Ruſſatum pone ſequentem
Reſpicias; Apium, Pinuſq; & Pomum, Oleaſterq;
Eſt Praſini. Iam frange rotas, frange apſidas, omnis
Omnis (ait Praſinus) Victoria noſtra futura eſt.
Verũ hos ferre tamẽ poteris: Quis ferre poteſt hũc
Qui famam abſtruſa hiſtoria, uerboq; uetuſto
Venatur, dicens. hoc non intelliget ullus.
Grammatici hic rodent ungues. Auctoribus ipſis
Quicquid ineſt uitij arripiens, ſe nomen adeptum
Grande putat, ſi obſcura canat, ſi uerba remota
Conſilio ſine Perſonæ rerumq; decore
Depromat, Næui non exaudita magiſtris,
Quæ Numa, quæ Euander nimiũ affectata putaſſẽt.
Vidi equidem unius confictum Nominis ergo
Grande Poema, uelut chij qui marmoris unam
Inuenit cruſtam, ne ſcilicet illa periret,
Mercatus tofumq; putrem, lateremq; lutoſum
Immodicis amplas extruxit ſumptibus ædes;
Vt foret in medio Fruſtum id ſpectabile Cœno.
Huccine peruigiles curæ, aſſiduiq; labores
Contendunt, ut poſtquã olei conſumpſeris urnam.

Dum multa oſtentas, nihil addidiciſſe probandum
Deprendare, Viris & ſuggillere peritis
Vir ſine doctrina doctus, ſine robore fortis,
Humida uti poſſent humore carentia dici.
Sic demum dicare Poeta, Poeſeos expers.
Proh pudor. e tenebris ſquallenti è Carcere dudum
Nonnullorum opera Carmenta erepta per urbes
Heſperias læto geſtari cæperat ore
Compta ſinus, purgata cutem, cui rara cicatrix
Rarus erat uibex facie, iam oblita Sicambros
Immanem & Teiam, & clephis implacabile pectus
Secura placidam carpebat pace quietem.
Gratia magna tibi facunde Sabellice, cuius
Eloquium cultos hac tempeſtate Quirites
Suſcitat, & uerum latio ſplendore nitorem.
Ipſa quidem Carmenta tuis abſcedere tectis
Neſciat, ipſa tuis ultro requieſcat in ulnis.
Ecce autem proprios indicere bella Nepotes
Aegra uidet, ſæuumq; nefas, ciuilia ſentit
Arma intromiſſis Furijs miſcerier (altrix
Africa monſtrorum cauſa & caput) ergo decentes
Volſa comas, perploſa latus, lacerata papillas
It lacrymans, peplumq; Deæ miſeranda Mineruæ
Bacchatum Gemmis oſtroq; auroq; ſuperbum
Nuncupat. Vt mallet nunquam rediuiua ſupernas
Inuiſiſſe auras, ne ſcilicet iſta uideret.
Præſtaret ſiquidem tenebris latuiſſe ſub Imis,
Quam ſic indecorem deinceps traducere uitam.

Huc quæſo Nardine oculos, huc dirige mentem,
Quot mala conſpicies nunc edita Carmina, Riſus
Quot populus tollant, quot ſint Ludibria uatum
Quandoquidē maleſana hominum uecordia multos
Præcipitat, qui ſe uenerantur, dum male ructant
Portenta ingenij derformia, dumq; Beatos
Se ſine riuali Captant, mirantur, amantq; .
Inuentis ita quiſq; ſuis, ceu Simia natis
Ridiculis plaudit, uultus mirata uenuſtos .
Adde quod Is palmam affectat, qui plura in aceruos
Vtcunq; ſtructos cumulo congeſſerit amplo.
Quid furis o Corydon? quod te uixiſſe nepotes
Admoneat, Centena ſat & uerboſius æquo
Carmina præſtarent morſo trutinata labello.
Si, quod, ut Antimachum ſuperes, deperdere geſtis,
In torno, & lima malis perpendere tempus.
At non priſca tulit phanaticus eſſet ut error
Vatibus hic ætas. Nam ſcriptus non prius extra
Ibat in Acta liber, quàm terq; quaterq; Lituris
Iudice Ariſtarcho foret oblitus, atque ita cultis
Erepta ingenijs damnoſa audacia. Demum
Aeterna tulerunt uictura poemata luce.
Inde Deum es toties incudi reddere natos
Iuſſus Apolloni, primas incendere Aquinàs
Perſuaſus Satyras . & tu Pater optime Vatum
In uerſus Centena decem Maro Carmina cogis
Cautus, & a recta nunquam ſecedis amuſi.
En rerum Natura parens, nil edere magnum

Spectandumq; ſolet, longo niſi tempore adultum
Ipſa etiam maiora ſuos animalia partus
Iuſſa diu geſtare. decem Bos Luca per annos
Parturit, ingentem prolem paritura, nitensq;
Dētis ebur, decora ampla uirū, decora ampla Deorū
Legibus his ſtabant Veteres plebs ſancta Poetæ;
At modo ſcribendi nulla eſt data regula; paßim
Verſificatores Nyſſæ bacchamur ad aras
Accipit audaces tenuis Pæonicus æſtus
Ignigenamq; canit Bacchum Iunonis in iram
Mœſtaq; iucundis Querimonia pangitur hymnis
Aſſociat citharæ mollis ſibi Tibia cantum
Scribitur & nullis Comœdia legibus. omnia
Omnibus admiſcentur, & omnia corrumpuntur.
Non aliter quàm ſi Alcynoi læti hoſpitis hortos
Hortos perpetui Autumni, Veriſq; perennis
Siue uelis flores, ſeu mitia & acria poma
Ruſtica barbarico populetur Turba furore.
Matura, immatura ſimul flores, folia, herbas
Confundunt, nullo rapiunt diſcrimine cuncta.
Immißis & in ora effrena feruntur habenis
Donec ab incuruo demum excutiantur Aſello.
Quando omnis igitur fœda contage papyros
Polluit hæc peſtis Scriptorum, ut nulla relicta
Sit uia, qua ſincera premas ueſtigia, nec ſit
Vnde queas ronchos, & declinare cachinnos
Quiſquis eris, populo ſi te commiſeris, auram
Illius aſpernere, procul fugiasq; monemus

Et, ſi Pierio dignum quid cuſſeris ore:
Seu Contarenus tecum Leonardus alumnum
Moribus ingenioq; probum quem fingis ad unguẽ,
Seu Trypho, ſeu tecum ludat Maro, Lampadius'ue Lampridiusq;
Sit ſatis id raris lectoribus, & tribus ad plus
Credere, & indicio quos præcipuos tibi amicos
Noueris, & nulla ſuffultos pectora uulpe
Thomei quales gemini, ac Aurelius Augur
Abdita qui ueræ Sophiæ monumenta recludunt.
Sat mihi Fauſtinus, ſatis eſt Egnatius, & qui
A uera nomen bonitate Bononius optat.
Iudex quiſq; bonus, cenſor grauis, arbiter æquus.

IO. BAP. ROBOREVS
AD
STVDIOSOS

Diſce uerecundo ſtudioſa Poemate Pubes
(Ne pereat turpi lucida Vena luto)
Commemore pio cœleſtia numina uerſu;
Afferat ut meritum nox Vigilata decus
Diuini ut ſanctis monitis docuere Prophetæ;
Diuino quorum nectare uerba madent.
Hoc fecere probi Veteres, hoc optimus Orpheus,
Aſcreusq; Senex, Mæonidesq; pater.
Et modo Pierij pietas ſincera modeſti;
Qui bona ſidereæ ſemina mentis habet.
Hoc facite O ſancti Vates; ſic ſecula Carmen
Vincat, & æternum Fama perennis eat.

AD VERVM CHRISTIANAE REI PVB. SVBSIDIVM IVLIVM .II. PONT. MAX. IO. FRAN. ROBOREVS TAVRIN. EPIS. AC MOLIS ADRIANI PRAEF. HVMILITER ET C.

PLVRIMA *eſſe* Beatiſs. *Pater propter quæ oẽs, non modo tui, & præſentes, uerum etiam alieni, & poſteri tibi ſunt Gratulaturi, nemo inficiatur*. Tot *ſiquidem & tanta ſunt ea, quæ per te ſplendorem, gloriam, & immortale nomen aſſecuta ſunt*. Nam *ut ampliſsimas ædificiorũ, ac* Vr*biũ inſtaurationes, reparationesq́; taceã, quibus nõ* Roma *tantũ ſibi reddi, ſeq́;* Romã *agnoſcere demũ uiſa eſt, ſed etiã* Italiæ *reliquũ antiquã illã operum magnificentiã ſibi reſtitutã eſſe plurimũ gloriatur;* Vtq́; Res *domi foriſq́; magnas tãta nominis tui claritate geſtas, pro legitimo ſacroq́; chriſtianæ,* Reip. *ſtatu aſſerendo, amplificãdo, cõponẽdoq́; ſedulo prætermittã, quæ ſingula magnũ ſibi* Volumen *expoſcerent,* Illud Vnũ *præcipua admiratione dignũ, quod quãprimum per indictũ abſte uniuerſale* Conciliũ, *mores hominum ad rectam uiuendi normã dirigere deſignaſti, in ſe omnes reſpicere, ſuaq́; dicta, cõſilia, factaq́; perpendere, ſeq́; ad amuſsim ſponte ſua explorare ceperunt. Sed, ut iſta diſsimulem,* Ecce *tibi*

Poeticen tot annis, immo tot ætatibus inuerecundã, impudentem, inhoneſtam, in Lupanari turpiter pro ſtantẽ ad matronalẽ uerecundiã, Grauitatem, hone ſtatemq́; reſpicere iam occepiſſe; quam in tãta Poe tarum Excellentium Copia, qui ſuperioribus annis claruere, uix unus, aut alter de meritoria illa forni ce uindicare, & honeſtati ſuæ reddere conati ſunt. Ea nunc demum ſponte prodit omni abluta turpitu= dine, omni poſthabita nequitia, omni deterſa obſcæ nitatis nota. Virgineis, caſtisq́; cœtibus immiſcetur. Nil niſi ſanctum, niſi decorum, niſi honeſtum, ac inge nuum meditatur. Idq́; tum aliorum quorundam ſtu dio, Tum etiã Pierij alumni mei opera fieri cœptũ; quem cum ego ad hæc Martyrum pia Geſta deſcri= benda propenſum uiderem hortari & urgere nun= quã deſtiti, quoad aliquid effeciſſet. Sumpto Is igi tur intio a patriæ urbis ſuæ protectore, atrociſsimũ D. Ioathæ martyriũ carmine decantauit; quod opu= ſculum mihi nuncupatum. S. tuæ redonare uiſum eſt. Vt ex hoc qualicunq; auſpicio cætera quoq; ſtu= dia moresq́; ſub tuo nomine in priſtinam dignitatẽ facillime redigi poſſe non ſine gaudio conięctares, & Poeticen, quã antehac propter nequitiã petulan tiamq́; nemo uir pie, ſanctéq; inſtitutus aſpicere di gnabatur, nunc emendatiori morum & habituum regula compoſitam ab omnibus amari debere cenſe res. Qui diu, feliciterq́; ualeas Ex Arce tua. III. no. Maias. M D X I I.

AD IOANNEM FRACISCVM ROBOREVM TAVRINI PRESVLEM ET MOLIS ADRIANI PRAEFECTVM PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS BELLVNEN.

O VIR, *Quale Genus ſuperis demittitur auris,*
Et probus, & ſapiens, O magni e ſemine Læli
Progenies. O Roborea de ſtirpe propago
Viuida, in immenſum firmis radicibus aucta
Quis Vatum te digna canat? qui plurima quamuis
Pondera ſuſtineas, & magna negotia cures,
Seu ditem ſummi tutaris Principis arcem
Seu popolis das iura tuis, Taurinaq; Præſul
Oppida componiſq;, & honeſtis moribus ornas,
Non tamen interea uatum pia numina Muſas
Non carmen, quo digna geris, Franciſce remittis
Perge itaq;,ut tibi mos,illas et pēdere,ut æquū eſt
Et magni facere, & ſemper bene uelle Poetis
Præſertim qui ſacra canunt, qui Numen olympi
Agnoſcunt, meritumq; decus cœleſtibus augent.
Vidi ego,& aduerti digna te ſæpius ira
Commouiſſe animum, qui tot præclara uideres.
Ingenia, & ſtudiis ditata, & diuite uena

Sordibus obuolui fœdis,miranda potentis
Temnere facta Dei ; & nullum non fornice dignũ
Ordiri Carmen,Caſtum temerare ſacellum
Muſarum immundis pedibus,uerbisq; profanis.
Ah ſcelus infandum. Quod ſi cognoſcere uellent
Mortales, habeant doctrinæ quidquid,ab alto
Mentibus infuſum,& ſummi commercia cœli
Fatidicis dono Diuum conceſſa Poetis
Non adeo Muſæ prurirent turpiter,ipſe
Non Helicon phrygiæ celebraret priſca Cateruæ
Orgia. Conſenſu Vatum quin protinus uno
Omnibus eiectis, qui templa horrenda profanant
Sobria in antiquum redeat Cortina nitorem.
Quare ego iamdudum has curas, & inutile mollis
Id genus ingenij auerſans,quod turpia tentat
Plectra, Mimallonioſq; imitantia Cymbala ritus
Vno eodemq; luto quamuis detentus inhæſi
Ad te conuerſus humanæ Virginis, atq;
Vera Dei Soboles,uerus Deus,unica Vatum
Speſq;,& præſidium,& decus immortale piorum,
Ignea ſi cœlo mihi lingua affulxerit ; æſtro
Quæ mentem exagitet ſancto,impellatq; uolentem,
Aggrediar celebrare Viros,qui fortibus auſis
Tartareas Vicere acies, pietatis amictu,
fidei Et fudei clypeo,& diuini cuſpide amoris.
Atque illum in primis ponam,qui ſæua rubentis
Prælia Tormenti patiens diſcerptus in arcu
Membra Rotæ,diris armata Volumina cultris

Pertulit, Atq; animi conſtans Illuſtria tandem
Signa ferens Victor ſupero Conſedit Olympo.

IAM *Pia Relligio totum diffuſa per orbem*
Creuerat, inq́; dies radijs cœleſtibus aucta
Heſperium littus, littus luſtrabat Eoum.
Sed quoniam imperijs Chriſti religatus in antro
Tartareo iniectas immania uincla Catenas
Rex Stygis eſt iuſſus tolerare. ita uinctus ahenis
Terga, manusq́; pedesq́; æterna in ſecula nodis,
Non tamen impuros animos, & pectora dira
Sollicitare piger, Tantum ſi poßit honorem
Humani Generis cæcis damnare Tenebris,
Hinc furias ſtimulare ſuas, urgere Tyrannos
Et regnum præbere, & opes, blandaq́; ſuperbos
Allicere arte animos, interturbare Beatam
Mille modis ſobolem; nunc hos, nunc protinus illos
Excipere, & puro perſpergere ſanguine terram.
Herculeus ſtygia hinc agitatus Cæſar Erinny
Sæuit, & inſtanti Dirarum concitus œſtro
Imperat e quauis ſanctos Dicione Miniſtros
Expelli, iuratq́; Deos, & nobile Sceptrum,
Quod manibus geſtat, diri monumenta Neronis;
Id ueluti nunquam diffundet in Aera truncos.
Nec recidiuus erit cortex, folium'ue, reciſum
Poſtquam monte fuit nemoroſo, atq; ære dolatum
Nazareos ita ſupplicijs, & funere cunctos
Perdere inhumanis; non ceſſaturus ab atra
Cede, niſi penitus Chriſti deleuerit omne

Nomen, & ad fœdi traduxerit orgia ritus
Vrbs Barcea fuit, multos celebrata per annos
Quam ſibi adoptauit Princeps Ptolemeus ab ipſo
Nomine dilectæ impoſito teſtatus amorem.
Hic inſignis Eques Ioathas, quo iuſtior uno
Nullus erat, nullusq; modi ſeruantior æqui
Diues auis, Diues Fortunis, Diues Amicis
Impatiens errare animos monumenta docebat
Cultus uera pij & cœli uenerabile Numen
Erudiens mentes, & amantia pectora ueri
Notitiam, cœlo meritos reddebat honores.
Diditur interea Barcea per oppida murmur,
Cæſaris imperiis, ingenti claſſe, tremendum
Aduentare Virum. Chriſti qui extinguere nomen
Iurarit, primasq; ea fata manere Cyrenas,
Pẽtapolimq; oẽm, & Terrarũ quidquid in orbe eſt.
Tum ſe ſe adglomerant iuſti, per templa, per ædes
Sacra canunt, hilariq; expectant funera mente.
Obfirmantq; animos læti, hortanturq; uiciſſim
Se ſe in bella alacres. Iam decertare uideres,
Vsq; adeo in pulchro certamine uiuida uirtus,
Qui primus circum incurrat, palmamq; ſuperbus
Occupet ante alios. Felici ſidere natum
Illum omnes celebrant; olim qui plura ſubibit
Tormenta, exemplum reliquis inſigne daturus
Immanem ſpernet rabiem, mortisq; timorem.
Tuq; adeo in primis Ioatha, iam numine plenus
Approperare diem gaudeſ; quam poſcere uotis

Aſsiduis olim aſſueras. tum lumina & ambas
Suſtollens cum uoce manus, ſic ſponte precaris.
Chriſte animi aſſertor, ueræ uitæ arbiter. o ſi,
Si nunc ſe nobis ille impius offerat horror
Armorum. o ſi me non exaudita priori
Tempore tormenta inuadant, ut teſtis amoris
Mortem obeam ueri; pro te non arma, neq; ignem
Aufugiam. da corda pater, da fortia cunctis
Pectora; firma animos; ſæua ne in cede labantes
Deficiant. mihi firmus amor. mihi firma uoluntas.
Iamq; latus curuum Drepani prætoria puppis
Legerat, ogygiamq; noto ſpirante tenebat.
Huc ſimul aduectus Dadius, propellere claſſem
Imperat ad littus. ſpecus hinc immane Calypſus
Intrat, & a ſeptem depoſcit Fontibus undas.
Fictilibusq; nouis totidem diſpergit in auras,
Suſpiciens ſub nocte polum, genioſq; malignos
Aduocat in mitem populum (tam credula, rerum
Mens erat indocili) ſed. n. neq; noxia ſeptem
Carmina conticuit, terno repetita recurſu,
Irruit huc Hecate, & nimbo cooperta nigranti
Stridet aui ſimilis, quæ tecti in culmine mentes
Murmure nocturnas horrendo territat. adſum
Perge Dadi, expulſi Iouis inſtaurare caducum
Imperium; tibi nuſquam abero, dum cedibus orbem
Expurges. mox digna manent te præmia geſtis
Rebus, in auſonia princeps ditaberis aula.
Reſponſo lætus Dadius dedit oſcula truncis

*Arboreis. Cedroq́;,& Thiæ, altæq́; Cupreſſo.
Inde iter accelerat. Berenicia dorſa, philœnos
Nauifragamq́; cauent Syrtim,leuoq́; per altum
Remige conuertit proras,Cretamq́; ſecundis
Flatibus optabant, Gortyniaq́; arua uidebant.
Cum ſubito arctois Boreas delapſus ab antris
Incubuit uelo impellens aduerſa. Magiſter
Nauem inhibet,Cretamq́; fugit, uentosq́; ſecutus
Sponte, Paretoniam optatis Aquilonibus oram
Appulit. Hic uelum legit, portumq́; ſubiuit.
Heu quantas dabit ille neces; quot millia diris
Funeribus mactabit,inauditisq́; necabit
Tormentis. Exempla manent uos dura Piorum
Illuſtres animi per tela, per arma,per ignes
Sede potituri ſupera durare Beati.
Ergo ſub aduentum Dadij ſiſtrata Caterua
Flamen, Bacchantumq́; chori, Saliiq́; furentes
Ferre ſacra. & centum properant mactare iuuẽcos
Lanigeras centum pecudes,centum ordine capros.
Aere nitens Hammon caput intra nubila tollit
Cornibus horrendum. ſtat terga humerosq́; ſonãti
Smyntheus inſignis pharetra,,Cyllenius alis;
Iura quibus pelagi, Syrtisq́; ignara uetuſtas
Obtulerat,montesq́; Deum ſacrarat honore.
Pro foribus Sphynges, Crocodilus, & aureus urnæ
In medio Caniceps; caudæ qui a cuſpide lymphis
Heliadas fuſis guttatim dirimat horas.
Sed neq; & hortorum fructus, neq; ſordida rerum*

Nomina non ſuſpenſa tholo uaniſſima uotis
Pectora captabant, cultu ſuſpecta uerendo.
Pantheus adſtabat diſcincta ueſte ſacerdos,
Purpureo caput atque humeros uelatus amictu,
Fictilibus ſalſa e pateris in cornua fruge,
Inq; ſacras uittas terno faciebat aceruo.
Terq; Iouem, ut Cœli Dominum, ter numina Ponti,
Tartareiq; lacus regem clamore uocabat.
Sacrificis & thura focis, & Vellera frontis,
Vinaq; fundebat. Genibus pars læta per herbam
Depoſitis procumbebant, araſq; tenebant.
Tympana pars uario feriebant ſtridula cantu.
Excitus hoc Heros ſtrepitu, & clangore tubarum
Concurſuq; hominum. ueritus ne credula uulgi
Simplicitas, mortiſue timor, uitæq; uoluptas
Delicioſa aliquos a uero auerteret, ultro
Pro pecude ut Paſtor rapta per ſaxa Leonem
Aſpera perſequitur, dulcis uitæ immemor, unam
Ne male perdat ouem. medias erumpit in aras
Incurſantem abigens turbam, uulgiq; tumultum.
Protinus inclamat ſublimis ab aggere, Quæ uos
Indociles maleſana Homines dementia perdit?
Non pudet Humanis operari turba profana
Principibus? cur has Diuum mortalibus Aras
Extruitis? Vanoſq; Deos, enormia ſaxi
Corpora cur miſeri colitis? nec noſcitis aſtus
Dirarum, infernoſq; dolos, ludibria ueſtra.
Cur Idola Virum, cur ligna carentia ſenſu

Brutaq; adoratis? cur orgia debita cœlo
Gens ingrata negas ſurdisq; altaribus infers?
Quin age noſce Deum tandem, ac æterna uereri
Numina diſce. Polos qui, ſigna, & ſidera, & altum
Aethera, & aerios tractus formauit in orbem
Et circumfuſo ſuſpendit in æquore Terram;
Cuius ſæpe tibi uitam & cœleſtia fando
Facta recenſuimus, ueroq; probauimus ore.
Nanq; Hominum mortale genus miſeratus ab alto
Vertice deſcendit cœli, corpusq; ſubiuit
Humanum; nos ut primi quo culpa parentis
Traxerat, exitio eriperet. miranda profeſſus
Facta, per undiſonum ueſtigia ſicca profundum
Fixit, & omne genus morbos nutu abſtulit uno
Et triduum extinctos uitali reddidit auræ.
Idem noſtra Salus cruciari corpus acerbis
Vulneribus uoluit, crudeli morte peremptus
Mox ſtygios ſpoliare lacus, Acherontaq;. Sancto
Agmine Deducto patrum rediuiuus in auras
Emicuit ſuperas, atq; ardua lumina Cœli
Inuiſit, clarumq; bonis patefecit olympum.
Hunc igitur uenerare Deum pulchrumq; bonumq;
Et ueram Cognoſce uiam, cognoſce precamur;
Et ſummi quæ cura boni te ad ſidera ducat.
Iſta manu fabricata hominum ſimulacra furentum
Diſijce. ſic fatus pedibus prorumpit in aras
Signaq; Harenoſæ concuſſa ſuperſtitionis
Auellit. ſternitq; ſolo. Phœbiq; Coloſſum

Magnum opus(has dederat.Diuina potentia uires)
Aequat humo,immẽſum ſtrepuere immania mẽbra.
Obſtupuere omnes; neq; enim ſine numine tantum
Eſſe putant robur. facinus damnare, profanum
Eſſe uirum,& perimi actutum Lanata iubebat
Turba altum inclamans. Lapides ignobile uulgus
Corripit; aſt animo manet imperterritus Heros;
Vt rupes medio in pelago; quam plurima ponti
Incurſat rabies,fluctus immota furentis
Temnit, & e propria nunquam ſtatione mouetur.
Paſtophori perſtant rabidi.hunc occidite ferro
Ocyus,an Diuos ſic permittemus inultos?
At Contra Ioathas. mentis ludibria ueſtræ
Aſpicite.an Chriſtum ſic permittemus inultum?
Talibus aſſultant dictis præcordia motu
Ambiguo. præclara uiri Sapientia tanti
Pandus habet, probitas animo perſpecta recurſat.
Nec genus obſcurũ,& populi ingens Gratia,Sãctos
Auſcultant monitus bona pars,uerumq; fatentur.
Extemplo id Dadio defert phanatica turba;
Littore uix primo primas ingreſſus harenas
Attigerat,iam ardens animis iam prima litare
Sacra auidus pelagi portusq; potentibus Aris.
Ergo ſatellitibus trepidos præcedere faſces
Imperat,& quicunq; Deis ſacra ferre negarent
Aſtrictos ductare,manusq; pedesq; reuictos,
Partem in aquas alto e ſcopulo demittier,udo
Tergore conſutos,quo Gallus, Simia, ſerpens

Supplicij comites accedant, ducier unco
Partem, ac attractum per harenas ſindere ſulcum,
Verberibusq́; alios cedi, dirisq́; flagellis.
Exponi & colubris ſitientibus, atque ferarum
Morſibus. Includi ſiculo miſerabile Tauro
Funus, humi uiuos condi, puteisq́; profundis
Infodi, & aſpergi direpta pelle ſubacto
Ora ſale, ac omnes membris uiuentibus artus.
Hipponax, Sabrates, Borion, Tabracasq́; faceſſunt
Iuſſa citi, inſontesq́; uiros, & fonte renatam
Progeniem aggreſſi rapiuntq́;, trahuntq́;, necantq́;
Ecce autem Ioathas medium ſe mittit in agmen
Vectus equo, phaleras argento, auroq́; ſuperbus
Bacchata inſignis clamyde, & ſpectabilis oſtro,
Quos ſibi iungebat populorum fretus amore
Exemplo ſocijs animum, uerbisq́; miniſtrat.
Ite agite intrepidi, cœli quibus orbita ſummi
Iam iam adaperta patet. ſub ſidera tollite uultus
Tollite, & inſignem læti ſperate triumphum
Magnanimi proceres. quos Diuum Regia poſcit
Quandoquidem ex obitu fœlices naſcimur, atq́;
Pondere mortali poſito, immortalia deinceps
Corpora ſuſcipimus, mentemq́;, oculosq́; tenebris
Expulſis clara illuſtramus luce, Dei qua
Spectamus faciem, maieſtatemq́; Beati.
Ergo agite, & quo tantus amor uos conuocat, ite,
Ite ſacram ad patriam, atque alta palatia Cœli.
Vos ego iamq́; ſequar; nam me iam accerſit Ieſus.

Ille quidem e cœlo manifeſta luce refulget.
Cœleſtes en cerno Choros applaudere pennis
Puniceis, rutilas uosq; Expectare per auras
Quis datur exedras, numerumq; implere Deorum.
His illi arrecti dictis cruciatibus omnes
Indomitos firmant animos, & corpora nudant
Supplicijs, tenebrasq́; uolunt pro luce paciſci.
Editur interea ſtrages immenſa piorum
Marmaridum turbæ ueſanis morſibus inſtant,
Prædæ inſultantes, ueluti quum magna Luporum
Vis, maleſuada fames imis quos expulit antris
Si numerum inuadant pecudum, paſtore quietem
Securam carpente, omnes nullo ordine turbant
Faucibus hanc, illamq́; premunt, lacerasq́; relinquũt
Atq; hanc, atq; aliam affectant. & dentibus omnes
Eiugulant, abeuntq; feri; quos ſingulæ in armis
Suſpenſæ comitantur oues. ſpectacula harenis
Non alia exhibuit Lictorum hæc turba furentum
Dum feriunt, mactantq́; pios, dum uerbere ſæui
Inſultant. dum alij æs candens, ferrumq; caminis
Expediunt, humeriſq́; adpellunt. dumq́; ſecures
Explicat immanis percuſſor, & exporrectam
Ceruicem obtruncat, & diſcerpenda Crocutis
Viſcera diſpergit, rabidisq; propinnat Hyenis.

L. SECVNDVS.

Iamq. Cadaueribus Ptolemeïa littora ceſis
Squallebant cooperta, tremorq́; per oppida paßim
Ibat, & omne ſolum qua ſe diffundit in æquor

Maior, inaceſſiſq; uadis, & inhoſpita Syrtis
Quaq; ſolū ſterile et montes Catabathmos opacat,
Quaq; Mari ſimilis fluctus conſurgit harenæ,
Nec Ioathan quiſquā attigerat, dum hortator in oīs
Conſurſus hominum fertur, pugnantia firmans
Agmina præſidio. Neq; enim petulantia turbæ
Auſa erat Herois faciem fœdare uerendam.
Tantus in ore decor fulget, tātum inſtar in illo eſt.
Quem tamen & fremitu incuſant, & uoce laceſſunt.
Sic, ubi in Aegypti Phœnix aduenerit oras
Intinctis auro, & regali murice pennis
Hunc circum uolucres aliæ Miluusq; Aquilæq;
Prædæ inhiant, tanto ſed enim fulgore repulſæ,
Vix oculos audent firmos attollere, palmis
Labentem infauſto tantum clangore ſequuntur
Atq; alias populantur aues, & uiſcera mandunt.
Verum alij tanta Ciues in cede ſuorum
Conſternati. Vt iam populorum cuncta, cadentum
Impleri nemora & ualles, & littora ponti
Conſpexere, ducem ad Dadium acceſſere frementes.
Cautus Ariſtippus primo, diueſq; Caphaurus,
Eurypylusq; ſenex, Procerumq; miſerrimus ordo
Quos mala adhuc animi improbitas, et opinio uulgi
Auerſos legi inſolitæ, cæcosq; tenebat:
Qui ſimul ante truces animos, uultumq; ſuperbum
Admiſſi ſteterunt. Vir facundiſſimus ora
Soluit Ariſtippus; quo non uerſutior alter
Temporis atq; loci captarit commoda Rhetor.

Optima res effecta Dadi, o fortiſsime Ductor
Maxima gloria parta Deis, tibi maxima fama.
Per te noſtra iterum recalent altaria, per te
Expurgata lues, Diuumq; iniuria noſtrum
Defectorum obitu, meritaq; in morte cadentum.
Sic pereant quicunq; Deos, & iuſſa retractant
Cæſaris Herculei. Sed enim o mitiſsime princeps
Iam matres, miſeræq; nurus, pueriq;, patresq;
Tantam exſecrantur cedemq;, & atrocia facta.
Ergo ſuppliciter triſti cum corde precantur
Hac Romana tenus graue ſit ſcelus ulta poteſtas.
Quod ſi omnem Erroris ſtudeas extinguere cauſam,
Vir tibi adeſt, quo non Libycis nunc maior in oris
Pentapoliq; uiget; cuius ferme omnia dicto,
Conſilio, & nutu cedunt. licet omnia uertas,
Omniaq; exſcindas, demum nihil egeris unquam,
Si ſuper unus erit. fidens nam ſignifer adſtat
Hortatu populis, Blandoq; affamine cunctos
Seducit; nec abeſt oranti uisq; fidesq́;
Parce igitur populo indocili, proq; omnibus unam
Obiectes animam. licet hinc ſperare triumphum,
Et ſummum affectare decus. fiducia gentis
Nazareæ demum omnis in hoc ſe ſuſtinet uno;
Quo cedente, cadent omnes. nec plura locutus
Callidus Orator, Dadium inflammauit in unum
Tum demum Ioathan. Celeres iubet ire Latrones
Adduciq; Virum placido ſermone, nec ullo
Armorum ſtrepitu. Borion mandata faceſsit.

Quem pius ad ſe Heros properantē ut uidit, amico
Sic prior affatur uultu. Quem quæritis? acer
Compoſito uultu Borion, te quærimus, inquit
Præſtantem uirtute Virum; quem noſſe Tribunus
Noſter auet Dadius, miroq́; affectat amore.
Ad ſeſe ut uenias orat, ueniſſe libenter
Non te pœniteat, Regem & coluiſſe potentem.
Olli (ſenſit enim Lictor quid poſceret) orſus
Sic Ioathas. noui cur ipſum me accerſat, & adſum
Sponte, libenti animo; Veniam quocunq; Tyrannus
Iuſſerit, atq; Dei ſummum teſtabor amorem.
Vos comites, quos uera fides, quos ætheris ardor
Viuificat, firmate animos, augete uigorem,
Suppliciterq́; orate Deum, det libera fando
Ora, det indomitum pectus, det temnere ferrum,
Verberaq́;, & flammas, & fata miſerrima mortis
Humanæ, longe melior quem Vita ſequatur.
Sic fatus ultro foribus ſeſe extulit altis
Multa procul miſerata cohors comitantur euntem
Aethera qui uotis onerant; nec temperat ullus
A lacrymis, flendi par eſt concordia, paßim
Hinc, atq; hinc gemitu erumpunt ſuſpiria largo.
Ventum erat ad poſtes, rabidiq́; ante ora Tyranni;
Hic Dadius, poſtquam Herois uenientis honeſtam
Et faciem, & latos humeros, lumenq́; decorum
Effigiemq́; Deo ſimilem Conſpexit, ab alto
Sic fatur ſolio, nec uultum abſcondit, & iram.
Tu'ne igitur, Tu'ne ille, Deum quem euertere cultum

Et

Et Veterum prohibere molas,libaminaq; Aris
Deſertur,Chriſtumq; ſequi,ac incognita uulgi
Somnia? mortalemq; hominem immortalibus ipſis
Quiq; polum, cœlumq; tenent præferre,parentum
Noſtrorum, Auſoniiq; ſecus conſulta Senatus.
Neſcius hem q̃tum faceres ſcelus improbe; quod ni
Dudum ego Cauiſſem prudens, cedemq; uetaſſem,
Tu quoque ceruicem mutilus, uel raptus ab unco
Digna pependiſſes uiolati præmia cultus.
Sed mihi nota tui generis præſtantia,qualem
Laudibus hic effert populus,te ſcilicet unum
Diſſuaſere gregi miſerorum adſcribere,ut inde
Admonitus cæcum errorem, culpamq; iuuentæ
Deceptæ infamem noſtra de lege piares.
Suſcipit hic Heros,audenti & corde profatur.
Ille ego ſum,neq; me ſancta de gente negabo;
Cui ſtudium eſt Pietas,qui uerum indicere cultum
Mendaces damnare Deos, & nobile Cœli
Numen adorari admoneo. mortalibus idem
Marmoribusq;, Virisq; Deum qui præfero uiuum,
Aeternumq;, triplex cui forma, eſt Numine in uno
Qui uoluenda Poli fabrefecit ſidera, & orbes
Conſtituit,legemq; dedit, qua inferna per æuum
Seruarent elementa uices uariabilis Anni.
Hoc Patrum monumenta docent. conſulta piorum
Adſenſere; quibus tantum parere iubemur.
Tum Dadius tacito cruciatus corda furore
Vix cohibet ſeſe,uix ferro parcit acuto,

Inq; hominem demens, ac præceps irruat enſe
Diſtricto, ni turba ægrum adblandita furorem
Leniret, fandoq; prius tentare moneret,
An queat ad priſcos hominem compellere cultus.
Ergo ait hæc, preſſo potuit qua uoce furore.
Non pudor ergo tui, aut potius timor ullus, & horror?
Qui tot ſupplicia & cedes, tot acerba tuorum
Funera perſpexti? exululant plangoribus urbes
Fœmineis, & ſumma petunt clamoribus aſtra
Nec gemitus, tantusq; tuas it ſtridor ad aures.
Qui nil proficeres. ſed enim temerarius ipſis
Sontibus auctorem te nullo horrore dediſti.
Quæ regio, ſedes'ue Deis non ſubdita noſtris?
Cur igitur, magnæ cui nota potentia Romæ
Et quibus auſpicijs tenui de ſede Quirinus
In Solium rerum Dominus conſcenderit altum
Audeat horrendos uerbis inceſſere cultus?
Quin age, poſthabito iam Chriſti nomine, magnis
Sacra Deis; Cereri, Martiq;, Iouiq; litato.
Quæ ſi noſtra uelis mandata capeſcere, Romæ
Magnus eris titulis, ſeu uitem ferre Tribuni
Siue ebur, & ſellam, ſeu Dictatoris honorem
Siue triumphales currus inſcendere Conſul
Malueris. ſtat certa fides; ſic Cæſar, & omnes
Arbitrio hæc noſtro deſignauere Quirites.
Hæc te dona manent. tantum obliuiſcere Chriſtum
Quod niſi te Pietas, & Regum iuſſa mouebunt,
Te cautum eſt grauiora pati. Nam errata potentũ

Quo magis explorata,magis ſunt publica, ut addant
Terrorem populis, pœna maiore piantur.
Ah tibi non fuerit Iuuenis tam dira cupido
Vt ſpreto Diuum cultu, ſpretisq; potentum
Imperijs Regnum,uideas populata tuorum
Tecta miſer,raptas & opes,incendiaq; ipſis
Aedibus illata,& cruciatus atrociter artus
Demum obeas mortẽ indecorem,& ſis fabula uulgi
Tuq; genusq; tuum Lybicis data præda Leænis
Talibus at demum auditis iuſtiſſimus Heros
Sic Dadium increpitans manſueta uoce locutus
Ne uero, ne me ad tales impellere cultus
Credideris ; quod ſi credis , ſpem paſcis inanem.
Mortali ne manu facta immortale tenebunt
Ius ſimulacra? Poli ſi ſidera nnmina dicas
Nomina ridemus, ſed numen ineſſe fatemur
Sideribus cœloq; omni,atq; errantia nullum
Aſtra malum nobis raptos difflare per orbes.
Nullum opus eſt cœleſte malum. Vos improba uulgi
Congeries ultro ſubuertitis omnia,in ipſos
Cælicolas culpam uitij depellitis omnem.
Ne tamen ignores,tantas quæ cauſa cateruas
Intulerit cœlo.& diuum ſacrarit honore
Expediam ; tantum patulis hæc auribus hauri.
Qui uarios animantum ortus,rerumq; nouatus
Inſpexere,neq; uno produci omnia cœlo
Tempore non uno ſimul omnia, plura putarunt
Numina, tumq; locis genios poſuere miniſtros

Temporibusq; Deos certis ſtatuere, quod uno
Omnia principio generari, atq; omnia ab una
Enaſci cauſa non cognouere, ſecutus
Hinc Error, uaniq; rudis ſententia Vulgi.
Hinc Rhea Telluris facta eſt, Neptunus aquarum
Hinc Dominus, liquidi Iuno Aeris, ætheris alti
Iuppiter. hinc Mythram Perſæ coluere bicornem
Hinc Martem, Veneremq; polo commenta uetuſtas
Atq; alios alij numero adſcripſere Deorum,
Mortales homines, arte, ingenio'ue potentes.
Ipſe tamen Deus unus erat, Deus unus habetur
Vnus erit; cuius concedunt ſingula nutu,
Qui uariare uices, laxare, inhibereq; habenas
Fatorum, cœliq; poteſt. miranda, nec ulli
Intellecta uiro, neq; enim intellecta miniſtris
Interdum ſuperis operatur, & ipſa tremeſcit
Natura inſolitis agitari legibus orbem
(Si quando placitum eſt) nec idonea noſcere tanti
Arcanum Domini; At norunt quos ſpiritus afflat
Almus, & ignaram mentem abſterſere ſub undis.
An ſeros referam occaſus, Solisq; regreſſum
A Carteſiacis ad littora Gangis, & inde
Rurſus in oceanum ſenſim rediiſſe Britannum?
Quærebant Veteres cauſam, Cœlumq; figuris
Omnibus emenſi, nullam inuenere periti.
Ezeciæ hoc pia uota petunt, pia uota ſecundum
Inuenere Deum: Aſſyrios quum ſterneret armis,
Aequaretq; Idola ſolo, ludibria gentis.

Perſarum hoc monumenta docent, ſi credere nobis
Difficile, affectuſq; animo inueteratus inhæſit.
Defectum an potius memorem, indignumq; laborẽ;
Cynthia quum fratri oppoſita, & iam lumine plena
Viſa repente ſuum Solem prætexere ab ortu
Incipiens, iterumq; retro reuoluta ſub ortum
Decedente die radijs affulſit Eois.
Quiſquis Erat rerum prudens, & doctior, orbem
Aut metuit ſolui, aut Naturæ numen acerbi
Ferre aliquid. Sublatus erat tunc noſter Ieſus,
Auctoremq; ſuum flebant Supera ardua cœli.
Tẽpla labant. ſimulacra ruunt, tot ſigna ſub omni
Apparent cœlo. pietas teſtatur. & omnis
Conſona confirmat recte intellecta uetuſtas.
Veram hanc eſſe Dei ſobolem, Corpuſq; ſubiſſe.
Venturum, ſuprema diem quum uoluerit ætas
Nos iterum Exuuijs ſumptis excire ſepulchris.
Singula ut exploret, quæ dictáq; factáq; recte,
Aut minus in uita fuerint. his digna daturus
Præmia pro meritis, nulla inde ætate, nec æuo
Amittenda. Noui hæc ſiquidem ſtat regula mundi.
At Dadius plura impatiens audire, loquendi
Edicit finem, & Contra hæc ſtolidiſſimus addit.
Quid mihi de ſuperis incognita ſomnia? cœlum
Numina habent, habeãt. Quæ ſint ea numina porro
Quiue Dei, Exquirant alij. Dictata parentum
Nuda ſequi ſatis eſt, nec cœlum inſcendere, terræ
Ignarum, Captare polos, & Sidera mente.

Attonita, ignorare oculis obiecta ſub ipſis.
Stulticia eſt nimium ſapere, immortalia quenquam
Mortalem ſperare. altos fecere polos Dij
Ipſi habeant,terras,atq; inferiora Elementa
Subiecere homini. fas hic ſperare Tiaram,
Atq; Triumphales bijuges,diteſq; Coronas
Qui magis eſt locuples,maiori elatus honore,
Terrenus Deus eſt, fœlici ſorte beatus.
Qualis erat Cæſar,qualiſq; Auguſtus,& ipſe
Herculeus qualis totum nunc territat orbem.

Nam quæ religio eſt, lætum fraudare, futuræ
Poſt cineres,uana Genium formidine pœnæ.
Morte obita qui ſenſus erit? Quæ certa uoluptas?
Senſus ineſt uiuis,effuſo ſanguine in auras
Nulla anima eſt,nulluſq; uigor,& nulla ſuperſtes
Vis humana.abolet putris Cinis omnia, & aufert.
Vix duo ſunt noſtri memores. Vix marmor in annũ
Prorogat inſculptum nomen.qui gaudia prudens
Quiq; uoluptatem arripuit,bene deniq; uixit.

Sed quid ego hæc tanquam populis incognita nugor?
Hactenus occiderint fatui; dementia letum
Queis peperit,pernixq; animus queis cauſa malorũ
Tu ſupereſſe uelis. ætas digniſſima uita
Eſt tua. Cur omnem patriam ſubuertere tecum
Improbus affectes? in te omnes ora reflectunt
In te oculos. miſerere horum. miſerere cadentis
Et deſolatæ patriæ, teq; eripe morti.
Sin hæres magis incepto; Quid plura moramur?

Pauca loquar,quod tu minime ſors rere futurum,
Ne tibi cum molli ſaxo rem pectore agendum
Eſſe putes,quod uoce domes,quod uimine lento
Quolibet impellas. Romana potentia uires
Quas habeat ſæuo demum experiere flagello.
Hæc dixiſſe ſat eſt. Tunc tunc audentior Heros
Firmat corda minis,longeq; animoſior inquit.
Hanc ego pugnam ineo.nil me tua dicta, neq; arma
Feruida, ſæuaq; terruerint,iræ ue,minæ ue
Eſt hic eſt animus uitæ contemptor inanis,
Quem melior dein uita ſibi per funus adoptat.
Ipſi omnes,quos tu Crudeli cede cruentus
Inſequeris,mactasq;, tibi debere fatentur.
Nullum in morte malum nobis,te te illa manebunt
Triſtia,quum ſcelerum meritas expendere pœnas
Tempus erit. Nam tu, nam dirus Cæſar & omnis
Quæ colit hunc Tellus infanda uidebitis olim.
Sic Ioathas animi fidens,& numine plenus
Fatus erat, ſolio Dadius furibundus ab alto
Magna fremens clamat. dentes elidite ſaxis
Sacrilego,& linguam mentitam abſcindite,corpus
Cedite nudatum. ſputo conſpergite frontem.
Audacem. Mora nulla feris.iam quattuor ore
Expulerant dentes,dicto ocyus,inde Lupi ceu
Se prædæ accingunt,precioſaq; uellera ſcindunt.
Aggreſſi. Clamydem hic auro rapit intertextam
Ille grauem gemmis zonam; aurum tortile collo
Ille adimit, ſpoliatq; manus geſtamine equeſtri.

Hij ſæuos ſoluunt faſces, Virgasq; trementis.
Expediunt, ceduntq; uirum, fœdantq; decoram
Effigiem tabo fluitanti a pectore, ab armis.
Ac ueluti annoſam quum deprendere iacentem
Agricolæ quercum; Quam uenti inſana procella
Strauerit, accurrunt omnes, lætiq; ſecures
Profubigunt; frondes, ramos, truncumq; recidunt
Lignandi ſtudio. cœlum tonat ictibus omne,
Tale flagellandi ſtudiumq;, furorq;, fragorq;.
Quos inter ſtrepitus plagarum & cedis acerbæ
Immoto Dadium ſpectabat lumine, ita illum
Intrepide affatus Ioathas. O neſcie rerum
Indomitos ecquid laceras tot cedibus artus?
Parce Dadi ſcelerare manus. Veniamq; profani
Erroris depoſce pius, depoſce precamur;
Et ſanctis ablutus aquis abſiſte Tyrannos
Pro Diuis uenerari homines, ſtygiamq; Cateruam.
Talibus exarſit Dadij uiolentia dictis
Ergo pauca refert. Tibi quæ certiſsima ſunto
Haud dubitanda feram. prudens tu dicta memento.
Vade age, & in tenebris quid ſit tibi luce fatendũ
Videris. Inſanam hãc mentem expurgare iubemus.
Cras alio torquere modo, ſi obſiſtere pergas.
Nec tibi nobilitas, nec opes, nec ſplendida factis
Vita, nec ipſe decor formæ, aut facundia linguæ
Profuerint; quin ſuffixo rapiaris ab unco
Aut alijs cæſus uirgis, ſaxisq; petitus
A populo, exibeas ſpectacula fœda Cyrenis.

Infami & pereas obitu,& ſine honore ſepulchri
Diſcerptus iaciare Lupis,uel Piſcibus eſca.
Territus hic nullo Ioathas horrore minarum.
Quid mihi de tumulo iactas? ſi enormia nobis
Marmora Pyramidum ſtatuas, auibus'ue feris'ue
Proijcias,tantundem habeo. Iactura ſepulchri
Nulla pijs. uolenda dies quum aduenerit orbi
Membra rogis cõſumpta, ferarum,& piſciũ ab aluo
Excibit Deus ipſe. Deus qui temperat orbem
Qui ſemel hæc fecit,poteritq;, uoletq; figura
Perſimili inſtaurare hominem,& melioribus orſis.
Talia dicentem feſſis a cede miniſtris
In loca cæca trahi mandat, firmisq; reuinctum
Compedibus, manicisq;, dari cuſtodibus atræ
Noctis,& abſq; cibo longa anxietate domari
Dum genus exquirat pœnæ: Quod nulla piorum
Secula ſint Commenta. licet miſerabile funus
Taurus Agrigenti fuerit.nex horrida quamuis
Culleus,aut Candens ardenti exprompta Camino
Lamina. Num raptanda feris det uiſcera Tauris
Per nemora,& cautes. Magis an Crudele quaternis
Diſtractum differre hominem in diuerſa quadrigis,
Diſſecet an lenta corpus cruciabile ſerra;
An geticum inuentum præcordia uiua ſubacto
Robore transfigat. iungat num mortua uiuis
Corpora,componens os ori,ulnisq; lacertos
Pectora pectoribus;longa,& tetrum inter odorem
Morte necet,miſero amplexu accubituq; nefando

Horum nulla placent duro & grauiora requirit.
Dumq́; ita cum Socijs conſultat, & omnia penſat
Tormenta, & uaria eſt diuerſo in corde uoluntas
Tunc demum ſola hæc pleno ſententia ſedit
Alueolo, ſtruxiſſe rotam, quæ ſurgat in altum
Aethera, & externet mentes, ſæuiſsima uiſu,
Quum diſtricta ſecet crudeli membra rotatu
Id genus exitij, & diri monumenta doloris
Suggeßit menti Furiarum peßima, in antro
Qualia tartareo exerceri uiderat, actis
Dum radijs ſociæ pendentem ixiona torquent
Diſcerpuntq́; diu, non defectura Tyranni
Viſcera, ſuppliciũ horrendũ, & lacrymabile, in oris
Non prius inſpectum ſuperis. exempla ſecutus
Dira, rudimentumq́; ferox Maxentius inde
Vſus, ut indomitos laceraret Virginis artus
Niliacæ, quamuis retro res uerſa miniſtros,
Auctoresq́; mali, ſcelerumq́; afflixit, & igne
Turbinis, & ferro multi periere rotato.
Ergo rotã immanẽ hanc, ſtudijs atque arte Megeræ
Aedificant. operi accigunt, ſonat icta bipennis
Mille manus ferrumq́; & cedua robora tractant
Mollitur q́; ſequax flammis lentoq́; uapore
Materies incurua trabes Vtq́; axis, & omnis
Curuatura, iugum medium, radijq́; peracti;
Vulnificis arcus ingentis deſuper aptant
Dentibus armatos, & acuta cuſpide ferri
Immotos, firmosq́;, rotæ ut luctamen adeſſet

Concita quæ ſimul aduerſum ut raperetur in orbē,
Altior in Cælum qua curuatura ſuperne
Erigitur, cultros deprenderet incurſantis,
Mobilis ut firmo chriſtallo incurſat olympus;
Atque ita ſubuectum innumero diſcerperet enſe
Corpus, & abſciſſas partes diſpergeret ictus.
Quæ ſimul ut perfecta, poloq; altiſsima uiſu
Extulit horrificam ſpeciem, reuoluta repente
Stridet, & impulſu late inſonat aura fragoſo.
Hinc atque hinc pontes erecti, & pulpita ſurgunt
Altior ut Lictor centroq; iugoq; lacertos
Admoueat, uoluatq; ferum ſpectabilis orbem.

L. TERTIVS.

Quæ faber aſsidua properat dum plurimus arte,
Nox erat, & ſomno uiuentia cuncta iacebant,
Alituum genus, & pecudum, & Neptunia cete
Mortalesq; homines. at non ſopor altus habebat
Tum Ioatham. noctem inſomnem q̃ longa peregit
Auxilium, uiresq; petens, ut pectore firmo
Arma, necem temnat, tormenta, irasq;, minasq;
Victor, & Aeteriam conſtanti pectore palmam
Attingat, firmetq; alios, ne dira paueſcant
Supplicia exemplo. precibus quum motus Ieſus
Feruentis, ſtabilisq; animi, de ſidere Tauri;
Cornua qui iam iam terræ oſtentabat, & armos
Labitur ante diem, claraq; in luce tenebras
Carceris excuſsit, nulli manifeſtior unquam
Redditus, adſiſtit ſtellato lucida Peplo

Virgo, Dei mater natum comitata, ſequuntur
Spirituum, Diuumq; chorus, cui proximus ardet
Igneus aſpectu Seraphin, qui illuminat orbem,
Quæq; ſitæ in medio Virtutes omnia purgant
Perfectiq; bono, pulchroq́; , & Luce miniſtri.
Præ manibus quorũ effertur ueneranda ſupellex,
Qualẽ habuit Dominus ſpeciem, quũ triſtis in hortis
Venturam inſpexit, pœnam, inſtantemq; dolorem,
Sanguineusq́; ægro defluxit corpore ſudor.
Vincula, ſubuerſamq; Crucem fert Petrus, eandem
Frater habet. Stephanus radiantẽ in fronte coronã
Chryſolitho inſignem, & cœlum proſpectat apertũ
Aemulus huic Paulus ſtringebat feruidus Enſem
Inde alij quos uerus amor, quos inclyta uirtus
Effecitq́; Deo ſimiles, atque intulit aſtris.
Tali igitur procerum Chriſtus comitante Senatu
Spectandum exhibuit ſeſe, alma & luce refulſit
Sede ſedens, rutilans fuluæ inſtar Iaſpidos, ignem
Ore nouum difflans, & odori nectaris auram.
Obſtupuit tanto Ioathas fulgore, tremensq́;
Horruit, Omnipotens dulci ſic uoce profari
Viſus, & horrorem placido hoc ſermone leuare.
En ego, ne timeas, Amor, & tua ſola Voluptas
Chriſtus adoratus uenio, & tibi ſedulus adſum,
Vtq; animum firmem promptum, mortisq; timorem
Excutiam. mihi notus Amor, tua nota uoluntas.
Tolle oculos; circum quæ calligabat, abiuit
Iam iam erepta tibi nubes, hæc uulnera cerne.

Cerne manusq́; pedesq́; meos, & pectus apertum
Et Sentes cerebro infixos, & cætera noſtræ
Inſtrumenta necis, Sociorum uulnera cerne
Quæ tibi cunq; ferunt manibus. ſic itur in aſtra
Sic ego pro uobis; pro me ſic Petrus & omnis
Electorum ordo, ſic tu quoque lætus adeſto
Non te ullæ mortis facies, non te ira Tyranni
Terreat; utq; magis furibundus ſæuiet, hic tu
Promptior in pugnam contra, atq; audentior ito.
Teſtibus his opus eſt, quo noctri cognita partus
Quem natura negat, quē mens mortalis abhorret,
Quem capit humani uix coniectura uigoris.
Teſtibus his inquam myſteria nota per orbem
Manſura, ſtabiliq; fide iam æterna perennent
Ergo tuam ut ſortem inſpicias, arcana fatebor
Quædam, uenturoq́; olim ſolabor honore.
Adueniet tibi læta dies, quum littore ab iſto
Succeſſu Venetas meliore ueheris ad oras
Atq; ubi fluctiſonis antiquam lancinat undis
Bellunum uelox, & præcipitatus Anaxus
(Sic memorans urbem, & uallem oſtentabat amœnā
Subijciens oculī montes, glebamq; feracem)
Hæ propriæ tibi erunt ſedes, hæc mœnia uotis
Damnabis, ſemperq; tuis uenerabere, felix
Aſſertorq; pio populo, qui plurima ad Aras
Thura, precesq; ferent, & adorea liba ſacrabunt
In quæ abeam, paſtusq́; ſacro ſim uictima cœtu.
Grande tibi hic ſtatuent uario de marmore templū

Indicentq; diem, placidaq; in pace quietem
Perpetuam peragent, belliq;, famisq; malignæ
Expertes, tutiq; tuo ſub numine uiuent.
Accedent comites, qui tecum iura miniſtrent
Martinus Clamyde inſignis, Lucanus abolla.
Ille eques, hic præſul ſanctiſſima pectora uterq;
Quas animas alta concepi mente, remittam
Tunc, quum tempus erit, præuiſaq; uenerit ætas
Quin etiam mihi amate, magis quo ſingula tanti
Præmia tormenti agnoſcas, en debita terris
Dona tuis (Spinam hæc dicens auulſit acanthi
Altius in frontem mediam quæ inſedit, & almo
Sanguine perfuſa eſt) populis hæc ſigna ſubinde
Præſtabit manifeſta, fidem hæc tutabitur omnem
Quum manibus ſpectanda ſacris tota urbe feretur
De ſumma lacrymas emittet cuſpide obortas
Mille oculi has cernent paulatim increſcere, ſenſim
Defluere ad medium, & trunco euaſcere in imo.
Tuq; adeo dilecte animum, roburq; reſume,
Neu Dadij terrere minis, caſusq; per omnes
Fortior euades. ſuperatis denique fatis
Lacte mero exundas tibi mellea menſa paratur
Diſcubitu ſuperum admiſſo. Te te ipſe lauabo
Ipſe propinnabo, locuples opulentia rerum
His manibus deprompta ſacra ſtatuetur in ara.
Victor ibi uitæ loto ueſceris, odoro
Flore Coronatus, uiuo pro fonte, ſub alta
Arbore diſcumbes, quam mollis uitis obrumbat

Palmitibusq́; ferax, lætaq́; propagine uiuax
Hic ſatur ambroſia, madidusq́; hic nectare ſomnum
Et requiem uigil excipies, qua dulcior, atque
Blandior in terris nulla eſt nec amœnior ulla
Iamq́; uale. hæc dicens mentem inſpirauit, & inde
Fragranti ſpargens lutulentum carcerem odore
In cœlum ſublimis abit. comitantur euntem
Igneus ordo, animi fœlices, uera uoluptas
Verus amor, pacata quies, mercesq́; laborum.
Aſt Heros magno uitæ inflammatus amore
Geſtit, auetq́; diem ponto properare morantem
Corporis ut ſoluat uinclum, nubesq́; fatiſcat
Qua rudis obduxit mortalem ſarcina molem
Vt poſſit ſplendore frui, cœloq́; potiri.
Vſq́; adeo Diuinus amor, pulcherrimus, ingens,
Lucidus affectis animis illabitur, inde
Quos magis allapſu ſuccendit, ualdius, inſtat
Vt perament. Ioathæ pertentat pectora languor,
Sed languor qui febre caret, qui corpora firmat,
Qui ualidas affert uires, roburq́; miniſtrat
Cur tantum oceano ceſſent prodire Lacones
Incuſat, rimasq́; omnes ueſtigat apertas
Iamq́; uenenabat Senior ſua tela ſub unda
Heſperia, Chyron breuibus comes additus umbris
Et pullis inuecta rotis pateſecerat ortum
Non iam Aurora nitens, non ut mos aurea pallam
Sed nimbum ſuccincta, putes ſentire tremendi
Euentum ſceleris, diro & palleſcere caſu.

Mos erat, aliqua in Libya, pulcherrima rerum
Nunc Europa colit. quotiens de funere ſontis
Ipſe Magiſtratus radioq;, & ſede ſuperbus
Supplicij genera edicit, peragendaq́; mandat,
Seu quæcunque agitat magni conſulta Senatus
Ponderis, & dubijs petitur ſententia rebus,
Tum celſa in turri, aut uicini in culmine montis
Cimbala ſub lucem pulſantur ahenea magno
Cum ſtrepitu, quantū dant ſæua tonitrua murmur.
Hoc igitur de more cauum iam claua metallum
Ferrea utrinque quatit, contorto impulſa rudente
Quæ ſimul horrēdum ut tonuit, catabathmos et oīs
Silua procul, monteſq; caui, Valleſq; reductæ
Aſſonuere; Sinus, ſyrtes, litusq́; reſultant.
Senſit ut hoc Heros artus exhorruit omnes
Principio, tremuitq́; Caro ſibi conſcia tanti
Supplicij. aſt animi conſtans dum plurima uerſat,
Demum ait, agnoſco oblati iam ſigna triumphi
Hæc tuba, & hi litui, hæc ſuauiſſima cornua ſunto.
Soluar, uti cupio. Da cœli æterna poteſtas
Quē penes arbitriū eſt rerum; da uincere pœnas.
Da ſtabilem tormenta pati, & quēcunq; laborem
Vt Stephano, Petroq́; tuo, Pauloq́; fuiſti
Aſſidue felix, mihi ſic aſſertor adeſto.
Da reliquos mea ſigna ſequi durareq́; in omnes
Caſus. utq; fremit, teq; inſectatur, & urget
Limitibuſq; ſuis pellit, ſi pellere poſſit,
In meliora dein conuerſum fata, libenter
Romanum

Romanum demum imperium tua numina noſcat
Nec ſit in orbe locus,qui ſe mox iactet honorem
Et cultum tibi maiores offerre. proinde
Quem populum mihi commẽdas propriumq́; dicaſti
Qui ſit cumq́;, tui a ſupera iam ſede fauoris
Sentiat afflatum, tranquilla & pace fruatur.
Sic Ioathas, magnum interea per ſtrata uiarum.
Cogitur ante forum uulgus,quos rumor ab ipſis
Finibus excierat, ſeu certa negotia,in urbem
Littoream,quæ expoſta mari uada turbida Syrtis
Et breuia hinc proſpectat, inacceſſosq́; refluxus
Inde latus longo diſtendit tramite in ortum,
Aeſtiuas ad aquas,& fœcundi oſtia Nili.
Conuenere igitur diuerſa cœtus ab ora
Non Maris, & Vaſtæ non defuit incola harenæ
Vndiq; collecti magno per roſtra tumultu
Perq; uias,neque enim Ioathæ leue nomen in omni
Pentapoli, Libyaq́;. ampla. Iamq́; æra tremendum
Ter dederant ſignum,ter facti conſcia corda
Terruerant,horam & tangebat Linea quintam
Componit ſella Dadius ſe. Lictor, & omnes
Carnifices aſtant. Demum ſanctiſſimus Heros
Ducitur e tenebris, annexo brachia ferro
Strident,ære pedes reſonant,utrinq; Phalanges
Diſtricto horrentes ferro, atq; haſtilibus altis.
Ille ubi primum oculis arma horrida circumſpexit
Suſpiciens cœlum. felicibus annue ceptis.
Omnipotens,inquit,nunqnam fruſtrate uocantis

Sic memorans pugnis, longisq; impellitur haſtis
Subuehiturq; humeris, Dadijq; ante ora ſuperbi
Siſtitur. Ille ferox elato pectore, uorſis
Torua tuens oculis, rabidæ canis inſtar ab ira
Feruidus, ecce rotas inquit, fixasq; bipennes
Supplicij genus ignotum, penamq; tremendam.
Tuq; adeo, nec multa loquar, fando'ue morabor
Aut noſtris da thura deis, aut protinus illas
Scande, manusq; pedesq; immani affixus in arcu
Vnde diu rapida uertigine ſectus atrocem
Mortem obeas, demensq; tuo ſis uictima Chriſto.
Suſcipit hic Heros. En immaniſsime Sulla
Vt libet hos artus lacera, ſuſpende, trucida;
Et meus eſt hæc paſſus amor. ſtat deniq; Chriſtum
Velle ſequi. Chriſtus mihi numen, uita, ſalusq; eſt.
His Dadius magis in rabidam percanduit iram
Lumina nam igneſcunt, totoq; exeminet ore
Sæuitia inclemensq; animus, nec plura moratus
Imperat auferri ex oculis, ceſumq; flagellis
Apſidibus figi, decreta & lege rotari
Barbarus ergo iubet Borion properare trahaces
Lictores; ubi ſæua rotæ ſtat machina celſæ.
Atq; ubi tam immanem Ioathas ante ora parari
Aduertit faciem pœnæ imperterritus inquit
Ne me effuſe cruor, neu me terrete minaces
Mucrones, radijq;. meos pater ipſe uocatus
Audijt, & lætum iubet hos inſcendere currus
Vnde triumphali eueherer ſub ſidera pompa.

Heroem interea direpta ſyndone nudant
Affiguntq́; manus clauis, miſerabile uiſu;
Inde pedes, & utrumq; latus, ne ſcilicet ingens
Pondus in aduerſum rueret, dum uertitur axis.
Ergo ubi confixum ſuper Apſida Corpus inhæſit,
Prævalidis adhibent tortores quattuor armis;
Quos Borion urguet frendens, uirgisq́; laceßit.
Voluitur in gyrum letalis machina, clamor
It cœlo, fremitusq́; uirum, clangorq́; Tubarum.
Tollitur ecce ſacrum poſito uelamine corpus
Qualis ab Eoo quum ſurgit lucifer ortu
Luce ſerenifica fulgens, in ſe omnium amorem
Ora, oculosq́; trahit. Medijq́; ut uerticis enſes
Impulſu occurſauit agens in uiſcera ferrum
Mille locis tepidum, diſcuſſus in æthera ſanguis
Proſilijt, tum fruſta uagas diſiecta per auras
Spectaclum horrendum dictu, & lacrymabile uiſu
Exhibuere. rigor gelidus per membra cucurrit.
Auertere oculos omnes, ſpectareq́; tantum
Nullæ acies potuere nefas. Non ſuſtinet hoſtis
Qui modo crudele optabat diſtringere ferrum,
Quiq́; feras ſatiare manus in ſanguine, iam iam
Supplicij moti forma, & feritate tremendi
Dum carnis grando, dum ſanguinis imber inundat,
Dant gemitum mœſti, & ſtupidi, pallentiaq́; ingẽs
Occupat ora rigor. Nil conſternatus in acri
Tormento Ioathas, confidentißimus altum
His cœlum alloquitur uerbis. Cape prima cruoris

Libamenta pater, uiuo hoc me flumine ab omni
Labe, & ab inceſtu mortali perlue, ut inde
Hoſtia pura tuas feriar mactandus ad aras.
Interea rapido molimine uertitur ingens
Curuatura ad humum deuexo uertice, & Heros
Prona fronte pedes tollit, quaſi nocte ſub ima
Conditus, occaſum parili diſcrimine, & ortum
Spectet. At immanis Borion ſale uulnera & artus;
Viſcera quo magis atq; magis truculentus adurat
Perfricat. Inde getas ulnis ſuccedere mandat
Conuoluiq; iterum radios, corpusq; rotari
Iuſſa getæ peragunt, humeris, dorſoq; ſubactis
Exorientem iterum Ioatham oſtendere, cruentis
Conſperſum maculis, niuea cute cætera pulchrum
Qualis ſidonio eſt Elephantus murice tinctus
Quē Parthi affigunt decus haud ignobile baltheis,
Frena uel exornant uolucrum regalia equorum
Quæ thalamo ſuſpenſa Ducum ornamenta niteſcāt.
Ecce iterum dimota loco ſubit arma cruentus
Bellator fidei, atque alijs proſcinditur artus
Vulneribus, cultris magis ima petentibus. oſſa
Iamq; crepant confracta. cruor iam largius omni
Parte fluit, ſtrident axes, curſum arma morantur
Deſuper affixa, & firmis hærentia clauis.
Viſcera ſic ſenſim abſcindunt, pœnasq; morando
Exaugent. Tanto Ioathas tum membra dolore
Diſcerpi, & cedi patiens, manſuetior agno
Quem paſtor ferro attondet, uel mactat aruſpex

Suſpiciens cœlum, ut potuit, ſic fatur & orat
Parce Pater Dadio, parce & tortoribus, ut ſunt
Ignari quid agant miſeri, noſtrumq́; laborem
Pende libens olim pro cæco errore tuorum
Quos malefirma fides ulla unquã in crimina trudet
Meq́; ſimul fortiq́; animo, certoq́; fauore
Iam iam confectum obfirma, tormenta, rotatus
Et dolor ipſe iuuant. Supplex dum talia fatur
Corruit, & præceps terræ raptatus adhæſit.
Tertia iamq; parant iterare uolumina ſummis
Viribus adnixi, cultrosq́; & tela retractant
Altius ut dorſo inſideant, grauiusq́; recidant
Nulla mora in Borione, quater perfringere uitem
Nodoſam ſenſere humeri ſeruilia dorſa.
Protinus ergo cita uertigine corpus ab imo
Surrexere. Oriens Ioathas iam ſanguinis expers
Deficientem animam, reſolutaq́; uincula neruorum,
Et gelido ſenſit corde exſpirare uigorem.
Ergo ita iam exili proclamat uoce. peractum eſt,
Iamq; ades alme Pater; tibi quæ ſe dedicat uni
Hanc animam excipias. uix hæc abſoluerat, atque
Auditus cœlo tonitrus, fulgorq́; per auras
Lucidus, & candens manifeſta luce cucurrit
Et Ioathæ ſupra caput aſtitit; edita olympo
Vox audita pijs, non intellecta profanis.
En uenias Dilecte meus, Decus addite cœlo.
Dumq́; ea facta ſimul Ioathan citus orbis in hamos
Egerat obſtantes, moribundaq́; membra ſecabat.

Spiritus æthereas felix uolitabat ad arces.
Agmine ſtipatus Geniorum læta canentum
Sed Corpus ſine corpore erat; non Brachia trunco
Non femora, aut ſuræ, non dorſi ſpina cohæret;
Omnia diſpartita locis. Hic nequid inauſum
Sæuitiæ, uelut acer erat, ſceleriſq; relinquat
Intactum, Borion Suggeſtu clamat ab alto.
Huc animos Galilæi, oculoſq; intendite; ueſtrum
Ductorem ſpectare graues de crimine pœnas
Perſoluiſſe. manus has, atque has illius ulnas
Accipite, hoſq; pedes, gyro ſimul omnia raptans
Spargit in aſtantum facies, atq; ora cruore
Tinguit adorando. Ceruicem feruidus inde
Præfigit conto, & ſuper hæc ſæuiſsimus addit.
Abſciſsũ hoc humeris caput hoc ſine uiſcere corpus
Ite agite affixum truncis, inſigne Tropheum
Erigite. hanc memorem natis oſtendite palmam
Nos hæc, atque alia in reliquos exempla rebelles
Edemus; quos non Romana potentia terret.

PIERII VALERIANI VRBIS PATRIAE GENETHLIACON

NOn quia ad ingratas cantarim ſæpius aures;
Meq; diu rerum Domini ſub acerba retentum
Seruitia, in longos nulla mercede labores
Impulerint, noſtro precium e ſudore ferentes.
Et modo (tanta lues irrepſit) ſiquid iniquæ
Sorti aberat Vatum. Muſarum, & Apollinis hoſtis
A Morinis uſque extremis in regna uocetur
Itala, Nequa bonis ſuperet ſpes artibus olim.
Idcirco Hoſtilij factum memorabile Flaui
Diſsimulem, cæco'ue premi ſub carcere in umbris
Perpetiar Iuuenem egregium, præſtantibus auſis
Inſignem; patriæ primus qui mœnia noſtræ
Signauit, nomenq; dedit, quod nulla abolebit
Poſteritas, ſi rite manent ſua præmia fortes.
Vnde autē primum ingrediar? quid deinde ſecūdū
Expediam, quis erit poſtremi carminis ordo?
An memorem quotiens Carnorum e uallibus imis
Noricijs'ue iugis, Rhetorum aut montibus imbres
Bellorum ingruerint, tempeſtasq; atra cateijs
Teutonicis, tonitruq; armata, & ſulfure, campis
Perniciem meditata; nouam quo uerteret urbem
Cum ſtrage irrueret, muroq; inuecta recenti
Diluuio foſſas, & nondum iacta repleret

Fundamenta lue fœda, illuuieq́; nefanda
Tantum odij poterat uirtus aliena parare.
Vt tu impendentis cernens diſcrimina damni
Nil Contatus ad hæc iuuenum fortiſſime contra
Teq́; , tuosq́; omnes pro libertate tuorum
Pro patria , natis , uxoribus , igne Penatum
Duxeris haud dubiam in mortem, molesq́; ruentis
Firmaris Pilo, longisq́; haſtilibus, undas
Alpinas iuncto legionum umbone, ſub ipſos
Reppuleris , fontes, uallem tutatus amœnam
Quantus eras, meminiſſe iuuat, cum bella cieres ;
Oppoſitis ad difficilis certamina Martis
Corporibus, caderentq́; hoſtes, caderentq; tuorum
Agmina, tu uallo nunquam, aut ſtatione repulſus
Obſtares implens hoſtili ſanguine foſſas .
Et quotiens motus alicuius præſcius Alpes
Prærepto ante loco tacitus ſuperaris, & hoſtes
Incautos , ipſis in caſtris tuta tenentes
Perq́; niues, & aquas, & inacceſſas conualles
Aggreſſus ſtragem horribilem ſub nocte ſilenti
Edideris ; modo luce palam deieceris arces ,
Arces in tumulis altas, cœloq́; propinquas
Perruptis uaſtis ſaxorum molibus imo
Aequaris, prædamq́; omnem, & captiua Brigantum
Corpora militibus ſocijs donaris habenda .
Sic ueſtem, et gemmas ; tuaq́; agmina prodigus auro
Barbarico ditaris. erunt hæc nota per æuum
Haud illi reticenda. & ut hoſtibus inde tremendus

Cæſariem uallis circumſurgentibus aptam
Offerres,tremerentq; tuis de Laudibus omnes
Quid quod Eques totiens audaci Corde periclum
A patria, Caſtriſq; procul cum cede repulſum
Suſtuleris, pacemq; tuis, atque otia terris
Incolumen dederis. Tu bello fortis, & acri
Præſentiq; animo, factiſq; ingentibus auctus
Italiæ fines tutaris, & oppida Condis
Tu campis titulos, Fluuio tu nomina noſtro
Imponis. Tu monſtra domas. Tu Norica mactas
Prodigia,immanem funeſtis dentibus Aprum
Qui latos uaſtabat agros,qui Corpora leto
Mille uirum dederat. noſtris qui uallibus unus
Horror erat. quos non manifeſta in morte minaces
Teutonici,Cauciq; feri, inuictiq; Sicambri
Terrebant,capta ue ſemel ſtatione mouebant,
Hos Fera fulmineis turbabat uiribus,arma
Se ſuper inijciens, ferro impenetrabile Tergus
Opponens, denſas cuneo, ſerra ue phalanges
Peruadebat,& uni omnis locus uſq; patebat.
Omnis ager,nemus omne,iuga oīa. Robur in armis
Tale: & tanta feris inerat uiolentia ſannis
Hic tamen unius letali concidit ictu
Hoſtilij. & uires maioris fulminis olim
Expertus non ore tonat,non dente Coruſcat,
Non flatu inflammat Segetes, non dura ualentum
Membra canūq;,uirūq;, & equorū uulnere adacto
Diſcerpit, ſpargit ue ferox. Sed uaſta rubenti

Terga uolutat humi pilo confoſſus amaro
Exanimusq; iacet uno penetrabilis ictu
Te Flaui Comites læto clamore ſalutant,
In cælumq; ferunt, Laudesq;, & Carmina dicunt,
Hoſtiliiq; ſecant truncis & marmore nomen.
Quos autem tibi dat titulos Sertorius armis
Inclytus, inſignis pietate, bonæ unus amator
Indolis. Ille tuis precium uirtutibus addens
Te clypeis ornarat, & haſta, & Torquibus aureis,
Mox alio Dux magnanimus te munere dignum
Iam Genti, laribusq; ſuis adſcripſerat. Idem
Te donarat equo, te Laurentalibus aris
Laudarat, ualidisq; uiris æquarat honore.
Et nunc flauiolum de te cognomine campum
Dicit, datq; tuo nomen de nomine Anaxo.
At legio Volſcorum omnis, Latia omnis, ut unum
Peſtiferæ ultorem cladis conſpexerat, unum
Eſſe uirum uoluit, qui de uirtute recentem
Vrbem appellaret. Sic V I R, ſic V N V S in omen
Ceſsit, & unanimi dixerunt Voce V I R V N V M
Poſteritas quam mox Bellunum dixit amœnam.
At nos ingrati Ciues tua buſta ſub alta
Condita humo putere diu, cæcaq; ſinamus
Nocte premi, ſine laude rogi, ſine honore ſepulchri
Teq; parentem urbis, te noſtri ſanguinis altum
Auctorem, tantis benegeſtis rebus, abire
Indecorem patiamur? & haud dubitanda profeſsi
Demum illaudatum, ignotumq; iacere feramus?

Non ita, ſed quoniam tua tandem cognita Virtus
Tempore poſt longo potuit ſuperare proteruam
Fortunæ inuidiam; esq; tuæ iam redditus urbi,
Non eris in cæcis latebris, humili'ue receſſu;
Verum humeris Procerum mediam tolleris in urbē,
Conſpicuoq; loco celſus ſtatuere, columnis
Quattuor erectus, ſtructo de marmore cippo;
Feliciq; urbem ſaluere in ſecula dices
Omine; cumq; tua Bellunum laude uigebit.
Non humilis, ſiue hanc ueteri cognomine gentes,
Siue nouo appellare uolent, tibi ſemper honores
Læta cohors iuuenum; & florenti ætate Puellæ
Inſtituent, circa tumulum tibi munera ponent;
Nempe ubi ſæuiciam ſcelerati frigoris acrem
Februus incipiet flatu emollire Fauonij;
Orgiaq;, letiq; Chori pro numine Bacchi
Antiquo de more aderunt; neque Tibia cantum
Feſta ſuum inuideat, neque uir, neq; fœmina uultū
Vlla ſuum oſtentet; ſed uelent ora cauatis
Corticibus, ſumatq; uirilem fœmina ueſtem,
Et Vir fœminea incedat per compita palla
Plebsq; omnis ſaliat unctos inſana per utres.
Hij lætas ducent choreas; neq; claſſica, & arma
Ceſſabunt, haſtæq; tuo certamine in ædes
Adliſæ, admiſſo de quadrupedante, uetuſto
Ritu; ubi nulla, ioco Seſſoris, ephippia; nullum
Suſtentet p'antas uinclum, ſed ſola ſub armos
Genua iuuent. Honos iſte tuus, tibi lecta iuuentus

Inſidens in equis ſoluet ſic iuſta quotannis:
Ad tumulum, & monumenta tuo de nomine dicta.
Hoc autem inſigni, laxabunt pectora ludo.
Præſtantes uirtute Viri. Nanq; ordine ducto,
Auguſtæ quacunque domus ſeſe angulus, amplæ
Obtulerit plateæ, pilasq; obiecerit. Illi
Haſtam inſertabunt, & equo rapiente ferentur
In murum, piceasq; trabes in fruſta fragoſo
Cũ ſonitu imminuent. Fauor hinc, plauſusq; Theatri
Non aberit, pannusq; albus, quem Victor adoptet.
Aſt alij excuſſi dorſo, nixuq; repulſi
Inq; fimum immundum reuoluti Cuncta ſedentum
Pectora concutiant riſu; & clamoribus altis
Tota Theatra ſonent; donec fortiſſimus unus
Pluribus effractis ualido luctamine contis
Inſignem moueat palmam, & tua pægmata circum
Quæ ſurgent ramis ornata Virentibus; atq;
Effuſo large uinoq; & lacte natabunt,
Lætus equos agitet, tibi figat præmia lætus.

PIERII VALERIANI BOLZANII BELLVNENSIS

ODARVM LIBER

Ad Leonem. X. De Naui Eſculapij in inſula Tyberina paulo ante exerta, q̃ ipſe Card. olim, a Nauicula, Pont. Max. efficeretur.

ILLA *ergo nuper reddita lumini*
Longa Eſculapij Nauis, in inſula
Quam uorticoſus turbulenta
Mordet aqua Tyberinus amnis
Quæ fato in alta delituit diu
Oppreſſa harena, & ſentibus obſita
Nulli aduenarum per tot annos
Nota, neque indigenis Quiritum.
Viſa illa quondam Sarronico e ſinu
Appulſa; Romæ quum ueheret ſacrum
Anguem laboranti ſalutem,
Gaudiaq;, & requiem daturum.
Quæ firma noſtra in ripa ubi conſtitit
Plaudente Roma, & Remige per foros
Laſciuiente, atram repente
Illa luem, illa famem hinc fugauit.
Mox quanta ponto porgier in latus
Proramq; puppimq; eſt ſolita, hic diu
Manſura, conſenſu Deorum
In lapidem obriguit ſacratum

Dum Roma ſummam rerum habuit potens,
Dumque Imperator iura dabat probus
Aequata cunctis, in uerendo
Cultu habita, & celebrata Nauis.
Poſtquam furore & Ciuium, & hoſtium
In longa adaucto ſecula, funditus
Euerſa Roma eſt, Et Triremis
Obruta in his latuit ruinis.
Effoſſa at imo non temere eſt ſolo
Nunc demum, & undis eminet ardua
Spondens ſalutem rebus æui
Peſtiferis operoſiorem.
Præſente nam qui numine Pontifex
Electus, ima in Tartara dat ſcelus
Bellorum, & accerſitam olympo
Huc placidam iubet ire pacem.
Hanc illa quondam Nauicula in iugis
Suſpenſa Romæ fatidico omine
Rectore Iano olim affuturam
Pollicita eſt miſeris quietem.
Quæ uel per omnis æquoris impetus
Iactata, nunquam uicta laboribus
Emerſit, en felix ſubit nunc
Hoſtia tuta tenetq; portum.
Nec uiperini terga uoluminis
Nugasq;, uerum ſed Medicum tibi
Exponit aduectum, petitamq;
Vrbibus, & populis ſalutem

Qui ſigna paßim tollere uulnerum
Et fronti inuſtas approperet notas ;
Quæ decolorauere pulchram
Italiæ faciem uenuſtæ.
Iam criminoſis Principibus modus,
Tamq; obſtinatis ſeditionibus
Ponenda finis, Mens Leonis
Sanguineum prohibere bellum.
Seu Gallia omnis, ſiue Britannia
Tota, inquietus ſeu ſtrepit Adria
Fluctus'ue Iberus, ſeu ſuperbit
Sarmatiæ imperioſus æſtus.
Exurge Virtus inclyta, & , o pij
Prodite mores, uos Leo, uos fauor,
Quem mente tota olim petiſtis
Euocat, & precium laboris
In circo honeſti ponit, ut omnium
Mens excitetur ; nemoq; inaniter
Sudabit hic, utcumque feſſus
Iamq; animet ſua quemque Virtus
At litterarum o præſidium, o Virum
Decus bonorum, ſi tibi maxima
Rerum poteſtas, ſiq; habenas
Suppoſiti moderaris orbis.
Si mille iam ſunt nomina, milleq;
Artes iuuandi, Viue Pater diu.
Hoc nos precari ex corde quimus ;
Tu facere, & ſuperare uota.

Barbiton iam iam properate caſtæ
Virgines, lecti pueri, & miniſtri,
Sacra qui puris manibus ferentes
Thura adoletis.

Impetus Petrum eſt canere obligatum
Vinculis, & mox hodie catenis
Liberum lapſis, nihil arbitrantem
Tale parari.

Perq; cuſtodes medios euntem
Præuio cœli Genio, qui amictus
Igne candentes humeros micabat
Lumine multo.

Donec in tutos graderetur agros
Seq; non falſo laqueis ſolutum
Cerneret, præſens ſibi conſcius iam
Numen adeſſe.

Mane uulgatur facinus per urbem
Carcerum nullis patefacta clauſtra
Clauibus, ductu ſuperorum Iona
Euadere natum.

Hæſit Herodes ſtupefactus, omnes
Perditi hæſerunt Solymi, ſcelus qui
Ne faterentur rigido obſtruebant
Pectora ſaxo.

At tu inoffenſus ſocios reuiſis
Et Deo laudes canitis potenti;
Nulla qui mitis refugit piorum

Vota

Vota precantum.
Ergo ſi lucem niueo hanc lapillo
Rite ſignamus tibi gratulati,
Ad tui noſtros referas uocatus
Numinis aures.
Menſis Auguſti ſiquidem Calendis
Te pater Cœli celebramus adſis
Temperaq; auras, oneraq; læta
Fruge caniſtros.

AD LEONEM. X. de Portento pueri ab alterius umbilico pendentis.

Naturam, & orbis ordinem immutabilem
Nil fruſtra, & incaſſum facere apertum ſatis,
Perfecta quæ ſunt opera miramur nihil,
Nulliq; eorundem uſus eſt incognitus;
Sed quæ uidentur incohata inaniter
Potenta ſunt, & abditas rerum uices
Vt exerant ſunt uſui mortalibus.
Nunc monſtra Romæ cernimus, quæ Celtiber
Nutriuit, orta in Gallico tamen ſolo.
Pueri puellum ex umbilico ſcilicet
Pendentem, adacto capite per communia
Viſcera, neque huius tangere eſt uſquam caput.
Humeri, & lacerti exilitate inutiles
Adeo uſque ſunt breues, & inſtar pollicis
Exoſſis; effœtiq;, flacci, & languidi
Crura uſtulata, poplitesq; caumate

Iam ſiderati, iamq; ad uſum habiles minus.
Non hæc fuerunt irrito euentu L E O
Oſtenta uiſa, ſed tuum certe decus
Cœlo extulere, nanq; Concilium alterum
In Gallys ortum, alitum ab Hiſpano uiro
Sine capite eſſe, ſine manu, & firmo gradu
Debere Laterano inſeri, & inoleſcere
Octaua nuper Seſsio palam tulit
Hoc eſt Leonem inducere, hoc eſt Herculem
Referre, monſtra qui ſubegit omnia.

D I A N A *Venatorem ignauiter faciẽtem ornatu ſpoliat, conſortioq; abdicat.*

Venator ille, quem uidetis, Naides;
Cui nomen a re ipſa inditum,
Illum ueredo candido uectum; nigris
Sago, & cucullo nobilem.
Olim ſuperbum, & magna ſemper omnia
De cane loquentem, & de feris;
Sagacis ut ſe glorioſus efferat
Venationis principem.
Seu per Sabina plurimam canem Iuga
Seu Latia in arua traxerit
Seu rara tendat retia alti, & frigidi
Valle in reducta Tyburis.
Seu per Faliſcos illa, & Hethruſcos agros
Siluasq; Veientum horridas
Educat, atque argentei cornu ſono

I

Camposq́; , monteſq́; impleat
Seu currat omnem planiciem eques , ſeu terat
Laborioſum iter pedes ,
Iam comparatum nuper amiſit decus
Inuſtus ære ignauiæ ;
Viciniorem quippe qui Ceruum modo
Præteruolantem uiderit ,
Nec auſus obuiam impotens mentis canem
Qualem adeo amauit ſoluere ;
Atque hoc Leone, proh nefas , mundi Duce
Coram intuente fecerit.
Cui quicquid iſtis Vallibus latet , libens
Prædam ferinæ obieceram .
Cui terra, & omnes obſequi gaudent Poli
Tanta illius ſublimitas ,
At me meorum diſpudet , Demum & Deis
Nil undecunque commodum eſt ;
Quin ut ſit alijs ille Venatoribus
Terrori , & exemplo uelim
Ne qua hic timori detur , aut ſocordiæ ,
Aut turpi inertiæ locus.
Ite ite celeres , abdicate deſidem
Siluisq́; & agris pellite .
Quin ipſamet Diana iam manu mea
Aragonio, & Cornelio ,
Et Sanſeuerinate , & Hippolyto meo ;
Quorum hic magiſtrum ſe autumat ,
Huc aduocatis arbitris , nequiſſimo

Inſigne uenatorium.
Et cornu ab humeris, & recuruam de manu
Virgam adimo, tollo Copulam.
Exuo cucullum, cingula, & calcaria
Reſoluo, peramq;. age tibi
Feris, equisq; & canibus interdicimus
Mula hinc uehare inglorius.
Caueq; poſthac otioſus aggredi
Ceruosq;, aprosq;, & hiſtrices;
Formidoloſos ne inſequi quidem greges
Lepuſculum, aut Cuniculum
Diſcinctus immo, nil uirile ut appetis
Pete Syxtij Pontis Lupas.

D. PETRI CATHEDRA

At ſurge tandem, ſurge age. nam ſatis
Superq; Natis Antiochi datum.
Hinc Chriſtianum extare nomen
Sancte ſenex Galilææ Simon.
Quid hic moraris? quid teris otia
Te iam Seleuci Regia non capit
Non Laodiceæ feraces
Aut Aſiæ, Syriæue Campi
Maiora iam te tam celebrem uocant
Momenta rerum, te Capitolium
Arcesq; ſeptem, te uniuerſus
Orbis ad imperium requirunt
Cui noſſe Cœli numina corpori
Inſerta noſtro eſt ante alios datum;

Arcana qui Diuum expedita
Voce, palam, intrepide reuelas.
Qui nulli amando cedis; & impiger
Deuota morti pectora liberæ
Offerre, tortorem cruentum
Pro Domino impauidus ſubire.
Ergo hic docebis quæ uia, qui tenor
Vitæ ſupremos euehat ad Deos,
Mortale nil cognoſſe, amare
Quæ ſuperi docuere tantum.
Inſanientem ſic ſapientiam
Demolieris, & ſcelera, & dolos:
Morumq́; uirtutisq́; ueræ
Perpetuam hic ſtatues Cathedram
Nos hanc Sabæis undiq́; odoribus
Fuſam quotannis deuenerabimur
Ad templa Vaticana. Romæ
Quæ pietas tibi dedicauit.
At tu, tuis pro ſupplicibus, Deum
Cui ſemper aſtas aßiduus comes
Pacem, ſalubremq́; Aerem ora
Auſpicijs ineuntis Anni.
Ne uerberentur grandine Vineæ
Ne mentiatur fundus inaniter,
Cultus, nec arua, agroſue iniqua
Sidera torruerint ſaueto.

IN IMPROBVM QVEN
dam Imprecatio.

MALO recedit ſidere hinc Vaneſius
Mundi odium ob inſolentiam.
Quo nemo uiuit impudentior, neque
Quiſquam hac moleſtior die,
Qui non minori litteratos, & probos
Inſequitur odio, qua poteſt;
Quam uel Seuerus, uel inamabilis Nero
Sunt inſecuti olim pios.
Quare ſi honeſta uota, ſi iuſtæ preces
Vſquam audiuntur o Dei
Aut de Veredo corruat, ſed limitem
Vix dum progreſſus alterum;
Vt capite colliſo, utq; fracto gutture
Flet cum medulla ſpiritum;
Aut hoc uel illo ſuffocetur flumine,
Nec felle rupto emerſerit;
Ne nomen illud monſtri abominabilis
Vſquam audiatur amplius.
Vel ſi, o Deorum quiſquis es iuſtiſsimus,
Hunc deſtinaſti perdere,
Sed fœdiore, quàm precamur exitu;
Quo nullum atrocius putet.
Ad oram, ad urbem, nationem'ue applicet,
Vbi locus detur Probis.

AD PHI. Beroaldum Iuniorem, ut Amiciciam ineat cum Io. Fran. Roboreo, Pontificio Arcis Aeliæ Præfecto.

AT PRODI *e caueis Philippe prodi,*
Formica latebroſior fugaci,
Formica macilentior puſilla,
Formica improbiorq́; auariorq́;,
Qui nempe unus ab omnibus uocatus
Quidquid Roma habeat boni, probiq́;
Id totum tibi uis, & aucuparis.
Sed nil hactenus eſſe te aſſecutum
Prorſus credideris; niſi Hadriani
Quid in Mole ſit optimum requiras.
Nummos Iulij, & aurea illa uaſa,
Atque argentea, mittimus, faceſſant;
Argento tamen aureisq́; menſis,
Quas Mentor polijſſet inuidendis,
Quod ducas precioſius. Quid? inquis.
Poſcit te pater Elegantiarum,
Et riſus pater, & pater Leporum
Antiſtes meus, optimus ſacerdos,
Princeps optimus, optime eruditus.
Et hunc negligis, & fugis miſelle,
Sed nil proficies; fuge huc, & illuc.
Tanquam ſepia falle & hunc, & illum,
In cryptis lateas Sebaſtianis,
Aut in fornicibus ſub urbe cæcis,
In caſſes tamen incides paratas.
Quaqua, & undique namq;, & hic, & illic
Inſtat Pierius, pedumq; ſigna
Seruat cuncta, oculatus; atque odorem

Sectatur canis optimus, trahet te;
Traxit qui ſimiles tui, Camillum,
Et Phœdrum, & Petroſanctium, & Capellam;
Quin Bembum, & Sadoletum. age ergo prodi.
Ne, quem dicimus, & fatemur omnes
Tam ſalſum, lepidumq́;, & elegantem,
Tanquam debitor execratus, alto
Portæ in limine pendeas, lituris
Vncialibus omnibus legendus
Pro inſulſo, illepido, atque inelegante.

RESPONSVM Ex *Phi.Beroaldi Iunioris editis Poematibus.*

Ad Ioannem Franciſcum Roboreum Taurini Præſulem.

Non quod diuitiis large opulentus es;
Patrum & progenies nobilium inclyta.
Non quod Pontificum tot
Nunc Franciſce Viges genus,
Non quod lege regas tot Ligures, Pado
Naſcenti imperites, quod tibi Iulius
Theſauros Ligur, atque
Arcem credidit Aeliam,
Non quod magnificis quotidie hos, & hos
Cœnis accipias, quodq́; putes tua
Tam communia amicis,
Vt des in medium omnia,
Idcirco uenerer te, aut minimum colam,
Nam communia cum Pluribus hæc ſcio,

Sed quod tu probus, & quod
Veræ gloriæ amas decus,
Sed quod Pierium ſuſcipias tibi
Tam fidum comitem, doctum, & amabilem,
Quo pergas ſocio altum
Cyrrhæ aſcendere verticem,
Quo uix inuenias, ſiqua bonis fides,
Quẽquam candidiorem, aut magis integrum
Noſtro de grege, amantem
Doctos, inuidiæ inſcium,
Felix ergo tuis, atque Patrum bonis,
Felix Pierio, & Pieridum choro,
Felix denique, quod ſcis,
Quod uis uiuere, quod potes.

AD NERINEM.

I nunc pende graues tuæ
Pœnas perfidiæ ſiquid habes probi;
Nam præconia quæ tibi
Finxi, ſunt Venetæ facta Lucretilis
Deinceps ut merita es, notis
Frontem conſpicies urier his tuam.
O, nec Candida, nec proba
Nerine, ſtygia ripa odioſior
Nil tecum fuerit mihi
Nerine inſtabilis, fœda, leuis, procax.
Quid ſi pœniteat doli?
Quid ſi te uiolam melq; uocem meum?
Quid ſi depoſitum duos

Obſignem hos oculos; his niſi plus te amem.
Tunc mi candida, mi Proba
Nerine, mi oculis carior o meis.
Tum tecum omnia ſint mihi
Nerine ſtabilis pulchra, grauis, pudens.

AMORI NVNTIVM Remittit.

Dure Amor tandem ualeas, ualemus
Nos quoque, & firmis animum maniplis
Sepſimus, ne nos ualeant Phalanges
Lædere amorum.
Non ocellorum uolucres ſagittæ,
Quæ per incautos tacitæ meatus
Sæpe inhærebant, media in uenenum
Corda trahentes
Non Coruſcæ ue impetuoſa linguæ
Fulgura, aut longe uehemens procella,
Quæ prius mentem afficiens tonabat
Fulminis inſtar.
Tela ſint poſthac penitus retuſa,
Irrita in uentos abijt procella;
Auribus fruſtra ſtrepitum ciebunt
Fulgura ſurdis.
Vicimus fraudem, inſidias, doloſq;
Vicimus, lætum ſtatuam trophęum,
Omne quod ſeruet monumenta liber-
tatis in æuum.

AD PETR. Melinum diſſuadentem Ianthin ulterius uerſibus celebrari.

QVID me flebilibus Petre uetas modis
Sæuæ duriciem frangere Ianthidos;
Quæ uerſus, numerosq́;
Omnes Pieridum oderit.
At quantum potuit nominis aſſequi
O terra, o Mare, quis nam dedit, aut daret,
Ni chartis operoſis
Aeternet meus hanc labor.
Quæ Vatum fuerat tota medullitus
Iam nunc neminem amat, iamq́; inopes potens
Aſpernatur amicos,
Et dudum eſſe alia Occipit.
Ad ſurdas igitur ne moduler mones
Aures, ne hanc numeris, ne opſtrepero ſono
Obtundam, ſiquidem omne
Demum eſt hoc ſtudium irritum.
Abſiſtant, animo qui fragili cadunt,
Qui nunquam proprijs uiribus emicant.
At me quo mage terres
Incendis magis ac magis.
Cantabo mihi nunc; Nam genitam canunt
Cum Muſis lepidam lætitiam, & iocos,
Curarumq́; leuamen,
Atque obliuia Triſtium.
Sit mutata uices illa, ſit impia,
Sit, quod iam fieri poſſe putem, Deum
Contemptrix, & iniqua
Cantus mente ferat meos,

At Muſæ mi aderunt, at miſerebitur
Phœbus; ſuppliciter quem ueneror pius
Qui uires animumq́;
Det Vati facilis ſuo
Phœbe o, quo e ſuperis clarius eſt nihil
Et quo nil melius, nil magis utile
Humano generi, atque
Dijs ipſis dare Iuppiter
Teſtatus. puerum ſuſtulit ut ſuæ
De Matris gremio fulgidulum comas,
Et fronte igniuoma, ore
Et uultu roſeo inclytum;
Si te unum colimus, ſi tibi quidquid eſt
Nobis ingenij dedimus, & meæ
Semper principium abs te,
Abs te finis erit Lyræ,
Totum oro inſinues te mihi, & incites
Vires, atque animum; Nil ueritus tuo
Fretus numine ut illam
Vlciſcar miſeris modis.
O ſi me aſpicias Phœbe decus Deum
Quanta illa inuidia pectore ab intimo,
Extremo tenus ungui,
Rumpetur miſerabilis.

GALLIAMBICVM.

Nimis o nimis morata mea dulcis animula
Iuga per uagaris alta locaq́; horrida nemorum
Vbi triſtium ferarum commertia rigida

Quod ames, probeſ'ue amœnũ Placidum'ue nihil habẽtis
Vbi Vultures, lupiq́; , aut Vlulæ nemoriuagæ
Stridoribus malignis tibi lugubre, maleq́;
Minitentur, & tremorem mea uita tibi ferant,
Quam me quietiorem facile eſſe cupierim
Tibi ſi omnia auſpicato fieri precor, & bene
Succedere id quod optas prece ſollicito Deos.
Sed age iſta ſaxa, tamq́; inamœna fuge loca
Et amabilem tuorum ſedem repetere ama
Vbi Cypris & uoluptas, iocus, & lepidus Amor
Hilarant, beantq́; amantes, ubi lætitia uiget
Abit ægritudo, & omnis fit mœſticia procul.
Sapienter ergo pergas bene conſulere tibi.

HADRIANO *Pont. Max. deſignato.*

Cum fluctuaret Cymba, quæ magnos Deos,
Romæ Penates quæ uehit
Leone adempto, prouidum, uigilem, parem
Optabat infelix ducem,
Dum tota is ora quæritur Liguſtica
Totoq́; Tyrrheno mari
Per Adriatici omne littus, per Padi
Ripas, Lemani per Iuga.
Per Celtiberos, Gaditanos, Gallici
Vactos per Oceani ſinus,
Quaq́;, æſtuoſum Sarmatas lambit Salum
Qua circuit Britannias
Repente nobis hunc dedit uecors furor
Regione Rheni ab ultima,

Nil tale Patribus facere ſe putantibus,
Nihil minus uolentibus
Quam quem eligebant, nil minus poſcentibus,
Quam quem uocabant, o mare,
O terra, uotis Hadrianus omnium
Fit Potifex, ſed omnibus
Quis credat? inuitis. Deum uis hæc Deum
Deum abditum hoc arbitrium eſt.
Vt, qui natantis diſpuunt regnum trabis,
Parere diſcant Viperæ.
Vt inuicem qui ſe oderant Patres, ducem
Inuiſum haberent omnibus.
Malarum ut eſſet ſæuus ultor mentium,
Acri ipſe mente in ſingulos
At dira quando Principum impotentia
Diſcet uereri, quas ferunt
Leges, ut olim ſit locus aliquis probis
Caſtis, honeſtis moribus;
Sit aliquis, o Mortalibus demum pudor
Mens aliqua ſit, pectus aliquod
Vt eluantur ſcelera, fœdæ ut ſeculi
Tollantur infecti notæ,
Ne cuncta uis, fraus, & ſuperbia, & furor
Inceſſat, euertat, ruat.

FRIDERICO *Fulgoſo Eugubij*
Pontifice Graui morbo laborāte
Ad D. Hieroymū hymnus.

Quis te non celebret grande decus poli

Linguarum & Columen docte Hieronyme;
Et quot tu meritis inclytus ad Deos
Euectus niteas pater.
Si tantum efficias uiribus ingenij
Nil mortale loquens, nilq; humile appetens
Si fulget probitas, & pietas tua
Cœlo ardentior aureo.
Ergo magne Senex te procul o procul
Secretum populo e cælitibus canam
Inſignem monitis, eloquio grauem,
Vitæ exemplar amabile
Tu iuſti, & ſolidi propoſiti tenax
Spretis Romuleæ delicijs togæ
Riſus, illecebras, molliciem, & Iocos
Auerſaris, & abijcis.
Qua uallis nemorum in parte reductior
Totum te tibi habes, o, ter, & amplius
Felix, o docilis pauperiem, & famem
Dura incommoda perpeti.
Qui te compoſitis rite uolet modis
Efferre, is meritum deterat & decus;
Noſtra accepta tamen ſit pietas', libens
Quæ quantum poterit dabit.
Verum o ſupplicibus te rogo uocibus
Fulgoſum aſpicias pontificem, tua
Per ueſtigia iter qui terit arduum
Ad doctrinæ apicem optimæ
Non ille ætherei nominis inſcius

Non ignarus Idumeiæ, & Atticæ
Linguæ, non, quæ hominẽ quenquam deceant, rudis,
Nec quid publica res uelit.
Hunc tu Diue tibi perſimilem, obſecro
Commenda ore potens Cœlicolum patri,
Vt Virtute ſua, moribus ut ſuis
Hic nos inſtituat diu

THO. DIDYMI *Miliarij In Soricem qui libellos Pierij, pro Sacerdotum barbis, corroſerat.*

Nec te progenuit de grege compari
Effoßis Calabrum Mus pater horreis
Securus recubans, denteq; peruio.
Audax omne aperire iter,
Admouit tibi nec, fœtibus inclyta
Tercentum genitrix hubera, fallere
Edocta inſidias perceleri fuga
Atque ungues uigilis Cati
Longus te tumulis ſed graue olentibus
Produxit ſitus, aut imbribus humida
Tellus continuis extulit omine
Infauſto rabioſe Mus.
Vnde iſtæc tibi, fare, irreuerentia
Vnde iſtæc tibi? qui tam miſeris modis
Libros tam nitidos improbe roderes
Barbas Pierij mei.
An non te puduit peßime' gentium
Et crimen Soricum perdere fruſtulis

Chartas

Chartas, millibus attenta hominum magis
Aure aptas relegi, ac teri.
Nunquam gramineis tempora floſculis
Cinges, ſi titulis quærere talibus
Immortale putas nomen, Achaica
Dignum, atque Auſonia Chely
Vatum carminibus plectripotentium
Intactus, tenebris perpetuis miſer
Conderis potius, ni laquei, aut cruces
Vultur'ue excipiant prius.
Quod ſi ſpes alijs uiuere Faſtibus,
Si Germanicus, aut ſi Capitolij
Seruator, Patriæ ſi pater, aureis
Olim nominibus, cani,
Oecolampadij ſcripta teras mali
Impurumq́; Melanchthona pete ocyus
Quid ſtas curre, neca, ſterne, rue, attere,
Lutherrum rape rancidum
Monſtrumq́; hoc genus omne, impetuoſius
Caluos Aeditumos, urbis & infulas
Auſum ſcindere. Tu mox cape Lauream,
Currus, & niueos equos.

AD EVNDEM *Tho. Didymum*
Miliarium Pierij reſponſum.

I MMO *illi bona Dij prurima Muſculo*
Large contribuant, pinguia Caſei
Pernarumq́;, Nucunq; horrea, Suminis
Nunquam Exhauſtam opulentiam,

Et quidquid libitum abrodere, nec ſeræ
Clauesq́; , obſtiterint, fulmine Iuppiter
Omnes diſcutiat decipulas, Catos
Perdens omne genus, malos.
Vt nullo expoſitas ille dapes metu
Poßit læto animo carpere, perfrui;
Ac ſi marmoreis, æreq́; fulgidis
Templis Niliacæ Iſidos
Cultus cum Crocodilo, & Boue lugubri
Et cum Cercopitheco, & cane, dulcibus
Inſtructis dapibus Linigero a choro
Nutriretur uti Deus.
Qui dum Theſpiadum perfodit horrea
Libros, inter iens, inter Apollinis
Inſtrumentum, adytis inuidioſius
Abſtruſum in penetralibus
Ignotum populo protinus aureum
Theſaurum, & opes Pindarici melus
Recluſit, calathis uſque patentibus
Sparſas diuite copia.
Nam dum neſcio quid dente famelico
Nugarum tereret, tum Querimonia
Cygni inſtar ſonuit de Miliarij
Muſæo Didymi edita,
Qua nil dulcius, aut ſuauius auribus
Olim, has uſque dies intonuit meis
Das tu hoc Muſcule, Tu muneris auctor es
Tam cari, tibi Gratias.

Debebo immorituras, tibi ſunditur
Aes, aurumq́; ſuperducitur, ut Dei
Grato Pieridum munere Sminthei
Aeternum ſoueas pedes.

SODALIVM *Conuictus Die*
Bacchanalium.

QVID *ſi per omnes bella Britannias*
Germaniamq́;, & mœnia Celtica
Deſæuiunt, Mauorsq́; totam
Italiam Opprimere uſque pergit?
Si mœſtum in omni Colloquium ſoro
Vias per omnes, perq́; domos ciet
Lamenta, Re de publica urbis,
Deq́; ſua pariter Gementum.
Si deſtituta heu Roma dolet Ducem
Nullum eſſe, turpi diſsidio Patrum.
At cuncta labantur, profanis
Miſta ſacra, omnia miſceantur.
Quid nos agemus mœſtitiæ Cohors
Auerſa? Muſis dedita, Apollini
Iurata, pacem iuſſa amare.
Lætitiam, & citharas iocosq́;.
Mœroris ut quis ſtrauit iter ſibi
Iam tum agminatim incommoda confluunt
Et uis inaccerſita læti
Prætrepidat, ſeniumq́; præcox.
An Nos moremur uiuere? Principes
Quod ſe ultro perdunt cladibus, i puer

Accerſe iucundos Sodales
Ex platea Parionis alta.
Colotium, Granam, Petroſanctium,
Et Lælium, Maffæumq́;, & amabilem
Inſaniam Curſi, facetum
Palladium, & Vigilem ſeuerum.
Siqui ſuper cenæ, ueniant, Boni
Dum ſint, Bonorum cuncta putent ſua.
Stent Valuæ apertæ, nec repulſam
Si probus eſt, uereatur irus.
Stat unum in anno luſu hilarem diem
A Phoſphoro producere ad Heſperum;
Inſaniendum hac luce tota.
Lyda focum, atque penum apparato.
Nec una noſtris prome tamen cadis
Verum hiſce multo quid generoſius
Quæramus. ardent ſiqua lato
Coricij, aut Saliceti in auro.
Siquam ſeorſum Podcatharus ſuis
Parcit Poetis Liuius amphoram
Quam non reſignatam reliquit
Incolumem Archipoeta Quernus
Hæc afferantur, mox bibulæ, & tuis
Aptæ puellæ moribus, Aelia
Baccinaq́;, & Lais Vocentur
Ad Citharam ut ſaliant, canantq́;,
Sat per dies ſex, atque quater decem
Viuam ſeueras, ſobrius, & probus

Nam indixit obſeruanda cras Ie=
iunia Paſtophorus Capella.
At iam Corollæ, & grata licentia;
Iam uina riſus languida concitent
Iam mœſta Corde auulſa cedat
Cura, metus, dolor, & querelæ.
Lites, & iras poſthabeat Vigil,
Quot'que ad Leonem millia Contulit
Colotius, iam Grana amores
Poſthabuit ſibi reſtitutus.
Iniuriarum Palladius nihil
Quidquam recordatur; Petroſanctius,
Et Curſius rident crumenam
Deficere, atque penum imminutam.
Iam nil Podagræ Lælius eſt memor,
Maffæi, ut abſint cætera, alacritas
Abſterget unamquanq; labem
Mœſti animi, aut queruli. At bibamus.
An non putemus Pontificem nouum
Triſtem ſenectam, & ſollicitudines
Hiſpaniarum tam moleſtas
Ammineo Exhilarare multo
Quantum inuidetur Cantibus, & iocis,
Tantum imputato deperit e die
Noſtrum eſt, Dei ultro quod dederunt
Perdere, ſi libet, aut fruiſci.

IN DIVI PETRI
Martyrium.

TANDEM, ſollicita quod prece poſcere
Aſſuetus fueras, gratus adeſt dies
Pro Chriſti liceat nomine ut Emori
Quibusuis cruciatibus.
Quem non propoſita in morte, ferocia
Regum terruerint uerba minacium;
Quamuis Diſcipuli Commoneant pij
Declinare periculum.
Sæuit uipereo Corde ferus Nero
Virtutum hoſtis atrox, hoſtis atrox Dei,
Et uel uincla parat, uel gladios truces
Aut ignominiam Crucis
Tu cletum, atque Linum moribus inſtruis
Diuinis, obeant munia, onus ferant,
Sacrorumq; uices ordine, quem tibi
Diuum conſtituit pater.
Clementemq; itidem Pontificem creas
Qui pro te populum abſoluat, & obliget
Qui pro ſupplicibus gentibus hoſtiam
Laudis, ſacra, preces ferat.
Mox quod ſupplicij quæſieras genus
Affixus crucibus uertice ad infera
Summiſſo, pedibus ſidera ad aurea
Elatis, moreris libens.
Sed quorſum Pater hæc, tali animo, & fide
Tanta pertuleris, ſi genus impium
Diuina imperium uoce datum tibi,
Qua qua eſt terra habitabilis,

Tam fœde inficiantur, Capitolium
Intra te cohibent, in reliquos Patri
Ius nullum eſſe. Sibi autem licita omnia,
Cera ut Cerite liberis.
Si myſteria Libi, atque Meri, pijs
Conſecrata labris, pignora numinis
Aeterni abſtulerunt, hem ſcelus, & negant
Verum inducier in Deum.
Si uitam ſcelus eſt ducere Cælibem,
Et ſiqui egregio propoſito probi
Duram prætulerint pauperiem bonis
Aut Crœſi, aut Alyattici.
Contenti in tenui ueſte cupidinem
Contraxiſſe, procul luxu, & amabili
Conuictu genitorum, atque Sodalium,
Stultos inter habent locum.
Non ieiunia, non parcere crapulæ
Non fraudare cibis luxuriantibus
Vitam; Nequitiæ quippe licentiam
Frenare, eſſe putant pium.
Virgo ſepoſitis in penetralibus
Se ſiqua abdiderat, uincla iugalia
Auerſata, Deo dedita, pectore
Sincero, atque animi integra
Difractis adytis in medium hanc forum
Abductam expoliant, uelaq; detrahunt
Sacrata; & thalamos, flammeaq;, & faces
Inceſtas adigunt ſequi.

Siquem pro meritis Concilio Deum
Et ſtellis pietas priſca, uel inclytæ
Virtutis precium, gloriáue intulit
Aſpernantur, & expuunt.
Non ullum tibi, non Paulo etiam decus
Decerni, aut alijs Martyribus ſinunt,
Vel dici Aonio carmine quempiam,
Feſtos'ue inſtitui dies.
Non patrocinijs horum adhibent fidem
Sacra oblata, preces, uotaq; pernegant
His concepta, bonos ducere ad éxitus.
Nullum hinc præſidium pijs.
An his deterius quidquam & atrocius
Fecere indomiti Regnum animi, furens
Cum Dementia, tanti ſibi numinis
Cultum euertere finxerat.
At qui hæc tincta ſacro flumine genus quidem
Et Chriſtum ore fatetur, ſed opus tamen
Omnes Dæmonij peßimi amant, nefas
Deteſtabile, & horridum.
Hæc indigna precor reſpicias pater
Atq; his pone modum ſeditionibus
Illis uel redeat mens bona, uel lare
Sit noſtro procul hæc Lues.
Nos feſta memores fronde domum ſacram
Delubrumq; tuum, quantus erit dies
Cingemus, tibi laudes, tibi carmina
Dicturi ad Citharæ modos.

Petrum Cordatũ nepotem, & condiſcipulos eius ab ignauia reuocat.

QVID *tam ignaniter otium*
Mi cordate teris? feruidus, & uigens
Phæbum a Phoſphoro ad Heſperum
Qui cantu Inſtiteras uſq; laceſſere.
An friges adeo piger
Nec uocis Lygiæ, nec fidium memor?
An torpent Socij quoq;
Arguta Maripetrus cithara inclytus,
Plectro Thyſonius graui,
Sublimi ingenio Pollio nobilis,
Vena Florius ubere.
Quales olim animæ pollicitæ fidem
Phœbo, & Caſtalidum choro;
An nunc Mandraboli ſacra imitamini?
Me uero inualidum Senem
Confectum podagræ tot cruciatibus
Veſtro munere oporteat
Perfungi, ut iuuenes languida inertia
Tabeſcatis inaniter.
Quin o ſi pudor eſt, ſiqua ue Mens manet
Quæ non torpuerit gelu
Succendat iuuenes euge Senis tepor;
Si, qua conficiar lue,
Quis ueſtrum audierit nunc Querimoniam.
HORTI, O *delitiæ meæ*
Qui me tam tumidis fluctibus obrutum

Blanda ſurrigitis manu,
Qui tot me illecebras, & decora inclyta
Romæ, ſpernere cogitis;
Veſtro cur ita, cur, pellor ab ambitu
O, ſi uos uideam, colam,
Componam, renouem; uos iuueneſcere
In flores faciam nouos.
Verum heu pesq; manusq;, utraq; ſunt tori
Spondæ affixa, doloribus
Diſſecta aſsiduis, ardor in artubus,
Membra immobilia omnia.
Truncis populeis inſtar in aggere,
Ripáue Eridani erutis;
Quos radicibus euerterit Aphricus,
Aut pernix Aquilo, aut Notus.
Non firmare pedes, non digitos licet
Flexiſſe, omnia dirigent
Vt perculſa mali ſideris halitu
Verum, O ſi adueniat Dies,
Ignarus cupio quem, ueritus quidem
Ne deſiderij, & precum
Harum pœniteat, ſi uideam omnia
Contra quàm fieri uelim
O quis nam experiens affuerit mihi,
Qui plantaria dirigat
Depacta ordinibus, funiculo in modum
Extento. ſed ubi manus
Stirpem leua nouam ſuſtineat, ſude

Armata altera, putridi
Cœni munera radicibus aggerat;
Et iactam pedibus ſuper
Argutetur humum, denique ceſpitem
Inuertat, ſubigat, premat.
Quis ramos docili falce nothos putet.
Et circa fruticum pedes
Siluæ incommoda ſuccidat inutilis;
Quodq; uſus uolet id gerat.
Ah ne maleolos, brachia pergulis
Commendata feracibus
Quis mentem ſtolidus, uel nimio grauis
Vino diſſipet; aut furens
Mox inſanius auſu temerario
Quidquam peccet, & amputet
Non tangenda, ſinat quæ nihil atinent.
Ah ne pinnula ſurculi
Fors Gibboſa aliqua parte ſit, aut cutis
Non recte aſſideat cuti,
Hæc inquam anxietas Cor lacerat meum.
Fidendum famulis parum;
Hinc me, quod ſine me fiat opus, piget.
Et me plus cruciat timor,
Quam mordax manuum, ſiue pedum tumor
Quare O qui precibus Dei
Miteſcunt miſerorum, oro date ut ſemel
Hortos uiſitem, & illico
Quantis urite me cunq; doloribus.

CARDINALE Bibiennio Defuncto
Ad Leonem X. Pont. Max.

NAM *quo ducentis tanta ope Porticum*
Paſſim fatiſcentem ilicibus, LEO
Supreme ſuffulcire tentas,
Ne trahat hæc ſubitam ruinam :
Ne tanta peſſum machina corruat ,
Ah ne Raphaelitis inaniter
Pictura uaneſcat, laborq;
Qui ſuperat ueterum labores .
An tu Deorum ſcita adamantino
Præſcripta libro tollere ſic tibi
Confingis ? immotasq; leges
Quas Lacheſis tulit abrogare ?
Verum omnem opem iam ſedulitas tua
Vt ſumptuoſis parietibus ferat
Firmetq; Palatij ruentis
Omne latus, nihil hæ dederunt
Subſtructiones ; Si Bibiennius
Heros, dicatæ nomine Porticus
Dictus, uigens membris , & annis
Tam ſubita opprimitur procella.
Illa illa fati nuntia Porticus
Rimas ab imo fecerat , & malo
Hoc deſtinato olim imminentis
Prætulerat ſpeciem ruinæ .

Quo concidente ſcilicet eſt tibi
Pars magna cordis uiſa ſequi Leo;
Nec ſarciendam ullum per æuum
Ducere menſq́;, animuſq́; labem.
Hic, ſiue rerum lumina Coſmidas.
Antiquiores, ſeu coleret Nouos
Gnatos, nepoteſq́;, ultro Amicus
De tenero tibi lectus ungui
Nam ſi laborum mole grauis noua,
Et ſæpe rerum pondere triſtium
Oppreſſus eſſes, hic ſolebat
Sollicitum exhilarare pectus.
Idem gerendis haud rudis, haud piger
Bellis, amica pace, precantia
Verba audiendum, ſeu precandum
Tempora, res, locus admonerent.
Nempe o quis, o quis doctus erat magis
Quocunq; uellet corda Potentium
Mouiſſe Regum, aut concitatis
Sæui animis populi imperare.
Seu fluctuaret ueſtri auidus boni,
Sæpe æſtuoſis indomitus fretis
Temnens proteruornm procellas
Atq; Noti, atq; Aquilonis atras.
Quem Purpuratorum ordinibus patrum
Magno Senatus concilio ſacri
Non immerentem adſcribis, eſſet
Qui fidei monumentum amatæ,

Sic ille multos admoneat iugum
Ferre, & laborem, & dura pericula
Siquis clientelæ probati
Se ſemel addiderit Patroni
At corpus heu nunc exanimum iacet
Imago uana, elinguis, inutilis;
Vllas neque audit de querelis,
Quas miſeri ingeminant propinqui.
Heu quæ Nepotum mœſticia, & lues;
Quos nunc parabat tollere honoribus
Heu ſpes amicorum, heu clientum
De manibusq; oculisq; raptas.
Ergo hic dolores, hic gemitus graues
Vernarde, & ægræ tot quærimoniæ
Exaudiuntur, lacrymisq;
Lumina cuncta natant profuſis.
Nec quærimus quo te pietas tua
Virtusq; leto occumbere neſcia
Sublimem inauratis quadrigis
Intulerit radianti olympo.
At tu nouo dum lumine ſidera
Adſcitus aſtris alta perambulas
Heroas inuiſens, & aulæ
Aethereæ premis omne limen
Diuum memento Regem, alios Deos
Omnes precando flectere, ſi pijs
Vllam hic quietem, ſique honores
Rite ſibi cupiunt haberi;

Quos Iuliano Parca pio impia,
Quos Lauro ademit tam male, quos tibi
Annos, benigne illos Leoni
Pontifici Decimo rependat.

AD IO. Perſicinum In obitu Sergiani
& Collini Bellunenſium.

QVO NVNC labores Iane cadunt tui,
Inſumpti in omnes officij modos
Vt litteras, moresq; honeſtos,
Nobile par, pueros doceres.
Si tam atra nobis abſtulit hos dies
Aetate utrunque impubere, ſed breui
Præclara nimirum daturos
Ingenij experimenta magni.
Nam Sergianæ maxima ſpes Domus
Franciſcus angit nunc Priamum patrem,
Fruſtra optima uirtutis olim
Indole Conſpicuæ beatum
Ingreſſus altum nempe in Apollinis
Templum, & Camœnarum in penetralia
Tractare non ſegnis Dearum
Et citharam, & calamos canoros,
Laudes Deorum, qui meritis Poli
Sedes Beatas, & ſolium Iouis
Tonantis inuiſere, cultis
Pangere uerſiculis adortus.
Collinus autem mentis acumine
Ductrinam in Vrbe Antenoris inclytam

Solonis aſſectatus, ingens
Præſidium patriæ apparabat,
Quo ſe excitarat puluere feruidus
Nullo laborum ſuffugio, ſtadi
Sub fine decurſi ſupremum
Venerat ad decus, atq; palmam.
Boni ambo, & ambo plurimum amabiles
Vt dignitas, uitæq; modeſtia
Ornabat ambos, o decora
Floridulæ ſpecies iuuentæ.
Spes morte ueſtra nulla relinquitur
Si quis ulgenti ætate ualentibus
Membris, ſuos fingebat annos
Prouehere ad Piliam ſenectam.
Patres obhorrent, & iuuenum Cohors
Hi filiorum dulcia pignora;
Hij ſe per immatura uitæ
Tempora prætrepidant repoſci.
Sunt certa mutis tempora Piſcibus
Serpentibusq́;, & certa Volucribus.
Annosq́; ſiluæ, herbæq́; norunt
Quæq; ſuos ſtabili talento.
Ab nulla uitæ meta Hominum data
Sed cuncta raptim in Tartara corruunt
Modo hic, modo ille, uno tumultu
Cum pueris, iuuenes, ſenesq́;
Ignaua Cornix ſecula tot terat
Fruſtra, augurali deſita iam ſacro;

Ceruusq́;

Coruusq; rauco inauſpicatus
Gutture, inutilibusq; nidis.
Apparet alis multicoloribus
Phœnix. maligne mox fugit, & latet
Segni tot annos uita, ut æuum
Perpetuum reparet ſubinde.
At curta nobis omnia, qui genus
Diuum eſſe certo credimur, & ſacris
Humana doctrinis, bonisq;
Artibus ingenia Expolimus.
Ergo hos acerbo, ac uſque adeo graui
Raptos dolemus funere, ciuitas
Bellunum, eodem menſe & anno,
Atque die, niſi fallor, uno.
Hem mille florum e Germine proficit
In quaq; uix Milleſimus arbore,
Pars cætera Euaneſcit hauſta
Frigore, uel pluuijs, uel æſtu.

AD IO. *Cornelium, Fantini Clariss.*
F. in Angeli Roſanthi obitu.

ROSANTHVS *ergo Iane Comes tuus,*
Qui uixit olim Antenorei laris
Amœnitas iucunda, ademptus
Perpetuo premitur ſopore.
Flammata per quem mœſta Academia,
Afflicti amici, Luſus, Amor, Iocus
Vnà occiderunt, & camœnæ
Scenaq; flebiliter ſonabunt.

Sic nunc ioci omnes, illecebræ, & ſales,
Omnes, & omnis gloria amabilis
Riſus adempta eſt, ut periſti
Euganei columen leporis.
Nam obliuioni tradita quæ prius
Errauerat Comœdia reddita
Aetate noſtra, læta ſoccum
Induit, & lepido cachinno
Ludens, Theatra, & pulpita concutit
Per te, laboresq; illa decens tuos,
Excepta ſemper lætiori
Vel decies repetita plauſu.
At tu moueris ne minimum quidem
Corneliorum fletibus, in ſinu
Qui te educarunt, unice te
Nobilis ingenij ergo amarunt.
Aluiſij unæ O deliciæ Senis,
Audis'ne, Cuius te gemitus uocat.
Tam fidi acerbo quis Patronus
Funere conficitur Clientis.
Sed, ſeu Lacones inter habes locum,
Tauriue felix Cornua candidi.
Aurata decurris. peræque
Mercurio, Cypriæq; carus,
Siue ampli amœnas Elyſij domos
Læta eruditorum arua tenes, ubi
Plauti, & Menandri Muſa, amores,
Gratiaq; & Veneres benignæ

Te riſu amico ſuſcipiunt, ſales
Interſerentes quique ſuos, Virum
Adeſſe gauiſi, tot annos
Qualem oculis gemuere abeſſe,
Vtcunque de te, de ingenio tuo
Decreuerint Dij. Nos tibi Lilia
Grati, Roſas, floresq́; plenis
Ad tumulum Calathis ferremus.

HIPPOLYTI *Medicei Card. & Alexandri Florentiæ Ducis miſerabiles exitus deplorantur.*

VT, cum potenti deciderit Iouis
Dextra ſueperbæ inſigne latus Domus
Et ſtrage, & ingenti fragore
Corda hominum attonita obſtupeſcunt.
Mox, dum miſertum eſt, puluere grandia
Cementa ſolui, parte alia latens
Erumpat improuiſa flammæ
Vis, reliquumq; operis ruina
Inuoluat oppreſſum, cinis omnia
Fumusq́; fiant, prætereuntium.
Honore, & admiratione
Tecta prius celebrata, puncto
Vno auferantur temporis, omnium
Mortalium per corda pauor meat
Conſiderantum, quàm caduca
Sint Ea quæ aſſerimus beata.

Sic duplicato concidimus malo
Quicunq; Claras Mediceæ domus
Stellas colebamus fideli
Obſequio, officijſq;, cari.
Nam uix Cicatrix illa coiuerat
In altum adacti Vulneris, intima
Per oſſa lapſi, cum peremptum
Eximium Hippolytum abſtulit Mors.
Qui, dum cohortes cogeret impigras
Arma, & Triremes ære parans ſuo,
Hanc ultro opem allaturus, Oræ
Cæſari opes Libycæ prementi,
Roma profectus Parthenopeium
Nauale iturus, De media uia
Improuide interceptus, atro
Fraude dato opprimitur ueneno.
Hinc mille, & illinc mille per auia
Sparſi locorum, ſiue domi in ſitu
Fletuq; lugebamus, ægra
Pectora per, lacrymis profuſis.
Cum fœda clades huic ſuperaddita
Oppreßit incurſu ſubito omnium
Mentes. & unda undæ niuoſis
Alpibus incubuit refuſa.
Maiora aperto uulnere uulnera
Nunc facta ſunt, conſanguinea ut manu
Confoſſum Alexandrum, in cubili
Fama tulit, medioq; noctis,

Sic heu miſella hæc uita hominum omnibus
Iniuriarum obiecta periculis,
Quouis dieq́; , horaq́; noſtro
Aßidue capiti ingruentum.
Mens nulla prudens eſt adeo, ut queat
Obſtare fatis ; uel petulantias,
Ictusq́; Fortunæ cauere,
Aut uarios, ſubitosq́; caſus.
Sed magna Regum o progenies, Ducem
Quæ Petrum Athenis magnanimum inclytis
Olim dediſti, totq́; honorum
Muneribus, titulisq́; fulges,
Quam clari eratis, quamprius improba
Turcæ Tyrannis, & Scyticum genus
In Græciam inuaſiſſet, alta
Vi ſuperum imperio potita.
Fato Quiritum ſcilicet Ilium
Euerſa Romanum Imperium extulit,
Gens ueſtra Athenis pulſa, ut orbis
Conſuleret Statui uniuerſi.
Atque hinc Duorum Pontificum decus
Amplum Leonis, mox uenerabile
Clementis. Idq́; iiſdem Tiaris
Continuis prope Colligatum.
At non, potentes dicere Coſmidas
Laurentiumq́;, & Nobilium uirum
Prouentum honoratum, Camœnis
Lugubribus licet, atque mœſtis

Sed flere ademptorum miſerabiles
Vices, in ipſo limite gloriæ, &
Primo rudimento inuidendi
Nominis, egregiæq́; Laudis.
Heu quo Iuuentas, uiuidaq́; indoles,
Et promptitudo mentis, & ingeni,
Et diſciplina illa educata
Auſpicijs ſapientum Auorum.
Quo purpuratus Hippolyto Decor
Splendorq́; rerum, ſeu Patruo Comes
Puer ſenem adiuuaret, ingens
Pondus & imperij ſubiret,
Quem Cæſar alto in puluere Pannonum
Vidit paratum cernere principem
Contra ſuperbarum cateruas
Gentium, & horribiles phalangas,
Cum Turca nunquam pluribus antea
Inſtructus armis crederet Italas
Vires, & Hiſpanum uigorem,
Et Tameſin domuiſſe, & Albin.
Quem Tota circum uis Aſiatica
Niliq́; late gens Vaga turgidi
Et Græciæ totius arma
Atq́; Scythæ, atque Arabes obibant.
Verum Explicatos uidit ut ordines
Noſtrorum ita acri prælia ſpiritu
Poſcentium, aufugit reductis
Retro equitum, pedituḿq́; turmis.

At, qui uirum ſe præſtiterat foris,
Haudquaquam inerti pectore erat domi;
Quem multo habundantem Senatus
Conſilio iuuenem probabat.
Qui ſæpe Romam ſeditionibus
Tumultuantem, iraſq; Quiritium
Pacaſſet, irrumpens in arma
Fronte hilaro, alloquioq; dulci.
Qui ſplendidas tot diuitias, opes
Tantas, amicis, atque Clientibus
Vellet paratas, ſe exhiberet
Ditem alijs, ſibi pauper uni,
Siue apparatu regifico penum
Elaboratum apponeret omnibus
Aequaliter, parciſſimo ipſe,
Et tenui, & facili uteretur.
Sed quis modum uitæ omnis, & integram
Sinceritatem narret? Hic omnibus.
Inpoſterum exemplo futurus
Tam uiridi excipitur iuuenta.
Immitis aufert Parca eadem Ducem
Illuſtrem, Alexandrum, iuuenem inclytum,
Florentiæ, etruſciq; Regni
Omne Decus, columenq; ſummum.
Quo iuſtum & Aequum Principe floruit,
Seruata morum eſt integritas, fides
Intaminata, At uis ſceleſta
Pulſa procul, pudor ipſe tutus.

Hic Glorioſi Caroli erat Gener
Selectus omni de grege, Filio
Hic Regio HENRICO ſororem
Coniugio celebri Elocarat.
Hæc obfuerunt, perniciem hæc bonis
Traxere. Veſtræ nomina Gloriæ
Vos abſtulerunt. Hæc amarum
Inuidiæ ſtimulum incitarunt.
Laborioſum ſcilicet eſt opus
Tutum eſſe Regem qui uiolentiæ
Obſtet ſuorum, ullumq; fraudi
Eſſe locum uetet, & rapinis.
Sic Pertinacis mens bona, Seruij
Sic uicta Virtus cede nefaria:
Sic multa ubique exempla, Quorum
Iam numerum hoc etiam obtinebit.
At uos meum unum præſidium, ac decus
Siquid Clientis muſa erit, Ibitis
Nunquam uel ignotis, uel ullis
Illacrymabilibus recenſi.
Non uos ego inquam perpetiar mori,
Dum uis mihi aſsit, Perpetuum quibus
Debetur excelſa in Columna
Nomen. Honos. Statuæ. æsq; fuſum.

GABRIEL IOLITVS LECTORIBVS. S.

ADmonuimus antea inter uoluminis huius Heroica, *addidiſſe nos antiquiora quædam eiuſdem* Pierij Poemata; *ſi modo, quæ* Adoleſcentior *ſcripſit, antiquiora dicere debemus.* Nunc autem *cum* Odas *eius, quas* Romæ *plurimum cõpoſuerat,* Impreſſas *iam* Viderem, *incidiſſemq́; in eiuſdem odas alias multis ab hinc annis publicatas dedicataſq́; iam tum* Andreæ *Gritteo tanti nominis futuro* Venetiarum *Principi, gratas has lectoribus futuras iudicauimus, ſi recentioribus his adſcriberentur.*

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS.

CLARISS. ANDREAE GRITTEO. SENATORI VEN. ET DIVI MARCI PROCVR. PIENTISS.

QVOD Leni *parentes ingenio facere conſuerunt,* Beneficentiſſime *mi* Mæcenas, *ut peregre profecturi liberos ſuos ijs potiſſimum commendent, apud quos lenem, ac liberalem ſperare poſſint illis futuram educationẽ; idẽ ipſe* Patauio *profecturus, ideſt muſas ipſas neceſſi=*

tatis ui; cui neq; Dij repugnare poſſunt; intermiſſurus, effeci. Fœtibus itaque meis, utcunq; ſint, alijs aliorũ curæ demandatis, aliquot etiam tuo, & Fraciſci tui patrocinio commendare præcipuum iudicaui. Vt qui parentem olim ſuſceperas educandum eiuſdem natos modo ſuſcipias protegendos. Qui geſtire mirum in modum uidentur, apud te Patricium ſplendidißimum hoſpitaturi: in cuius cõtubernio fere omnes nati ſunt: ubi admirabilem tuam erga omnes benignitatem intellexerunt. Conſcij præſertim ſibi quanta lenitate me, hoſpitio tuo ſuſceptum, non uti Clientem, Sed uti Franciſcum tuum, illum inquam tuum abſolutißima integritate adoleſcentem, tractaueris. Omne porro ſtudium, omnem diligentiam, opem omnẽ mihi ſtudioq; meo perquã officioſe, benigne, liberaliterq; ſuppeditaueris. Nec uero minor fuerit Franciſci filij tui benigniss. in me demerendo, liberalitas: Ac Paternæ propemodum Virtutis concertatio: Quem licet litteris mihi erudiendum tradidiſſes: Quod tamen illius eſt iudicium, quæ ſinceritas, quæ prudentia, rerum mearũ magiſtrũ habui. Quare mihi perſuaſum eſt, natos apud eos feliciter acturos: apud quos pater egerit felicißime. Præterea mouet me ſummopere Xenophontis, & Platonis de Socrate teſtimonium: Quem referunt ſola præſentia multis profuiſſe. Delitescit utiq; in humanis corporibus uis quædam illapſa cœlitus: quæ clandeſtina propinquos exhal=

latione fortunat. Non ſecus ac Iris locum,in quem decubuerit,odoratum facit; quin & arborem totã, cuius radices attigerit. Quocirca, ut mihi plurimũ contulerit apud talem, tantũq; Senatorem adoleſcẽtiam egiſſe: ita Libellis meis aliquã ſpero celebritatis acceßionem fore:quod nomini tuo dicati ſint,quo nihil hoc æui magnificentius inuenitur. Qui uirtutibus omnibus ornatißimus nobilißimã Grittea domus Antiquitatem in dies magis ac magis illuſtras. Qui Regia formoſißimi corporis proceritate,effigieq; Spectabilis, amorem: & obſeruantiam erga te omnium excitaris ingentem. Qui Splendore: magnificentia, liberalitateq; clarißimus in oculis omnium ferris. Qui iuſtitia, prudentia, temperantia, fortitudineq; præcipuus,tuorũ Parentũ præclarißimas res,terra,mariq; ſumma laude geſtas nõ æquare tantum, ſed exſuperare ſummo ſtudio nitaris: Cuiuſmodi exempla ante oculos,omnium adhuc uerſantur. Dum non immemores eſſe poſſumus, quãta tu caritate Patriam ſis proſecutus: pro cuiqs emolumento,non labores tantum intolerabiles ſubieris non pericula tantum formidabilia deſpexeris: non opulentas tantum fortunas amiſeris: ſed & uitã ipſam,apud Turcarum Imperatorem,apertißimo diſcrimini totiens expoſueris;cuius arctißimis oppreſſus uinculis in editißima Turri ſupra bienniũ cuſtoditus,dum in horas mortẽ expectares, Patriam adhuc iuuando perſeueraſti. Mira hominis prudentia, cuius

mira in patriam pietas; tot ſatellitibus circumſeptus, tot cuſtodibus circumuallatus, inuitis omnibus, deceptis omnibus, qua ratione patriæ conſuleres excogitaſti. Quid quod Virtutem tuam immaniſſimus Hoſtis admiratus, ne te trucidaret, quum id ſæpius deliberaſſet, demum obſtinuit. Quem demum ita ſapientia tua emollíueris: ut & ſalutē tibi, & optatiſſimam, ac eo tempore maxime neceſſariam Chriſtiano nomini pacem ab eo reportaueris. Sunt ab his, eruntq́; in dies magis, nō diſſimilia Virtutis tuæ monumēta quamplurima: De quibus ſatius eſſe tacere iudico, quā pauca loqui. Quare libentius hæc in commodius ſcribendi otium diſtulerim: Quum ſcilicet ampliſſimæ dignitati tuæ, quæ omnes ominantur, incrementa ſucceſſerint. Habebis interim hoc obſeruantiæ erga te meæ teſtimonium: Dum Patauij Prætor, Vnde ego digredior, Tu Iuſtitiam, Magnanimitatem, & Munificentiam, tres tibi præcipuas Virtutes, ſapiētiſſimus exerces. Vale, Et Clientuli munuſculum, qualecunq; eſt, de more ſuſcipe benigniſſimus.

PATAVII NONIS MARTIIS
M. D. VI.

EXVLTATIO PRO REDITV ANDREAE GRITTAEI

AD VRBANVM VALERIA-NVM PATRVVM

VRbane triſtes tot Querimonias
Et tot timores pone miſerrimos
Grittæus euaſit Tyrannum.
Et redit, & Comites recepti.
Nunc glorioſo fine laboribus
Tot rite uictis, fas te hilarem modis,
Herωos inuicti, iocoſis
Præteritas memorare clades:
Quas paſſus, erga dum patriam pius
Grandes ruinas magna pericula,
Vnius aßis, mente firma
Inſuperabilis æſtimaret.
Non hunc minacum turba Satellitum.
Non tot ſub aſtam diuitiæ datæ.
Sublata pondo non tot auri, &
Rapta domus manibus profanis
Terrere poſſunt, perq; triennium
Non turris atræ celſa Propontidos
Et uento, & aſtro ſub niuali.
Editiore loco repoſta
Non tot ſecuri corpora Ciuium
Percuſſa poſſunt ante oculos metum

Inferre; non tot fixa uiuis
Robora per femora, & per exta,
Sed fronte ſemper læta animoſior,
Quum plus timendum ſuſcitat omnium
Demortuas iam ſpes, amænoq́;
Eloquio ſocios focillat.
O ſumma uirtus, quam Macomætius
Miratus hoſtis, dirus in Andream
Sæuire id affectans nequiuit:
Numen ei ueritus ſubeſſe.
Is nunc ſolutus, tuq́; ſimul metu
Sedes paternas uiſit: ut has iuuet
Præſens, ut abſens adiuuabat
Coſilijs, opibusq́; promptus.
Vrbane large nunc dabitur frui
Virtute: quam tot laudibus inclytam
Efferre ſuetus, tum benignis
Moribus, & probitate rara.
Abſterge feßis iam lacrymas genis:
Ridenti amicum fronte bonum excipe,
Narrate, uitam unà tot annos
Vnanimi ſtudio, peractam.
Sed nuncupatæ liba nouem precis
Offer ſacerdos pollicitus Deo:
Hùnc ſi redonarent fluentis
Incolumem Venetis amicum.
Qui ſi periſſet dimidium tui
Cordis, parabas dimidio altero

Quacunque dilecto ſilentis
Ire comes Domino per umbras.
Nanq; ipſe tecum ſæpe timoribus.
Vexatus, omni nunc uacuus metu.
Saltu pauimentum frequenti
Cocutiam fidibus Lacænis,
Cinctusq́; feſto Malobathro caput
Grates beato cœlicolum Patri.
A Sole naſcente ad cadentem,
Pierijs numeris habebo.

AD. M. ANT. *Sabellicum pro defuncto.* F/.

QVID *Marce tantum Filij doles uicem:*
Quem acceperas precario?
En hiſce uitæ fluctibus nil proprij,
Nil poßidemus exules.
Noſti dolendum, ſiqua negligentibus
Aderſa nobis ingruunt.
Sed quod peractum eſt Maximi nutu Dei
Aeque ferendum iudices.
Qui dedolere plurimos ob hæc facis,
Tibi erit dolere dedecus.
Quod impetrabit tempus omninò, magis
Ratio decenter impetret.
Solutus ille corporis iam carcere
Sedes beatas incolit:
Quod uita ſuadet integra, & mores patri
Non diſcolores optimo:

Vbi eſſe demum conſtat immortalibus.
Eſſe hic nequimus dicere,
Natura quod ſi porgit ægritudinem,
Cui difficulter abnuas,
Memor eſto: ſi quos optimus fouet Deus
Illos fatigat caſibus,
Hinc nos tot urgent undique, ac incommodant
Curæ, labores, tedia.
Quo ſæpe par eſt efferamur mortui,
Dum ſomniamus uiuere,
Subductus igitur quum ſit erumnæ graui:
Marium'ne lugebis tuum?
An quod paterno fors carebis nomine,
Id te dolenter macerat?
Qui te Latini nouit Eloquij Patrem.
Te dicet orbatum minus;
Victura nanq; ſunt tot, æternum patrem
Quæ prædicabunt, pignora.
Ergo dolori parce ſolamen, tibi
Datur, quod eſt rariſsimis

THEOLVM T. *Liuij ſeceſſum & Pauſilypen. capiliſtarum uillam amœniſs. commendat* Ad Fran. *Capiliſtam.*

VNDE HIC *tam ſubito ſurripit impetu*
Mentem Pierius feruor? ut allicit
Vocalis modulos tendere carminis
Aggreſſu temerario?

Cur

Cur ignara hilarem dextra cupit lyram?
Quæ nam cauſa ciet? quis furor occupat
Sic ſpirantia præcordia? at at ſacri
Agnoſco ingenium loci
Sic uirgo pedibus uix tripodem aureæ
Cortinæ attigerat: quum ſubito Deus
Bacchantem obruerat numine Phœbaden
Venturi bene præſciam.
Hic Franciſce choris Aonijs locus
Nimirum ſacer eſt, hinc furor ignea
Phœbeus ſtimulat corda, Poematum
Hac prurire libidine.
Ad ſe melifluas Pauſylipe Deas,
Quo doctus uiguit Liuius in iugo,
Quo toto intumuit Flaccus Apolline
Huc Cephiſidas auocat.
Hanc ſedem emeritæ Phocidos accolæ
Muſæ, barbaricis inde timoribus
Expulſæ, Euganei collis in edito
Hoc ſedere cacumine.
Nam ut laxare animum delicijs uelis:
Nuſquam ſe explicuit maior amœnitas:
Nuſquam temperies ulla ſalubrior
Puri canduit Aeris.
Lætos ferre uides undique palmites
Vuas Sidonij muricis æmulas,
Gaudentes Thaſias inde leui ſolo,
Hinc pingui Mareotidas.

Stat pars ætherijs addita Populis,
Vlmo pars humidi, pars bona pampinos
Pro teſtudinibus complicat, & comis
Solis caumata ſummouet.
Immites acinos ecce racemulus
Idem fert, alijs mitibus, & prope
Florentes alios, qualia in ortulis
Nauſicæ riguis erant.
Qua ſaxoſus apex, repit humi rubens
Vua, ex Illyrio nomina quæ tulit.
Naſcenti expoſita eſt Phæbo Apiaria
Baccis ſuaue tumentibus.
Acceduntq; decus uitibus arbores
Multis ficta modis ars Topiaria.
Fœcundo reliquæ mergite ſuccubant
Pomis frugiferæ omnibus.
An te nunc ſileam Punica uaſculis
Sepes purpureis cincta, ſed o quibus
Nulla inſunt acinis ligna, prioribus
Res tam grata parentibus.
Deductæ ſpatium uallis omittimus
Venatu, aucupio, gramine commodum,
Et præpingue ſolum: quod pariter colunt
Pallas, Nyctelius, Ceres.
O collem placidum: cui domus inſidet
Demiſſa aſpiciens iugera molliter:
Quem replet geminis læta ſororibus
Multo gratia gaudio.

Ver molle, & Veneres. atq; cupidines
Hic feſtos celebrant Naidibus choros
Non abſunt Satyri non reliqui Dei
Si mulcere animum uelit.
O, Ni quid temere poſcere cælites
Detur, concipiam uota: ſuperſtitis
Vitæ quod reliquum net Lacheſis mihi
His producere collibus.
Hic hic uiuere amem. hic Pierides Deæ
Mentitæ uolucres tam bene concinunt:
Vt ſi permaneam ſors mea candidam
Me demutet in alitem.
O ſaltem hoc mihi non inuideas precor
Franciſce ingenio mitis, ut optimo
Afflari quoties numine quæritem.
Hic te couenniam frequens.

AD Ioſippum Fauſtinum præceptorem Quem miſsionem petit a ſtudiis politioribus.

FAVSTINE, Vitæ Doctor integerrimæ,
Linguæ Latinæ cenſor, & ſublimium
Rerum abſoluta notione nobilis,
Iam iam ſat annos octo militauerim
Vexilla Tiro perſecutus inclyta,
Et quæ ſub alto caſtra metaris iugo:
Ex inde miles Prunuli, & Sabellici
Labore ſemper inquietus improbo,

Anno peracto tertio, ac uigeſimo,
Veniam canendi poſcimus receptui
Exautoratusq; rude donari uelim,
Caſtra hæc amœna, & delicata linquere
Seuerioris ære conſcriptus ducis :
Cuius per altum ſigna nactus æthera,
Hylen patenti ſemen ore poſcere
Videbo: tanquam ſponſa ſit uirum appetens.
Rerum nouatus, atq; cauſas omnium,
Et unde mundi fluxerint primordia,
An pace amica, & ab odioſo prælio,
An mole maſſæ immobilis primaria.
Ab igne, an unda ſint: ab æterno, an diu.
Anima, an ſit ignis, aura, ſanguis, an nihil
An, quod fatemur ſponte, cœli ſpiritus
Scrutabor. ipſa pollicentur omina
Locum hoc labore forſitan non infimum,
Ni dura egeſtas me repellat pauperem,
Aduerſa noſtro tempore emergentibus,
Magisq; iniquus hoſtis emerſis, piget
Quum tot laborum, gloriæq; inutilis:
Quando Chelonis uincitur Sapientia
Atq; ipſa Virtus, atticum ut prouerbiũ eſt,
Sed eſto quærant improbi uiles opes
Viles per artis, atq; mercimonias;
Muſas omittat quem ſitis cenſus rapit,
Odi appetentem ex litteris ditarier;
Nanq; eſt ouilla pelle conſutus lupus,

Opibus hanellat iam profeſſus pauperem,
Procul profanum uulgus, a Muſis, Procul,

A MATORIA *quædam problemata ſoluit*

DAPHNIA

SI tam ſollicitis cales
Quum me non uideas ignibus æſtuans:
Cur ſi me uideas riges
Effectus Scytica frigidior niue?

PIERIVS

Notæ ſæuitiæ memor
Tunc tunc deſtituor ſenſibus omnibus:
Quare contrahitur calor
Vt cordi miſero ſuppetias ferat,

DAPHNIA

Si quid dicere uis mihi
Velas oppoſita cur faciem manu
Sed quam purpureus rubor,
Pallenti uiola mixtus, obambulat?

PIERIVS

Optati mihi conſcius,
Non ſat legitimi, memet ita obtego:
Mox nubem ingenuus pudor
Fundit ſanguineam, hac inficitur cutis,

DAPHNIA

Sed cur lumina deijcis
Si me cernere amas: cur uarius tenor
In uultu, modo frigido,

Nunc contra calido, Nec ſtabili es modo?

PIERIVS

In te ſubſtineo minus
Lumen, duriciem dum uereor tuam,
Hinc ſpes, hinc metus efficit,
Momento ut uariem cuncta uolubili

DAPHNIA

Cur ſemper querulus meam
Carpis duritiem? qui minus indices
A me quid cupias. domus
Omnis cui pateat, res, & opes meæ,

PIERIVS

At ſuſpiria feruida,
At pallor gelidus, lumen at humidum
Atque os punice ſiccius
A te quid cupiam, quid meream indicant,
Et ſi dirigeam, ut lapis,
Nec fari ualeam, ne'ue loqui, tamen
Pernix ſeruitium, & fides
Explorata petunt, quid meream ſatis,

De fortuna Guidonis
Vrbini Principis

IAM tandem imperium Prudentia
Sub meum redacta eſt,
Fortuna dixit glorioſa nuper.
Vertimus inuicti uires Ducis,
Exulare diuæ
Carum Mineruæ Principem coegi:

Quem Plato, conſtituens commercia
Sancta ciuitatis.
Sanctæ creaſſet Principem cohortis.
Quid uetat? ecce meo totus pede
Supprimetur orbis:
Obſtare quod Dux hic mihi nequiuit,
In ſuperos etiam forſan caput
Efferam ſuperbum
Seruileq; omnes ſub iugum prehendam.
Non tulit hanc Phœbus tam grandia
Iactitare uerba
Quid uana tantum gloriaris inquit,
Cur inſana putas huic Regia
Sceptra ſuſtuliſſe;
Cui ſceptra, non tu ſed Dei dederunt.
Doctrinæ, ingenijs, uirtutibus
Imperat; libenter
Mecum fouent hunc inclytæ Sorores.
Sed non læta diu, ſi dicere
Vera iudicemur
Fortuna riſus excitabis iſtos;
Nam ueluti denſa caligine
Nubium repulſa
Sudum per ipſum clarius coruſco,
Dux ita Guido tuæ tot caſibus
Obrutus procellæ
Tranquilliori ſorte mox fruetur,
Nam quibus inſultat ſors impia

Iuppiter benignus
Feliciorem præparat Triumphum.

AD HIER. *Alcandrum Moten.*

FRVSTRA *minacum docte* Hieronyme
Aduerſa plorat fulgura Syderum:
Qui pondus humanum ſubiuit,
Labſus ab ætherio receſſu.
Vitare ſi quid non datur a Deo:
Id ferre ſaltem fortis opus uiri,
Non *uoce ſingultuq; triſti*
Exanimare grauis amicos.
Quanto uidetur Thrax *ſapientius*
Sperare, quidquid ſidera iuſſerint
Fronti adnotari ortum auſpicatis
Mente manet placida futurum:
Idcirco nulla corda cupidine
Rerum trucidat, Contigerit bonum,
Plaudet modeſte. Sin ſiniſtrum
Acciderit, faciet nec aſsis.
Exponet ipſam caſibus omnibus
Vitam, premit ſeu mœnia Chalcidos,
Seu marte pernix, heu cruento,
Aggreditur miſeram Methonam;
Seu Iuli *amœnum depopulat forum:*
Seu tot tumultus mittit in Appuli,
Danniq; *campos; quos* Iapyx
Laude facit celebres uetuſta.

In bella fortes, in Venerem, in Iocos
Molles, ad omnem ſe faciles dabunt
Ii ſemper euentum, parati
Sæuitiæ, ac Genij miniſtri:
Dum nulla curant funera, Dum maris
Iram furentis, fulminis impetus
Spernunt, & inſtantes cateruas
Excipiunt animoſiores.
Mox Læta iugi pectora leniunt
Cantu, & cachinnis; crapulaq́; in dies
Producta quinos hos retentat,
Delicijs uariis fruentes.
Solamen ingens mittere ſub pedes
Spemq́;, & timorem; ſit tamen ut comes
Intaminatis iuncta uirtus
Moribus. En placet hos ſequamur
Qua parte callent ſæpe Olitoribus
Natura ueri ſimplicibus uiam
Oſtendit. omnes nunquam haberent
Omnia; habent tamen omnia omnes.
Centuſſe curto, non licear Magos.
Seu Mars Laconas ſollicitet meos,
Stilbonaq́; obnixus benignum
Excipiat radijs malignis.
Quamuis Nepali cuſpide concitus.
Quamnis fatiget, uim placidi Iouis
Cum fronte Saturni feroci;
Quem trepido irradiet Trigono,

Inſpector æthræ quis mihi craſtinam
Mortem minetur, non aliter Genæ
Mutem colorem, quàm aut ſerenum
Dixerit, aut pluuiam futuram.

Ad Petrum Aligerum Dantis. III. F.

NIL ME Deliciæ iuuent
Vrbanæ, immodicis ſumptibus inclytæ:
Non ſi me uocet Attalus:
Non ſi me hoſpitio ſuſcipiat Gyges:
Dum me uiſere, floſcule
Doctorum iuuenum, Petrule non neges
Qui tam carus ades mihi,
Dum Patrem aſſimulas moribus, oreq́;.
Qui miti ingenio omnibus,
Qui dulci eloquio, qui facili, & proba
Præſtas mente: Puer quidem,
Prudenti ſedenim iudicio Senex.
Sic Dij ſint faciles tibi,
Sic doctum ſuperes eloquio patrem,
Hic in gramineo toro,
Vt tecum Daniel eſt Zauariſius,
Adſiſte. hacce Quadranthidos
In ripa uitreæ; cuius amœnior
Mulcet corda ſuſurrulus,
Inſultans gracili murmure calculis.

Seu reptare uelis iugum.
Surgenteſq; tuos molliter ortulos,
Hoc in tramite Pallados,
Criſpato unde, oleis, cunq; uirentibus
Mecum unà Aoniam libens
Vocali citharam carmine tempera.
Accantat tibi Daulias,
Hac commenta melos dulce ſub ilice,
Et quæ Cecropium genus
Olim nobilitet rauca Cicadula;
Hic nudare caput iuuet,
Dulcem auram labijs carpere hiantibus,
Vmbras dum Canis inuidet,
Dum cœli medio Sol uehitur furens.
Sentin' quam placidus tua
Perſtringat Zephyrus tempora leniter?
Quam Vallis faciem tibi
Oſtentet? ſegetum, & graminis huberem,
Hic tot fontium aquæ, oppido
Piſcoſæ. hic leporum præda fugacium,
Hic captura uolucrium,
Cuiuſuiſq; boni larga opulentia,
An tu quicquam aliud putas
Termeſſum, Aoniam, Pieridum loca?
Tanti ſcilicet intereſt,
Qua nam parte fauor ſpiret Olympius
Vt ſis ergo Beatior,
Nobiſcum ſtudeas eſſe frequentior.

AD HIERONIMVM Bononium
*Taruiſinum in laudem Ioannis
Aurelij Augureli.*

DOCTI *probare difficulter aſſolent*
Quiduis Iambo traditum,
Niſi boantem ſuſcites Tragœdiam,
Aut aliud illa triſtius
Iræ, furoris, ultionis carcere
Cenſent Iambum claudier.
Aureliani ſed genus Poematis,
Quaqua uagatur liberum,
Seu facta regum uerſibus pangat nouis
Potentiorum Illuſtria:
Siue immerentem non reponat quempiam,
Vel enſe, uel opibus bonum:
Seu litteratos laude non fraudet ſua,
Proborum amator omnium:
Seu molle, ſeu laſciuulum carmen lyra
Iucundiore perſonet:
Seu rerum apertas nemini ore diſſerat
Cauſas profundo plurimas.
Suum decorum ſeruat, auget, excolit
Felicitate maxima.
Ergo Bononi Docte conſultum meo
Studio putabis optime,
Aureliani. quòd genus Poematis
Cura ſequamur ſedula:

Laudem meretur qui ſibi legit bonum,
Vt æmuletur quempiam,
Fraudandus ipſe hac non ero.quòd optimum
Mihi æmulandum legerim.

AMORIS *Ingenui*
conditio.

OCCLVSI *medio in pectore Vulneris*
Ingentem patior ſollicitudinem:
Nam, quæ ſub tacito pectore fax latet,
Maiorem cupido concitat impetum.
Suppreſsit labium neſcio quis timor:
Suppreſſum reſerat neſcio quis calor.
Vecors me temere ſuadet amor loqui:
Inſtat ſubticeam purpureus pudor.
Rideri metuo, ſi loquor, Improbus:
Truncari metuo, ſi taceo, Dies.
Ignarus, quid agam, diſpereo miſer
Vix conſto mihi, uix uiuere iudico,
Dum tantis propero caſibus obuiam.
Veſanus quotiens te uideo furor
Cor urget, quotiens non uideo, dolor,
Mæror. Triſtitiæ *pectus obambulant.*
Heu quo me miſerum Sors trahit impia?
Vrgentem nequeo ſiſtere turbinem:
Nec uitæ auxilium poſcere languidæ,
Heu ſors quaq; alia Sorte moleſtior.

Ferini Amoris Conditio ex Praxillæ Vatis teſtimonio ad Ioannem Petrum Ferettum.

Praxilla immeritis diu
Vexata in pueri pube doloribus:
Praxilla Aonidum decus:
Quam Vatem celebrat Græcia nobilem,
Experta indomiti ferum
Tormentis animum pectoris omnibus
Quum ſpes nulla ſuperfuit,
Inuenit medicam a tempore opem breui
Ergo, ut compos erat ſui,
Affata eſt Calain talibus impium.
Dum formoſa tibi fuit,
Dum nullo facies tubere putida,
Dum pulcher fueras, genas
Imberbis, roſeam purpureus cutem
Quamuis toruus, & impius
Quamuis difficilis ruſticus, & ferus
Si te cernere, ſi tamen
Vnquam contigerat, uulneris illico
Inſani Auxilium dabas:
Quod me perdiderat, te niſi cernerem.
Nunc deformis adeſt tibi,
Nunc multo facies tubere putida,
Fœde a furfuribus genæ
Exeſæ, & fluidam luridus es cutem:

Et ni te uideam tamen
  Funebri uideor deliquio mori.
Scin' cur? forma, prioribus
  Annis ſculpta meo pectore, tunc ſubit:
Quod ſi te uideam, ſtatim
  Conceptusq; dolor flammaq; deperit.
Sic, qui omnes ferus oderas,
  Effecit Nemeſis, temet ut oderis.
Nimirum uolucres Dies
  Inſperata ferunt multa; ſed omnium
Importuna cupiditas
  Clamat PETRE mora, nil odioſius;
Quod ſi tempora noſcitent
Mortales, habeant nil ſapientius.

Ad eruditos de paralyſi
Calphurnij.

Profeſſor Erudite, Doctor elegans
  Poeta litterate, Rhetor eloquens:
  Quicunque muſis dediti palleſcitis
  Nolite quicquid lectione plurima,
  Et erudita conſequi uobis datur,
  Id omne auaro conſecrare pectori:
  Vt nil futuro conferatur ſeculo.
  Exemplo habete ſinguli Calphurnium.
  Sciebat ille, quicquid eſt ſciri datum
  In expolitis undecunq; litteris:

Seu græca uelles, ſeu latina poſceres.
Sed dum tenaci ſupprimit ſinu omnia,
Nil editurus; & ſibi tantum ſtudet:
Perinde natus ac ſibi tantum foret:
Congeſta iam tot litterarum pondera,
Stipata memori tot diebus uertici
Ciere bellum: hinc conſerunt ſimul manus,
Pugnantq; nixa uiribus contrarijs,
Vt longa ſoluant carceris ligamina.
Soluere demum, & impetu tali caput
Rupere, ut omne excuſſerint cerebrum, ac ſtatim
Is deſtitutus, impotensq; corruit,
Luctu, & dolore quæritandus omnium;
Quicunque libris igitur impalleſcitis,
Exemplo habete ſinguli
Calphurnium.

MAXIME REVEREN. ABBATI D. PAVLO IVSTINIANO

PIERIVS VALERIANVS.

LEgiſti Honoratiſſime Paule hymnos, quos diebus Diui Petri ſolennibus, Cathedræ, Vinculis, & Martyrio cecineram; Et generoſa quadam æmulatione commotus optare mihi uiſus es ut etiã Diuo Paulo ſuus ex eadem prodiret officina. Quod ſimulac animaduerti accinxi me operi; peropportuneq́; accidit, ut cum perueniſſem ad preces, quas Hymnorum fine Deo adlegare mos eſt, iucundiſſimus aduenerit nuntius de IVLIO TERTIO Maximo Pontifice facto; Cuius cum ego amplitudinem unice ſemper obſeruaſſem res uiſa eſt poſtulare, ut incolumitatem eius ipſi Diuo Paulo commendarem, tum mea de cauſa, tum tua, qui ſublimem hominem ſumma ſemper ueneratione nondum etiam ex uiſu cognitum proſequebaris. Id quidquid eſſet ſtatim edi uoluiſti; quam feſtinationem, mei quidem nominis forſitan periculo factam uerear, ſed Auctoritatis tuæ patrocinio, cuius neminem pœnitere poteſt, recte feciſſe me perſuaſum habeo.

Vale.

DIVO PAVLO HYMNVS CVI IVLII. III. PONT. MAX. CVRA COMMENDATVR.

QVo quo furorem uertis, & dentes feros?
An immerentem ut differas ouium Lupus
Diſcerpta membra? Quanta te indignatio
Minarum, & iracundiæ plenum trahit
Rerum imperitum? Mens'ne mortalis poteſt
Audere contra maximi leges Dei?
Cui terra ſeruit, omne quem cœlum timet,
Quem uidit Abraam, quem canit Moſes tuus:
Quem tot ſupremo numine afflati uiri
Scripſere, commonuere, firmauereq́;
Venturum ut omnis uiſitaret nos Die
Quarta, Prophetæ quam tot afflati Deo
Finem daturam oraculis præſcripſerant.
At pro Damaſci mœnibus; Chryſorrhoas
Qua diues agros fertiles amnis rigat
Alia parantur. Omnis hic ferocia
Deuicta cedet, omnis hic cadet furor
Simul ac ab altis intonata nubibus
Vox te occuparit increpans auſus tuos
Tum fulgor undecunque circumfulxerit
Qui lumina adimet. Tu tremore, tu metu
Perculſus eueſtigio ad terram cades

Prætorianis, & Cohortibus tuis
Stupentibus, uocem quidem audientibus,
Sed qui uidebunt neminem. Tu territus
Quod Nazarenum deniq; intellexeris
Verum eſſe Numen, non adhuc ſciens tamen
Quo te uocarit gloriæ, incedis pauens
Manibus tuorum ductus intra mœnia
Tris cæcitatem paſſus, & inediam dies
Donec ſacrato Tinguereris flumine
Quo uiſum adeptus priſtinam imperitiam
Simul expuliſti, Doctor effectus ſimul
Selectus in rem gentium iuſſu Dei
Sed quis ad alti uerticem cœli Deus
Tollit, ſuperq́; te indicat myſteria?
Quæ nemo poſſe credidiſſet effici
O magna ſummi numinis potentia
Statim ex feroci Tigri fis agniculus,
Statim ex rapaci fis Lupo ſimplex ouis.
Quæ inauſpicatus ordinaras agmina
Vt Nazarenum nomen omne perderes
Felix piusq́; transfuga auertens retro
Pro Nazarenis ſanctius bellum geris.
Ergo excitatus ſpiritu & plenus Deo
Mentem Leonis induis, rugitibus
Magnaq́; uoce territas Iudæ genus
Arcana Vatum proferens oracula,
Aperta clamas numinum Myſteria,
Summota uela ſanctuarij, Notas

E *bis duabus litteris pateſcere*
Adiectione conſonantis V*nius*
Q*uæ corpus indicaret aſſumptnm* Deo.
E*ffabile eſſe nomen indictum prius*
H*unc eſſe* I E S V M V*atibus pridem pijs*
P*romiſſum, ut alma naſceretur* V*irgine*
S*e admiſcuiſſe fabricæ humanæ* D*eum*
C*orpusq́; factum permanente numine.*
N*os heu ſceleſti, ac perditi, qui illum cruci*
A*ffiximus; ſed ipſe luce tertia*
V*itam reſumpſit, aſsidensq́; dexteræ*
P*atris benigne hoc delet admiſſum ſcelus,*
V*eniam daturus ultro pœnitentibus.*
I L L I *obſeratis auribus, uelut feræ*
V*enabulis petitæ, & ictæ ſpiculis*
I*nſaniebant.* E*t furore perciti*
T*ibi omne leti, & omne tormenti genus*
I*nterminati crimina intentant noua;*
I*n* C*æſarem, in* D*eum extuliſſe* C*ornua,*
T*urbaſſe ſanctæ* C*iuitatis otia,*
P*atriosq́; ritus ſummouere, poſteris*
A M*oſe, ab ore* M*aximi & ſummi* D*ei*
I*ntaminanda religione traditos,*
I*n te* S*acerdos ſummus, in te* P*rincipes*
P*lebem frementes concitant, in te manus,*
I*n te arma uertunt.* O*mnia horrore, & metu*
C*omplentur.* A*ſtas unus imperterritus:*
R*upes ut altis uerberata fluctibus;*

Dulce & decorum nanque pro Chriſto mori
Cedi flagellis terga, ſaxis obrui,
Et perpeti omne Contumeliæ genus
Vt prædicabas, ſentiebas protinus.
Digreſſus inde ad uniuerſi accingeris
Orbis ſalutem, Ciuitates plurimas
Aſiæ feracis uſque ad Euphratis uada,
Vſq; Arabas, uſque Perſicum, & Erythræ ſinum
Chriſto aſſeris, Cyprum, Rodumq;, & Inſulas
Aegæo in æſtuoſo ubique Nobiles
Omnes beatas efficis. Clariſſimam
Mox Græciam inuadis, nemus Academiæ
Succidere auſus, Vnicam palmam feris;
Cui ſerta lemniscata ſuſpendis. Dein
Cum fulminares ore feruido potens
Deiecta ab Aris Pallade, atque Apolline
Altas Lycei Porticus æquas ſolo
Doctasq; Athenas addoces Numen prius
Ignotum, & Aras indicas teſtes tuæ
Doctrinæ. Eorum deniq; ſapientiam
Nil efficacitatis, aut prudentiæ
Habere, & inſanire qui Rerum uices
Illic docebant admones plenus Deo.
At ſummouenda Multimammia Epheſia
Quantum adlaboraſti? ob rudem plebeculam
Tumultuoſis concitatam motibus.
Exinde ſignis colliquatis omnibus,
Quæ quiſque clarus Artifex conflauerat

Corinthiorum corrigis laſciuiam
Tu bellicoſa, & efferata pectora
Macedonum amabile ſub iugum ſando trahis
Vrbem ſubactis Theſſalis cognominem
Nec non Philippos integros uitæ, quibus
Tunc ulla uix Gens conferenda moribus
Neq; ſanctior, neq; firmior uixit Diu.
Tu tetricam, indomabilemq; atrocium
Ferocitatem Dalmatarum mitigas
Nec non Iberos, uſque Luſitaniam
Tu poſt tot urbes undiq; aſſertas polo
Etiam potentem & inclytam Romam petis
Vbi uitiorum inutilem radicitus
Siluam reuellas, conferensq; germina
Feliciora, Dæmonum ludibria
Præſtigiasq; tolleres, ſolo crucis
Signo ſalutiferæ, omnibus templis dato.
Sed quis labores, carceres, plagas, uias
Quas tu coronas arbitraris aureas
Quæ ſola honori, & gloriæ adſcribis tuæ,
Famem, ſitimq;, nuditatem, & frigora,
Terræ, mariſq; & Amnium pericula,
Moleſtiarum magnitudinem, neces
Tot imminentes ſemper in cedem tui
Atque alia acerba, & aſpera inuictus malis
Quæ pertuliſti, enumeret; ut Chriſto genus
Mortale ſanctis inſtitutionibus
Rite erudires; Caritatem, & Fidem

Et ſpem ſalutis nuntiares omnibus
Toto orbe ſparſis gentibus; Donec Nero
Abominandum nomen in caput tuum
Sæuiret execrabili impotentia.
Sed quo imperitus prouehor uires ſupra
Cur magna paruis facta Comminuo *modis?*
Non mille ſi ſint ora, uox ahenea
Laudesq́; uirtutesq́; percurram tuas.
Salue o Beate, grande cœlitum decus
Salue, bonusq́; & plurimum felix tuis,
Dum proxima ora maximi optimi Dei
Coram tueris, hic memor clientium,
Tot ſi Coronis *non ſemel flexo genu*
Tibi accidentes templa adoramus tua
Ad uorticoſi Tybridis ripam ſita,
Si commoueri hunc uideris mortalium
Vel ſcelere, uel delicto, ubi imbecillitas
Obſtare noſtra non ualet; terræ genus
Sanguisq́; Adami qui miſelli dicimur
Nobis benignum ſupplicamus effice,
Ne contra Ariſtas, aura quas leuis rapit,
Tanti occupetur Numinis Potentia
Mox O Piorum cura te tangat, ſacra
Vt rite procurentur, & hoc ſeculo
Tam turbulento denique tranquillitas
Sit ulla prouidenda, & armorum quies
Quantum fauore & gratia uales pater
Adeſto Iulio *obſecramus* Tertio,

Quem nuper elegere Patres optimi
Antiſtitem, alti Numinis Vicarium,
Animo uigentem, mente ſincerum, & opere
Omni efficacem, ſedulum, atque prouidum;
Quo cuncta ſaluo ſuppetant felicia.

AD CHRISTIANISSIMVM REGEM HENRICVM PIERII VALERIANI LVSVS.

HENRICO *Liber Inclyto futurus*
Donum quàm tibi ſit ſuperbiendum
Noſti, qui manibus peritiorum,
Quot quot Gallia tam erudita nutrit,
Euoluere, legere, amaberisq;
Vt mores Domini optimos ſequuntur,
Vt ſunt pectore candido, integella
Vt ſunt mente, animum ut gerunt benignum,
Vt ſunt iudicio ſeuero, & acri;
Caſtigatior, elegantiorq́;
Factus inde, Beatulus ualere
Reſcribe ad ſocios, ut erubeſcant,
Queis tantum uetitum eſt politionum.

Theodoro Gaza defuncto.

Roma olim abſtulerat Graiæ decus omne Mineruæ
Siue opus ingenio, ſiue opus arte foret
Gaza autem Argiuæ Clariſsima Gloria gentis
Reddiderat Patriæ nunc ſpolia illa ſuæ.
Dumq́; pari Auſoniæ conatu conſulit, & dum
Muſarum & linguæ Dux utriusq; uiget,
Sublatus fato traxit ſecum omnia, & uno hoc
Spes Italum, & Graium Fama cadente, cadunt.

Ad Auguſtum Valdum Patauinum

Quid Diuum, atque hominum fidem ſubinde
Inclamans odioſius fatigas
Conqueſtus ſine præmijs Labores
Muſarum innumeros perire nobis
Nil auguſte tui memor Platonis,
Vt qui hæc præmia digniora Muſis
Et terram magis æſtimes Olympo
Eſt uirtus precium ſibi, appetenda
Pro ſe ſe ipſa, nec indiget caducis
Quæ uulgus bona ducit, hæc ſupremus
Aeterno ordine Iuppiter ſuiſmet
Diſcreuit digitis Polum, atq; Terram:
Hinc Corpusq;, animumq;, & alligauit
Hunc cœlo, illud humi, ſimulq; legem
Manſuram ſtatuit. Neque hic caduca
Neque illud ſupera appetat, neque unquam
Qui contra auſus erit Beatus eſto.
Quare hoc ſtet tibi, qui alterum expetiuit
Sit contentus eo, qui utrunque poſcat
Is Diuum, atque hominum incitabit iram.

Ad Iulium. II. P. Max. de Io. Franc. Roboreo Nepote eius diſputante.

Iuli, Maxime Pontifex, benigno
Cui fœlicia ſiderum fauore
Cedunt omnia, & hoc tibi addiderunt
Fata, uni tibi debita, ut uidemus,
Quod ſeruare modum elegantiamq;

Non tantum ſtudia hæc politiora
Verum illa aſperiora, & exoleta
Iamdudum incipiunt, nouumq; leges
Noſtro oſtendere ſeculo nitorem
Nempe in Roboreo tuo Nepote
Franciſco, iuuene optime Erudito;
Quem legum laqueos modo explicantem
Mirata opſtupuit diſerta Roma;
Quem ſi mollia fata, teq; ſeruant
Vt felix erit, ut Beata Roma
Quæ per te imperium augeat, per illum
Doctrinam, & ſapientiam reſumat.

Hyacinthum ad Literarum ſtudia adhortatur.

Cur ita, cur auro fugitas Hyacinthe ligari
Quo ſine ſplendori gratia nulla tuo eſt?
Nanq; niſi in loculis Muſarum conderis, ingens
Ille nitor paruo tempore fuſcus erit.
Quem Nebulæ obducent tetræ, rubigo Maligna
Exedet, & nulli poſtmodo pulcher eris.
Quod ſi te Muſa precioſo incluſerit auro,
Accreſcet docta ſummus ab arte nitor.
Nec populi digitos, ſed Regum orrnare Coronas
Atque Deum poteris frontibus ire decus.

μία ψυχῆ δύο σώματα.

Vnam Animam, & Corpus geminum qui dixit Amorē
Ore uno geminas uult animare Tubas
Sed Pietas, & uera Patrum ſapientia certam

Edocet eſſe animam, Corpori utrique ſuam.
Nec Paritas facit ulla, uel omnis ὁμοιομερεία
Vt, duo quæ numero ſint, ea in unum abeant.
Nec te adeo, rerum quæ fertur ὁμουσία, fallat
Ignem igni ut iungat quis, uel aquam det aquæ
Verum Animam inuenias Animæ ceu glutine quodam
Coniungi. Id quotiens oribus ora premas.
Ergo nota una poteſt dictum emendare Platonis
Nempe ubi ſcriptũ olim σώματα; fac σόματα.

Petrum Donatum Auogarum
Veronen. ſalutat.

Et ſi tempore deſtituta longo
Sis mi Pieri, quam ualere iuſſi
Addictus ſtudio ſeueriori
Qui cum nec tibi conuenit, nec illi
Tecum; ah non adeo feras grauate
Vt nolis quoniam ſemel repulſa es,
Luſura in ueterem redire Scænam,
Tantiſper rogo donec Auogaro
Dicas nomine de meo Salutem,
Cuius ingenium, eruditioq́;
Non ſolum mihi at omnibus Poetis
Quot quot Caſtalijs rigantur undis
Magna innotuerit celebritate.
Hunc noſti uideo, & libenter ora
Obducta horridulo ſitu polires
Sed nil proficis, uſque & uſque inhæret
Neglecti Nota pertinax nitoris

Vtcunque, I tamen, I, benignitate
Freta eius facili, nec obrigeſce
Tantiſper rogo, donec Auogaro
Dicas nomine de meo Salutem.

Exultat Actio Sincero
Viſo ex facie.

O fauſtos hodie meos ocellos
Queis tantum licuit uidere pulchri
Vt nunc ſubſiliuntq́;, geſtiuntq́;
Vt cordi, utque Animo, intimæ ut medullæ
Spargunt illecebras petulciores
Queis demum licuit Videre amatam
Illam illam faciem optimi Poetæ
Acti, qui Italicum melos poliuit,
Acti, qui columen chelys latinæ
Qui ſummum decus Attici eſt Leporis.
O Fauſtos hodie meos ocellos.

Pro quodam ſub Amynthæ nomine.

Phœbe ego quem ſtipula puerum reſonare docebam
Inter oues, inter fortia terga Boues.
Nunc calamos auſus cera coniungere plures
Capripedem docta prouocat arte Deum.
Ille indignatus criſpata Nare ſuperbit,
Et iuuenem telis obijcit inuidiæ.
Ergo omnes unum Paſtores dentibus atris
Dilacerant, ut ouem turba odioſa Lupi.
At licet ille tua fortis uirtute reſiſtat
Attamen, ah numero ſcilicet obruitur.

Phœbe tuum defende decus, tua pignora Amyntham
   Et iuuenem impuris Eripe de manibus.
Fige age, fige atras colubras iuſtiſsime Pœan
   Diſpereatq; tua liuida turba manu.
Tunc tibi de Vitulæ fuſum ceruice cruorem
   Lætus odoratis ſparget Iola focis.

De Valdeſio Hiſpano.

Dis, iuuenis, pulcher qui ſit, niſi prorſus & Amens
   Sit, nunquam is gentis iure Beatus erit,
Dis, iuuenis, pulcher fuerat Valdeſius, Amens
   Si foret egregium, conſpicuumq; putat.
Stultitia ergo omnes longe ut ſuperaret, ab alta
   Turri, ſponte ſua Præcipitatus obit.
Hoc eſt quod memorant omnes, pulchrum eſſe, decorũq;
   Extremum inſigni Morte notare diem.
Hiſpanis uix ante ſuis qui cognitus ibat;
   Romæ omni, orbi omni nunc memorandus erit

De imagine Iulij. II. P. M.

Quo quo tam trepidus fugis Viator,
   Ac ſi te Furiæ'ue, Gorgones'ue
   Aut acer Baſiliſcus inſequantur?
   Non hic Iulius, at figura Iulij eſt.

Ad Petrum Curſium Carpinetanum.

Iraſcor tibi ualde amice Curſi
   Sis carus licet, & bonus Sodalis
   Iraſcor tamen, & mereris iram
   Nam te cur adeant mei Libelli,
   Si quales ueniunt mihi remittis?

Aut es inuidus, aut es imperitus,
Qui nolis'ue, ſcias'ue inelegantes
Emendare ſeuerius libellos.
Sed nec inuidus es, nec imperitus
Verum amas nimium, hoc quoque improbandum.
Faceſſas age, qui timens Parentem
In Natos facilem, uereris illos
Caſtigare. ſed inquies putas'ne
Eoſdem inſcie liberos, Libroſq́;?
At qui hoc accipe, Liberos, Libroſq́;
Cui toti placeant nihil placere.
Cui pars diſpliceat placere totos.

Ad Io. Claudium Marcellum.

Conueniunt omnes dolitum Marcelle, quod ille
Diues obit; quo, Tu, ſoſpite Pauper eras.
Verum ego gratatum uenio, quod Patruus ille
Diues obit, Cuius funere Diues eris.

In Funginum Magiſtratum.

Quem Prætorem hodie ſubito emicuiſſe uidetis
Mirum aggrauato ut Capite ſic accreuerit,
An tanti Nox una caput quæ demat, & addat?
Idem iſte Prœtor nanq; heri Rhetor fuit,

Reſponſum Antiſtitis Auari ad
Clientem querulum.

Sum Dominus quid enim quiſquam de lege queratur,
Quam mihi, quamq́; ſibi ſanxit, habetq́; ratam.
Eſto mihi Dominus blanda præce ſæpe rogabas.
Obſequor ecce tibi, quottidie DO MINVS.

Amatorium.

Sperabam ardorem mea Daphnia tollere demum
Te mihi cernendi copia ſiqua foret.
Copia facta mihi, uideo te mane, ſaluto
Veſpere, per totum Conſpicor uſque diem:.
Nil tamen ignis edax miſero de more remittit
Sed magis in uenis ſæuit, & ardet Amor.
Scilicet appoſitis ſtipulis incendia creſcunt,
Inq́; oculos flamma hæc proſilit ex oculis.

Δισυχία.

Prœualidus medium cultro per Guttur adacto
Procubuit ſubita cede Iuuencus humi.
Dumq́; animam exhalat, ſurgitq́;, ruitq́; uiciſſim
Abrupit funem, quo relegatus erat.
Suppoſitumq́; cadens Lanionem eliſit, ubi ille
Lubricus effuſo in ſanguine conciderat.
Quantus hic in media ſi decertaſſet harena,
Qui Percuſſorem mortuus interimat

Iocoſum.

Oſcula poſco, meis tu libas auribus aures,
Noſtra tuis tundens tempora temporibus
Oſcula ab ore puto ueniant, non oſcula dicas
Hæc igitur, dicas ſcilicet Auriculas.

In ſtatuas Coritianas Sanſouini opus.

Quum tot ubique habeas ſpirantia ſaxa, tabellas
Aeraq́; ; Vita quibus ni ſit, ineſſe putes.
Cur tantum tria ducta uno de Marmore ſigna
Anna Auia, & Mater uirgo, Puerq́; Deus.

Ingenia

Ingenia incendunt hominum ſtimulantq́; Poetas
Quot Roma,atq; ingens ambitus orbis habet.
Nimirum uis hæc delubri à Numine fuſa eſt,
Scilicet eſt tanti ſacrum habuiſſe locum ;
Namque Auguſtini ingenium, & facundia, & ardens
Illa adeo pietas , atque amor ille ſacer
Hanc mentem inſpirant cœli de uertice, uirtus
Vnde hominum, unde Deum non moriatur honos ,
Sic Coriti æternas ſic Sanſouinus honorem
Tu, quod ea ære tuo feceris, ille manu.

In Eaſdem.

Fruſtra ſuſpicis Otioſa Turba
Fruſtra aurem tribus admoues figuris
Annæ , Filioloq́; , Filiæq́;
Sunt hæc Marmora , quæ loqui arbitraris ,
Donum Coritij , Arsq́; Sanſouini .

In Eaſdem.

En hic Blanditias auiti Amoris ,
Et cum blanditijs preces uerendæ
Nymphæ , quæ populum , Patresq́; Nato
Commendare uidetur , & labores
Romæ congemere , & dolere acerbos.
Vt nos marmoreos piumq́; , faſq́;
Non admittere protinus queruntur,
Vt noſtri miſeretq́; & hunc , & illas .
O Vox , o Numeri , o beata Verba
Sed quæ non licet auribus profanis
Audiri , Audierint Pij , Probiq́; .

Eſtote procul improbi, impijq;.

Ad Iulium. II. P. M.

Præſul es, unde trium capiti acceſſere repente
Litterularum Apices, nuper enim exul eras.

Ad Petrum Melinum.

Romulei certant lepido certamine Vates
Nominis ecqua uiget congrua cauſa tui.
Nam qui ex te norunt manare Poetica Mella
Mellinum à merito nomen id eſſe uolunt.
Atque alij malunt Correpta parte Melinum
Dicere, Pegaſeum quot Melos ore canis.
Sis quodcunque uelis nullo diſcrimine amandus
Seu mihi Mellinus ſiue Melinus eris.
Omnia Congruerint. Tanta dulcedine carmen
Pangis, & oranti ſpargis ab ore Melos.

Ad Nic. Abſtemium de Roma relicta

Ecquid Nicoleos moratur ille
Ille Abſtemius optimus ſodalis
Votum ſoluere pro ſuo ſodali
Quem ſaluum ſciat eſſe, quem reliquit
Mari in fluctiſono tumultuantem,
Infida in rate, peierantiori
In Ponto, ſiquidem miſer ſecabat
Fracto remigio, rudente trito,
Clauo deficiente, uelo adeſo
Vndarum ſatis, & nihil ſecundo
Vento fretus, ut ergo fortis ille
Ille Pierius tuus ſodalis

Audax, ſtrenuus, impiger, feroxq;
Ponto ſe ueluti è carina Vlyſſes,
Sponte credidit, & fauente Ponto
Sinu Parthenopes receptus, olim
Tabentes reficit ſupinus artus,
Indulget genio, omnium laborum
Oblitus, ſuper omnia hoc Beatus,
Quod in ſpem medium retexit unguem.

In tres. Iulij. I I. Proceres Domeſticos

Eiectus unus eſt: Patrum edicto graui
Ferro necatus alter uſqueadeo impius
Tertius utrique par ademptus inedia eſt.
Nam iure, ui, uel ſponte male obeunt mali.

Ad Andream Maroneum

Olim erat in precio ingenium exercere canendo
Principibus Terræ, Præſidibusq; Poli.
Nemo etenim Vatum tunc non donatus abibat,
Vt canerent alij, ne canerent aly
Nunc alia ſtudijs cauſa inſudare neceſſum eſt.
Atque olei, & chartæ perdere quantum habeas.
Docte Maro. Vt ſi quid poſsis donare Beatis
Comiter accipiant, cætera non rapiant.

Ad Petr. Melinum,

Meline quis hanc impudentiam ferat?
Vicinitate nominis
Scortum impudicum, & deuium meam, meam
Se iactat eſſe Daphniam,
Quam tu mearum conſcius rerum diu

Fruſtra laboras noſcere.
Proh proh Deorum, *proh fides mortalium*
Quis eſſe ait ſe Daphniam?
Sic ſtella ceu ſit Stellio *turpis tumet*,
Sic Aſpis *eſſe* Iaſpidem.
Inepta *ſic ſe* Muſca *iactat* Muſicam,
Et Glauca *ſe* Glaucopida

In Helliconem Malignum,

Mortalium quod Hellico *nullum putat*
Probum eſſe, uel peritum, & omnes comparat
Scopis ſolutis, ſiue quid ſit Vilius
Seu litterarum ſtudia, ſeu negotia
Priuata, publicáue ſequantur. Hunc *putes*
Malum hominẽ, & improbum, Immo *iuſtũ, nã facit*
Recte hoc, probeq́;, & Talionis *nomine*
Paria rependit. Nam *quis eſt* Mortalium,
Si de Hullicone *ſermo habetur uſpiam.*
Qui bene loquatur, æſtimet, uel ſentiat.

De Anguillina Petrei Aſpri
Amica.

Infelix genus omnium ferarum
Et Cicur genus omne amoris ergò
Nec tantum hinc rabidi æſtuant Leones,
Galliq́;, *Accipitresq́;*, Paſſeresq́;
Sed Cornu *ipſe* Caper Caprum *laceſſit*,
Sed roſtro ipſa patrem impetit Columba
Omnes de Coitu *ferocientes*.
Anguilla unica in hoc Beata *uiuit*

Quæ prurigine concitata, ſe ſe
Si Petræ atterat, eleuat furorem.

Ad Leonem. X. P. M.

Quando occaſio uenerit libenter
De te Valleriane promerebor,
De te, & de Patruo tuo integello
Vt dixti Leo Pontifex, per omnem
Terrarum, & Maris ambitum Tabellas
Dimiſi, ut quibus illa deliteſcat
Reſcirem latebris, ut huc pararem
Hanc ductare precando, & obſecrando.
Ni locus precibus meis pateret
Adiuuante neceſsitate dura.
Illam ui traherem. Attulere at omnes
Ne fruſtra Pater optime, hanc per orbem
Pergam exquirere, Nuſquam ea eſt locorum
Ni pugno lateat tuo, quis ergo
Quis tantum auſit, ut Herculis uerenda
De manu uelit inuolare Clauam
Ni ſponte innuerit'ue, ceſſerit'ue.

Ad Siluium Laurelium.

Nunc demum uſque ſuperbiant ocelli
Queis uidi Melitenq́;, Ianthidenq́;
Obtutus Meliten meos ferentem
Cum riſu, ſed Ianthiden fugacem.
Vt tot præteream meos Sodales
Caros, unanimesq́;, candidosq́;
Læti ergo & merito beati ocelli

Queis demum datur id quod appetebant
Tam dulcis animaſq; , ſpirituſq;
Hauſtu ſugere tam famelicoſo
Poſt incommoda mille, quæ dederunt
Montes Allobrogum , & uiæ moleſtæ.
O felicia cordis , o beata
Receptacula , ſanguiniſq; fontes
Dulci hoc ſanguine, & hoc Lepore amœno
Intincta, oblita, faſcinata , At , o , ſi
O contantius , hæſitantiuſq;
Detur auribus hoc amice Silui
Sermone omnium, & omnium facetis,
Argutiſq; iocis frui , ut repente
Pulſa Barbarie , infacetijs q́; ,
Fiam totus Amor , Leporq́; totus.

Amatorium.

Sidera ſunt oculi, frons eſt Aurora in amica ;
Quam pereo, Labra Mel, Ambroſia ipſa Genæ
Si me reſpiciat, ſi non, ſunt fulmina ocelli,
Frons tenebræ, Labra fel, Taxus amara Genæ.

Ad Oct. Roſcium Bonon.

Vnde hæc improbitas Octaui, & dira libido
Vllo unquam ſtudio ne ſatur eſſe queas.
Muſicus, Aſtrologus, numeroſæ menſor Arenæ
Facta hominum , & mundi uimq; , Deumq; doces.
Sanctarum ut taceam tam magna uolumina legum
Quæ perlecta ſemel percipis, atque tenes.
Scis punctis ſignare manus , & ab igne ciere

Dæmonas,& certis æra beáre notis,
Quin etiam rebus non aſpernandus agendis
Lingua es in urbe potens, & foris enſe ferox.
Auſus & imperium Romæ affectare, niſi ipſa
Maieſtas tanti Compatris obſtiterit.
Verum hæc,ſeu magnum ingenium, ſeu ſidera ſuadēt
Ipſa eadem, quibus eſt ſummus in orbe Leo.
Iam fuerint toleranda ; uno quod menſe Poeta
Prodieris ſuperat prodigij omne genus.

In Maximum, Prætorem.

Quod non audita decernis parte,uidendum eſt ;
Aequus utrum iudex Maxime ſis, an Equus.

Ex Hadriani Cornetani ſcommate
In Soderini Auaritiam.

De Soderini Cardinalis Aedibus.
Productus ad Leonta Cattellacius
Homo puſillus, tenuis, oſſa ſcilicet
Cui ſola pelli conuoluta cerneres.
Venter tamen ualens, qui ut enormiſſimæ
Voracitatis ederet ſpectaculum
Ita eſt iocatus Drammatis præludio,
Centum Oua cruda deuorauit, quattuor
Mazas trilibres dulciarias, Decem
Patinas omaſi, e uictima teſtacea.
Sex pondo panes addidit, ſed ebibit
Vini octo tantum Corſici ſextarios.
Profeſſus hoc ſibi eſſe pro ientaculo
Leonte, & Aula, & omnibus mirantibus.

Tum Cardinalis Hadrianus Bellulus;
Quippe in leui re qualibet facetulus
Mirarer inquit id ego magis, ubi domo
De Soderina quiſpiam exiret ſatur.

In Sex. Propertij antiquum caput.

Ergo hæc illa boni facies ueneranda Propertij
Illa oculis facies ſemper amanda meis.
At non artificum ingenio, aut mortalibus auſis
Facta hæc effigies, munus opusq; Deum eſt.
Siue Amor hanc, ſiue alma Venus, ſeu docta Minerua
Rarum à Vulcano pignus amoris habent.
Qua ſuper, ut quondam de Malo(ita dictat Apollo)
Certauere diu Cypria, Pallas, Amor.
Aſt modus eſt pugnæ impoſitus Ioue iudice tandem,
Si rarum hoc Vates Fuſcus haberet opus.
Adſenſere igitur, neq; enim in Mortalibus ullus,
Cui tantum aſpirent Cypria, Pallas, Amor.

Amatorium.

Poſt meſſem mos eſt ſtipulam diſpergere in agros
Quæ cinis in flamma fiat, in imbre fimus.
Sum ſtipula ante oculos Dominæ, & ſiue igne peruſtus
Aruerim, liquidis tabuerim'ue genis
Vno eodemq; modo, ut tellus pingueſcit utriſque
Igne uel imbre, mea eſt Daphnia læta nece.

Amatorium.

Tempore ſperabam duros mollire Labores
Si uel pulchra minus, uel minus aſpra fores.
Tempore Marmaridum immanis cadit ira Leonum

Tempore fortis equus deſinit eſſe ferox.
At Tibi ſuccreſcit ſpecies creſcentibus annis,
Et mihi creſcit amor, creſcit ut ira tibi.
Nunquam igitur mihi finis erit, neq; meta laborum
Si nec habet feritas, nec tua forma modum.
Si magis ipſa places, quo grandior ingruit ætas,
Si quo pulchrior es, ſum magis ipſe miſer.

In Fabullum Inuidum.

Carmina adhuc fuerant nobis pauciſſima, cum me
Laudabas ac ſi ſpes Patriæ una forem.
Nunc opus auctum adeo eſt, multoq; uolumine creuit,
Et magis excultum, quàm puerile fuit.
Iudicium acceſſit cum ſuccreſcentibus annis,
Atque alìud melius me docet ipſa dies.
Cur autem uideor tibi dedidiciſſe Fabulle?
An quia non ita tunc inuidioſus eram?

Amatorium.

Ardorem cupiens meum leuare
Algentem Erydices manum fouebam
Hinc noua exilit repente flamma
In uolam, in digitos, & inde in artus
Proſerpens iecur arſit, & medullas.
Miremur fieri è gelu tot ignes,
Denſa e grandine fulmina emicare.
Et tamen gelida experimur unda
Calcem incendier, & ciere flammas.
Sic, Quicunque amat, urier paratus
Vel tacta niue fulmen excitabit.

De Perpetuando Archipræſbyteratu nouo
in Eccesia Bellunen. Ad Reueren=
diſſimum Iulium Card.
Mediceum.

Erexit Vrbe in patria nouam mea
Ornaret ut me, dignitatem Pontifex,
Soli Poteſtas cui fuit, Frater tuus
Leo, ſuaſu ſcilicet motus tuo.
Mihi hoc honoris unico tamen dedit
Sub lege, mecum extingueretur ut ſimul,
Nec poſtmodum quiſquam eſſet Archipræſbyter.
Agnoſco uero gratias magnas tibi
Iuli, O piorum Purpuratorum Decus;
Sed quamdiu & dum uixero, haud ultra mihi
Datum hunc honorem non placet, uerum ut loquar,
Nam Litterarum ad ſtudia qui ſe conferunt
(Forte unum id omnes fallimur) quod deputant
Se ſe eſſe uicturos, etiam ubi ſtamina
Abrupta ceſſent, quod mihi ſi det Deus,
Vel ſors, uel ardens in ſtudium id induſtria,
Poſt obitum ut iſta luce adhuc pergam frui,
Licet ſepultus; non ero Archipræſbyter?
Ne oblitteretur ergo munus Principis.
Vt dignitas Aeterna ſit decernite.

Ruffi Archiepiſcopi Coſentini Philomela
Auicula Tumulata.

Non mihi non Ruffo fuerint mea fata dolenda
Si mihi, ſi Ruffo, Mors mea, fama fuit.

Nam mihi pro meritis decus immortale paratum eſt,
Pro meritis Ruffo Laus ſua, parq́; decus.
Sic mea me tumulo Virtus decorauit, adeptus
Grati animi nomen Ruffus ab hoc tumulo.
Viuo ego nunc Muſis, quibus eſt comes additus ille
Et Vatum in linguis laus utriusq́; uiget.
Donec erunt Muſæ Philomenæ uita manebit,
Donec erunt Vatum Carmina, Ruffus erit.

Horologium.

Dinumerare oras ſtudium eſt laudabile, nempe ut
Frugi aliquod quoquo tempore fiat opus.
Sed niſi conſtiterit quid quælibet afferat hora,
Damnum, neſcire hanc prætcrijſſe, leue eſt.

Bergomatibus.

Amœna ſalue Bergomum, ſitu pulchra
Venuſta, delectabilis; Salubriq́;
Cælo, & Virettis undecunque iucunda,
Paßim irrigata fertiles aquis campos;
Hortis, ſegetibusq́;, & beata uinetis.
Quod ni mihi una dura ſis, & aduerſa
Dum litibus me affligis; & forum, freta afligis
Dolis, & inficiationibus, uitas,
Non ulla te una Ciuitas magis clara
Ad ſidera ornatum erigat caput, quotquot
Celebres fuere urbes, ab Alpibus ſummis
Quæ ſpatia cingunt adeo lata Terrarum,
Ad uſque littus utriusq́; Neptuni,
Quod ſupra, & infra alluitur. Ipſe enim Phœbus,

Qui ſemper aßit Vatibus ſuis, omnes
Fidium apparatus in tuam explicet laudem,
Et reddat immortalem, & inferat cœlo
Nec Bellafinis, nec Beretta, nec Paßi
Fratres, nec Albanus, nec alius è primis
Nec decora Præſulum duo, Viri inſignes
Maior, minorq́; Lippomanus indignam
Vicem dolerent cari Amiculi; demum
Nec Saluiatus integerrimus Præſul.
Is litteratorum, atque Purpuratorum
Summum Decus, ſcelus improbaret hoc, quod ni
Hoc erubeſcas Bergomum, & uiros tales
Contempſeris mente excidens, Vale prorſus
Nec pulchra, nec uenuſta, nam nihil tota es.
Quæ iuſta Cœlum laudibus laceßiſſes,

In Bloſij Palladij Sympoſium, poſt
Romam Reſtitutam.

Viuimus en miſeræ poſt ſæua incendia Romæ,
Totq́; neces, peſtes, exitij omne genus
Relliquiæ immanis Germani, immitis Iberi
Viuimus, & nondum funditus occidimus.
Extinctas ſiquidem Bloſius nunc ſuſcitat aras,
Inſtauratq́; tuos docta Minerua choros.
Iam licet ingenijs ſe attollere, ſiqua iacebant,
Amiſſæ ut uideant lætitiæ eſſe locum.
Nam parat is doctis Conuiuia læta Poetis,
Et iubet omnem Epulis his procul eſſe luem.
Gaudiaq́; & riſus, dulcesq́; inuitat amores,

Et Genium, & Citharas, atque ſalem, atq; iocos,
At uos manſuras æternum hic figite ſedes
Et Venus, & Veneris delicioſa cohors.
Læta charis, Bacchusq; hilaris, formoſus Apollo,
Et, poſitis alis, pulcher Atlantiades

Laur. Puccius Card. ad Poſteros.

Ne me infœlicem Mortales dicite, quiſquis
Vel minimum ingenio, pectore, mente, uales.
Seu uitam inſpicias & ſancte, & puriter actam,
Seu noſtra cunctis commoda facta manu.
Seu conſulta Patrum, ſeu leges, iuraq;, peſſum
Subſidio noris non abiiſſe meo.
Seu totiens noſtra adiuta eſt Reſpublica ſumptu
Priuatusq; operam Principis exhibui.
Quod ſi ſola Deis bonitas nos æquat & aſtris,
Me mea ſupra homines me benefacta beant:
Adde meam tantum effigiem mutaſſe figuram
Deq; Sene in Iuuenem tranſiliiſſe nouum.
Perq; manus titulos caro tribuiſſe Nepoti,
Inclyta qui noſtræ proroget acta Domus.
Ergo qui noſtra doleat de morte, dolebit
Phœnicem, nato ſe renouante, mori.

Ad Alexandrum Medicem, Florentiæ Ducem. De bono Principe.

Quæ te legendo, Principem ut præſtes bonum
Docere poßint ſcripta Alexander cupis.
Dicam duabus nil moratus, uoculis,
Quæ Regem eum putant, regere qui ſe ſciat.

Hoc primum, & hoc ſecundum, & hoc eſt ultimum.
Nam quem iuuabit, qui ſibi eſt inutilis?
Exinde poſco perlegas quæ Principes
Malos nefandis execrationibus
Amoliuntur, perditos Mezentios,
Turpes Nerones, Iulianos impios
Sullasq; ſanguinarios, Antonios
Stultos, & his eſt ſiquid impotentius,
Vt quæ legenti diſplicere noueris,
Eadem ſuper te poſſe dici abhorreas.
Nam qui potentem laudibus colunt uirm,
Non qualis Is ſit porro tradit quiſpiam,
Sed qualis eſſe debeat, talem canunt.
Vafri, catiq; . uſque adeo atrox periculum eſt
Aperire nudam ueritatem Regibus.
Verum hinc, & illinc qualis eſſe quæritas
Diſces, potenti ut excitatus Numine.
Hinc ſæpe quod non audeat quis proloqui
Videre, & obſeruare dabitur; proprium
Quo facere tibi poßis, & uti æque ac tuo.
Pelle improbos, ſceleſtos, atq; ſubdolos.
Nunquam timento te tui, at timeant tibi.
Tunc mi eſto Dux, Rex, imperatorq; optimus

Amatorium.

Quid mibi, qđ me ita ames, qđ amari es certa qđ ultro
Baſiolum hic, illic ferre parata mibi es.
Si me, ſi te oculi obſeruarint quattuor; inde
Dura anus, hinc triſtis ſerua, ſeuera nimis.

Quæ tibi ut argus ſemper inhærent, ſcilicet ut non
Sit mihi, nec tibi fas ex animo uti oculis.
Horum oculi lucem non ſunt à lumine adepti
Stellarum. Ignem atro de phlegethonte trahunt.
Vſque adeo, quoſquos ſemel inſpexere, tenebris
Obſcurant, cæco peruoluuntq; chao.
Atq; hos, atq; tuos perdunt. ſed nos quid agemus?
Lux mea uti uideam, tu quoque uti uideas.
Audendũ. Erue ab hijs duo, et eruã ego hinc duo; ita ho (ſtes
Aggrediamur. Amor uimq;, animũq; dabit
Quid mage terrificum eſt ſæuo inclamante Leone
Cum fremit; & cauda terga, uterumq; quatit.
Hic tamen obiectu tenuis ſtupefactus Amictus
Lanigera quauis mollior eſt pecude.
Audendum. Tentare licet quæcunque uetat lex
Vt Viuas, ut ſis Liber, ut Imperites.

Nelphi Taruiſini fatum miſerabile.

Nelphus Euganei decus
Hem certaminis occidit;
Qui tot robora militum
Strauerat modo fortium,
Victor conto & equo ferox,
Miles inſuperabilis,
Membris quiſquam igitur ſuis
Fidat? impenetrabilis
Sit licet Gladio, Phrygem
Qualem fama canit Cygnum;
Quem genu, & clypeo obrutum

Acer Aeacides necat.
Verſus in tot imagines
In Suem, in Colubrum, in Canem
Vt Periclymenus neci
Iam uicinus erat, fuga
Subdola Herculeas manus
Eludebat, at illius
Telo deniq; concidit,
Poſtquam ſe Aetherij Iouis
Demutarat in Alitem.
Milo fortis & impiger
Viribus perijt ſuis
Robori ut bifido manus
Abdidit Temerarias
In prædam expoſitus feris.
Hic malo perijt dolo,
Cui Papauere Caſſida
Tincta eſt ſomnifero. Mori
Cuius fortis & inclyta
Virtus non poterat uigil.
Noſtra ſpes ubi ſiſtitur?
Parca qua ſubeat uiam
Nouit, omnia ut auferat.
Cuncta deniq; eunt ſuis
Fata caſibus obuia;
Sole qui fuerat nouo
Summus, occiduo in loca
Peſſum corruit infima.

Ad Integerrimum Torquatum Clariſſimi
Bembi. F.

Quid o quid tibi gratulantur omnes
Torquate? An iuuat eſſe Purpurati
Nunc Gnatum Patris? o inane uulgus
Atque idem inſipiens, & infacetum
Si adiungi decus hinc tibi arbitratur,
Qui tua ſatis indole enitebas.
O mage inſipiens, mage infacetum
Si patri putat huic tuo ex rubenti
Tantillum decus additum Galero
Qui ſuo ſatis inclytus uigore
Dat non accipit unde ſit Beatus.
Quod ſi cui libeat bene ominari
Age hanc dicite Purpuram beatam,
Quæ tantum induerit ſuperba Sidus.

Ad Nep. ſuum Nicolaum
Choraulum.

Nepos Choraule quæris hoſce quid dies
Octo decemq; fecerim.
Dum te peregre opella conduxit fori
Collimitandis finibus.
Futurum amatis alpium colonibus
Fauori, & uſui tibi,
Ego antequam diſcederes iam occeperam
Ringi, oſcitare, horreſcere
Mox leniori febre, & inde acerrima
Decem hos laboraui Dies

Sed abſque (quis hoc crederet) moleſtia
Me uiſitante Sontio.
Cuius Choraule talis eſt ſuauitas
Sermonis, & tantus lepos,
Vt, quo fruaris homine, ſeu facetias
Seu dicta promat ſeria,
Præſtaret ægrotare menſe quolibet,
Vel quinque, uel ſeptem dies.

Ad Iulium Aldionium Bellunen.
Medicum præſtantem.

Iuli Aldionia in domo futurus
Et Laus, & decus, auſus occupare
Impubis Cathedras uetuſtiorum,
Vnde & fulgura, & ignium nitores
Torqueres, animosq; iuniorum
Explicans Aphoriſmicas latebras
In lucem ex adytis tenebricoſis
Claro lumine fretus euocares.
Deinde aggreſſus atrocium laborum
Debellare acies, ſtatim Sorores
Quæ rerum arbitria omnium adminiſtrant,
Signo uix dato ad arma, terruiſti.
Sed cur quæſierim quid hic, quid illic,
Pulchre feceris, & morer fateri
Quid mi præſtiteris Benignus, ultra
Spem omnem, atq; fidem. o bene auſpicatum
Cui tu uix opera trium dierum
Ceſſantem Podagram, indomabilem, acrem

Tam belle, & ſapienter expuliſti.
Reclamantibus, abnegantibusq́;
Voce una omnibus, Vllum in orbe noſtro
Impactum hoc ſemel artubus uenenum
Poſſe elidere. Quando penſa id Vni,
Ius fatalia tempori dederunt.
Verum in me experimenta profitentur
Colum, ſtamina, forcipeśue diras
Nullum numen habere; ubi iuuetur
Quis Iuli ingenio, arte, cura, opellis.

Petri Marij Gradenici Liberalitas.

Principibus quondam Naturæ lege dabantur
Omnia, quæ fuerant optima cuiq; domi.
Quod ſi aliquē opprimeret Paupertas dura, Po (tēti
Quas daret, è tenui flumine prompſit aquas.
Nos quoq; Præfecto debemus quidquid opimū,
Pingue, bonum, pulchrū quisq; parare queat.
Omnia tu a nobis miſſa auerſaris, ut is qui
Splendidus erga omnes unicus eſſe uelis.
Nosq; ita ab officio deſiſtere cogis, ut unus
Liber eas, omnes æs alienum habeant.
Petre Mari quænā improbitas te mittere cunctis
Optima quæq;, tibi tu nihil accipias?

In Stertinij ſtatuam.

Hæc eſt imago Rhetoris Stertinij
Quin non imago, uerus eſt Stertinius
Qui morte conſecutus eſt hoc muneris
Vt uerus eſſet, quem putaramus, lapis.

AD IO. CORNELIVM FANTINI Clariſs. F. Epigrammata Græca, olim a Pierio latina facta de=poſcentem.

Quid me Iane iubes ſtudium puerile, tot annos
Poſthabitum, immemorem nunc renouare Senem.
Scilicet antiquos tibi uis me promere luſus,
Et data Atheneæ Romula plectra Lyræ.
Hæc etenim tibi erant cordi memini, & mihi cordi
Illud idem, noram quod placuiſſe tibi.
Multa quidem tunc uerſa mihi pede libera ab omni
Multa etiam iniectis undiq; Compedibus.
Nec ſatis interdum Græcis inſiſtere uerbis;
Sæpe etiam contra ludere luſus erat.
Sed iuueni illa quidem uix allatura decorem
Nunc forte opprobrio, ſi repetantur, erunt.
Quid rogo quæ ſurgit nunc ætas aurea dicet?
Nam noſtra argento uix numeranda fuit.
Veſtra quid, in ueras Flammata Academia laudes;
Quæ patrocinio nunc uiget aucta tuo?
Cum nos uilia quædam, & inepta paraſſe uidebunt
Ipſi Auro, Gemmis, Murice conſpicui.
Verum olim hæc, olim perierunt ludicra nobis,
Scilicet ætati nunc magis apta tuæ
Eſto, datum Vetulis equitare in harundine Graijs,
Cenſura tamen hoc non licet Auſonia:
Sed puerum eſſe mihi tam grandi ætate uetat quis?
Ante annos partes ſi Senis ipſe rapis.

Quare age, quod tanto ſtudio me poſcis, habeto.
Inſanire licet uindice Amicitia.

Antipatri Theſſali.

Polypus æquorea porrectus caute iacebat,
Sicabatq; udos Sole iuuante pedes
Nondum erat aſsimilis petræ color. Hunc Iouis ales
Intuita e nebulis protinus arripuit.
Implicita at tricis infelix mergitur undis,
Præda itaq;, & uita eluſus uterque ſua eſt.

Luciani.

Fundus Achæmenidæ fueram prius, inde Menippi,
Inde alium, atque alium mox Dominum accipiam.
Credebat ſeſe poſſeſſorem ille, putatq;
Nunc alius. Demum Sors me habet una ſuum.

Iſidori Geodoti

Gynnicus ut cepit Polypum proiecit in herbas,
Nempe timens cirris implicuiſſe pedes.
Incidit in leporem porrò hic ibi forte iacentem:
Ah modo qui rapida effugerat ora canum.
Fortunæ hij luſus, capitur iam emiſſus, & is qui
Iam captiuus erat, mancipium ipſe facit
Gynnichus ergo mari piſcem conceſsit habendum,
Qui leporem uitæ præmia reddiderat.

Tullij Gemini.

Improbus, omniuorusq; ſorex, qui nullius amens
Decipulæ trepidus morte lucella parat.
Neruiloquam Phœbi chordam corroſerat, illa
Contracta eliſit guttura prenſa feri.

Quid Phœbi certos arcus miramur, in hoſtes
Cuius certa etiam torqueat arma Chelys.

Zelotæ. ad Vict. Fauſtum.

Quorſum me a uentis radicitus extirpatam
Pinum, iterum uentis credere Fauſte paras?
An quæ fixa ſolo ſum uiſa Aquılonibus impar
Gurgite in infido obſiſtere poſſe putas?
Me uenti iam odere, mari non utile lignum,
In terra quæ ſum paſſa uices Pelagi

In laudem Io. Aurelij Augurelli
De nouem Lyricis.

Præter rotundi uim fluentem Pindari
Antiqua olores octo habebat Græcia,
Suaui canentem Barbito Simonidem
Et perſonantem molle Bacchyliden lyra
Anacreonta uoce perſuaſoria
Captantem Homeri dulce Steſichorum melos
Sparſum cruore Lesbium Tyrannico,
Sapphusq́; pecten alterum Lesbi decus
Alcmana tenero præferendum carmine
Laſciuiore floridum uerſu Ibycum
Quorum ſepultis inclytis laboribus
Vno Augurello, quem uidet, legit, colit
Cohors latina fido, & acri examine
Vetuſtiorum damna habunde penſitat.

ἄδηλον.

Quot quot mariti ſunt, tot ſe eſſe naufragos
Fatentur omnes, & maritantur tamen.

Palladæ.

Gnatonum Pater es aurum, Gnatuſq; laborum
Teq; habuiſſe timor, non habuiſſe dolor.

Additum.

Sit procul ergo dolor, procul & timor. O ego uiuam
Te ſine lætius, & tutius, ergo uale.

Luciani.

Tota breuis uita eſt bené agenti; at praua ſequenti
Vnica nox æui tempora longa refert.

Meleagri.

Ardentem ex utero Semeles lauere Lyeum
Naides extincto fulminis igne ſacri
Cum Nymphis igitur tractabilis. at ſine Nymphis
Candenti rurſus fulmine Corripitur.

Menecratis.

Dum ſenium abſiſtit ſenium exoptamus, ubi aſsit
Angimur, accepto an nomen amabilius?

Menecratis.

Igne ex Iliaco, teliſq; hoſtilibus Heros
Aeneas referens pondera cara patrem
Argiuis, miſereſcite, ait; Sene præda retracto
Parua erit, at Nato maxima ut extulerit.

Zenodoti.

Exculptum ad fontes quis conſecrauit Amorem
Ignem hunc forte ratus poſſe perire in aquis?

Zenodoto reſpondet.

Propter aquas flammæ Dominum non fixit amorem:
Extingui hos ignes quod putet ullus aquis,

Sed quia uiſceribus ſuccenſis unda ab ocellis
Liquitur, eſtq́; ſimul flammæ & aquæ Dominus.

Incerti.

Omnia ſunt riſus, puluis, nihil; omnia quæ ſunt
Ex *hijs ſunt igitur quæ rationis egent.*

Reſponſum Seruatoris.

Bonum omne do petentibus
Simulq́; non petentibus
Malum, neque id petentibus.

In *Oribaſij librum de arte medica.*

Qui liber hic auro radians, oſtroq́; decorus?
Debitus hic Dio *cultus oribaſio.*
Immortalem artem cuius cum ferre nequiret
Abiecit totiens ſtamina Parca *furens.*

Stratonis.

Curabat Capito *uitiatum lumina* Chryſen,
Qui ſtadijs turrim cerneret octo procul.
Atque hominem a ſtadio, Biſſenis Ortyga *ab ulnis,*
Exiguum binis pædiculum a ſpithamis
Nunc urbem a ſtadio uix uno proſpicit, & uix
Lucentem noctu per duo plethra Pharon.
A palmo uix cernit Equum, *quo uiſa* Coturnix
Tramite, uix magnus Struthius *excipitur*
Quem Capito *ulterius ſi curet, uix* Elephantum
Tantum animal digito proximus aſpiciet.

Mimnermi.

Tute animum exhilara. Ciues nam omnino loquaces
Vulgo te dicent ille malum, ille probum.

Viuendum.

Vtendum eſt ætate, cito pede labitur ætas.
Hædus heri mollis cras Caper hirtus erit

Luciani de prudentia.

Conſilium utilius lento ut pede fertur, at ardens
Præcepsq; ponè pœnitentiam trahit.

Clytemneſtra ab Oreſte
Iugulanda.

Quoquo machæram diriges?
Vtero, an mamillis? Is tulit
Te, nutrierunt alteræ.

Palladæ, duobus infantibus ſimul
editis, & ſtatim
extinctis.

Prognata Grammatico, elocata nuptui
Inauſpicato patris infauſti omine
Maremq; fæmellamq;, neutrumq; edidit.

Pro explicatione Ioci.

Prognata Grammatico Nurus
Vno maremq; & fæminam
Partu edidit ſtatim perit
Vterq;, Mater clamitans
Neutrum inquit hoc erit genus.

Dionyſii Tarſenſis
Tumulus.

Si cubat hic quiſnam ſine floris honore requiras
Tarſenſem hic Tumulus me Dionyſium habet.

Ter uiginti annos uixi qui cælibe uita
Feciſſetq; utinam ſic pater ipſe etiam.

Palladæ.

Fœminea eſt ſors tota odioſa, duæ tamen horæ
In Thalamo una iuuat, in tumulo una beat.

Vel

Fœmina tota odium eſt, horis tamen illa duabus
Commoda. Concubitus hæc erit, illa obitus.

Leonidæ.

Quærens edaci corpori uagus cibum
Claudum ferebat cæcus illi fænerans
Pedes, ab illo fæneratus lumina.
Quid non egeſtas dura mortales docet?

Platonis.

Aſtra inter colit aſtra Aſter meus, o mihi detur
Cœlum eſſe, ut te oculis pluribus aſpiciam

Vel

Stella meus Stellis decus additus, opto ego cœlum
Eſſe, oculis ut te pluribus intuear.

Eiuſdem.

Olim inter uiuos fulgebas Lucifer, Heſper
Morte obita fulges nunc apud exanimos.

Iuliani.

Dum ſerta Texo nactus
Inter roſas amorem
Hunc pinnulis prehenſum
Merſi in falerna, moxq;
Omnem ebibi liquentem

Cui nunc meos per artus
Laſciuulo & petulco
Titillat uda pinna

Luciani

Si properanter edis, ſi lente curris, adhortor
Vt pedibus cænes, ut ſtadium ore ineas.

Demodoci, ut in uulgatis exemplaribus.

Hoc quoque Demodoci dictum. Chij mali, at illud
Non ita uti dicas Hic malus, ille minus
Praui omnes inquam; Proclean ſi dempſeris unum
Et tamen idem etiam Chijus eſt Procleas.

Vt uero apud Strabonem

Hoc quoq; Phocilydæ dictum Lerij mali, at illud
Non ita, uti dicas hic malus, ille minus.
Praui omnes inquam, Procleam ſi dempſeris unum;
Attamen idem etiamnum eſt Procleas Lerius

Aeſchiliæ in Dominationem.

Catulum Leonis alere in urbe non iuuat.
Magis cauendum ne Leonem nutrias;
Quem qui educarit, eius & mores ferat.

In Nemeſeos effigiem

Vna manus cubitum prætendit, & altera frenum
Illa modum ſerua, Hæc admonet, os cohibe.

Lucilij.

Omnia ut hiſtoria eſt ſaltaſti Marce, ſed unum
Miror, & id magnum præteritum eſſe tibi;
Nam Nioben ſaltans lapides imitatus inertes,

Mox Capanea, ad humum Marce repente ruis.
Aſtute at nimium in Canace. Nam *cum enſis adeſſet*
Viuus abis Scæna. Non *id ut hiſtoria eſt.*
In *horas iure ſuo.* F. G. H. I.
Horæ ſeueris quatuor negotijs
Sunt ſubtrahendæ, uel Catone Vindice
Quas ſi notare more graium litteris
Velis latinis ſexta nil, & ſeptima
Aliud monet, niſi, ut Fruare, & Gaudeas
Octaua, nonaq;. Hilaritatibus, & Iocis.
Apollinarij.
Nil mouet, abſenti quod quis mihi detrahat; ille
Me male habet, præſens qui mea facta probat.
In Stratophontem Pugilem.
Poſt uiginti annos, Ithaci in ſua tecta recepti
Aeuo agnouit iners effigiem catulus.
Quattuor at Stratophon certaſti ceſtibus horas;
Ignorantq; canes te, ſimul & Populus.
Quod ſi etiam in ſpeculo faciem conſpexeris iſtam,
Iuratus dices, non ego ſum Stratophon.
Palladæ.
Filum habes, qui eſt alter amor, Venus altera coniux
Es faber. ut merito Claudus utroq; pede es.
Poliani in fæneratorem.
Tam diues auri diſce cur pauperrimam
Vitam trahas. namq; omnia
Das Fænori, hinc ſit ut habeas ſemper nihil
Alius ut habeat plurimum

In Podagram.

Membrifrago, e Baccho, & de membrifraga Cyteræa
Filia progenita eſt Membrifraga hæc Podagra.

Muſonii Philoſophi.

Si cum labore quidpiam recte egeris
Labor recedit, recte factum permanet
Quod ſi iocoſe nequiter quid egeris
Abit uoluptas, turpe factum permanet

Incerti.

Sunt Gratiæ tres, tu tribus ſuperaddita;
Vt nempe poßit Gratia eſſe gratiis

Ad idem in Leuces laudem.

Tres priſci charitas canunt Poetæ
Atq; unam Venerem, & nouem Camœnas
At Leuce Charis eſt, Venus, Camœna.
Ergo hæ quattuor, hæ duæ, hæ decem ſunt.

Philodemi ad Xantippem. Nos uero
ad Flauiam.

Pomum ego; quiq; tibi dat me, te deperit. audin'
Flauia. marceſcam nempe ego, tuq; etiam.

Sophoclis de pecuniæ tormento.

Integrum ad nummos hominem ne dixeris ullum,
Quendam adimo, is quis ſit, nondum etiam uideo.

Ad Idem.

Vir qui reſiſtat integer pecuniæ
Ignotus eſt adhuc mihi:
Ni forte quidam ſit, is quis nam ſiet
Videre non dum eſt obuium.

In amorem difficilem.

Fames amorem ſedat, hæc ſi non ualet
Sedare, tempus eleuabit optime,
Præſtare tempus ni queat, laqueus poteſt.

Hipponactis, *Aurum non ſupprimendum.*

Siquis Domi *recondat* Auri *plurimum*
Ficusq́; paucas, Comparetq́; *ſeruulos*
Duos *ue, tris ue, iudicabit illico*
Auro *domi præſtare ficum plurimo.*

Nicoſtrati, *in* Garrulitatem.

Loqui. *Si indeſinenter, multaq́;, & uelociter*
Prudentiam indicaret, utiq; Hirundines
Fortaſſe *quàm nos ſapere dicantur magis.*

Ariſtophanis in Reipu. Turbatores.

Feciſti ut is, qui captat Anguillas, *agit* facit
Quieta *cum ſunt ſtagna uenatur nihil.*
Sed cænum ubi omnem illac, & hac ſubuerterit
Captura *magna eſt.* Tu *quoq; ubi perturbaueris.*
Hinc ciuitatem & inde, plurimum Capis.

Epicharmi in officia mutua

Næ manus manum fricabit
Da *quid, auferes quid.*

Sed enim illud uulgatum magis.

Manus manum digiti interim digitos lauant.

Nicander *de partu* Viperæ

Dij meliora tibi, ne tunc incautus apertis
In Triuijs, *cum forte acres* Mas *luridus atræ*
Coniugis euaſit dentes, & fulminis ictum

Vipereo occurras generi. Nanq; illa in apertas
Excipiens ſemen fauces, caput inde Mariti
Complexu in dulci abſcindit; mox damna parentis
Extincti fera progenies ulciſcitur, aluo
Materna abroſa, & catuli ſine Matre oriuntur
Sola etenim hæc animat fœtũ, reliquæ oua Colubræ
Per ſiluam excluduntq; fouentq; in Cortice prolem.

Philemonis. Edulia nimium extenuantia.

Atque per Iouem.

Innata petris obſoniola, capparin,
Thymumq;, & aſparagum, alia quoq; huiuſmodi
Quam uereor extenuatione præ nimia
Ne me Cadauer exanimum humi deſerant.

Pindari. pro uerſutia

Age age colore Polypi
Mentem apparatus optime
In urbe qua uelis mane.

Theognidis.

Mentem habeas quam multiporus dum cautibus hæret
Polypus, ijs uitreo corpore perſimilis.

Ad illud Antipatri De Platone. Nos de marmoreo eius capite apud Belli nos Venetijs.

Produxit Eſculapium mortalibus
Apollo, corpus ut foueret languidum
Dehinc Platonem protulit ſanctiſſimum
Animum ut foueret & beatum redderet;
Qui mox peractis lege nuptijs ſua

Aſcendit urbem quam ſibi conſtruxerat,
Et collocarat in pauimento Iouis,
Nobis relicta, quam uides, imagine.

Antiquiſſima Athenis inſcriptio
ſuper Ficu.

Hic quondam Hoſpitii Phytalus ſuſcepit honore
Legiferam Cererem, quæ molli cortice poma
Prima dedit, dixere ſacram mortalia ficum
Ora. genus Phytali decus hinc inſigne ſecutum eſt.

In Vitem; cuius hæc propemodum
eſt ſententia.

Quæ feritas? quis quis dona immatura Lyei
Ante diem e uitis palmite ſuſtulerat.
Labraq; perſtrictus uecors abiecit, ut eſſet
In pedibus trita uile putamen humo.
Huic pater inſtauret Lenæus digna Lycurgo
Quando ita naſcentem ſuſtulit Euphroſynen
Nanq; aliquis uino hoc hilaris cantaſſet, amaſſet,
Aut poterat curas dememiniſſe graues.

Nos uero Adoleſcente ætate Iocati
contra ita reſpondimus.

Macte animis, quisquis uinum hoc immite peroſus
Alliſit putri uile putamen humo.
Ramoſq;, & plantam totam ab radice recidit,
Atq; ita Gliſcentem ſuſtulit Aphroſynen
Nanq; aliquis poto hoc uino grauis, iſſet ad arma
Aut Decoris poterat dememiniſſe ſui.

GABRIEL IOLITVS LECTORIBVS.

ET *his etiam recentioribus addere collibuit Epigrammata uetera eiuſdem Pierij, multis locis ab eo recognita, ut in eodem officio iam tertium perſtaremus.*

PIERIVS VALERIANVS BOLZANIVS.

HIERONYMO DONATO PATRICIO VENETO PRAESTANTISS. S.

SOLENT *Veneti tui Donate præſtantiſſime, Quum ædificium aliquod Clodianum ſumptuoſius, comparant, Chij, uel Laconici, uel Numidici, uel cuiuſuis rariſſimam uerſicoloris, & pellucidi Marmoris cruſtam diligenter exſecare: quod maxime ſpectandum primis ſtatim foribus affigant. Horum ego ambitionem æmu-*

latus primitijs hiſce meis rariſſimum Viri alicu=ius celeberrimi nomen allinere quum deliberaſ=ſem: tu mihi ſtatim occurriſti Vir eminentiſſime: quem ex omnibus præcipuum deligerem, hoc ut ornamento libellum meum inſigniter honeſtarem, Quem uirtutibus omnibus ornatiſſimum excelle=re uno bonorum omnium præconio manifeſtiſſi=mum eſt, Quas qui ſigillatim commemorare, ad=mirari, & extollere uelit, non oporteat Theſea (uelut Iſocrates facit) inſerere. Tot undiq; præ=conia redundant: ut, quæ ſeligam, potius: quàm quæ inueniam, laborandum mihi ſit. Et ueluti quis ad iucundiſſima rerum plurimarum ſpectacu la profectus: quum multa ſe, quæ delectent, offe rant quo ſe potiſſimum oblectet; neſcit, omni=bus uero frui temporis anguſtia negat. Quin οὐ=δὲν εἷς ἐπαίνους ἀξίως ἀφικέσθαι δύνατο, di=ceret Demoſtenes. Sic unuſquiſq; omnia, quæ apud te ſunt generoſa, commemoraturus hæſitaret: ui=deretuŕq; tanquam adulterinus Aquilæ pullus con niuere, tantus à te ſplendor micantiſſimus efful=get. Siue quantum in philoſophia clareſcas intue=mur: ſiue quantum in Oratoria facultate præ=niteas admiramur. In qua tu uere tonitrus, tu fulgura ciere proculdubio uidearis. Sed quid Poe tices attingam laudem? quam utraque manu tibi peculiarem adeo feciſti, ut de principatu apud te facultas Oratoria, neque non Poetica decertet.

Quid præter hæc utriuſque muſices abſolutiſsima peritia? Quid conſultiſsima iuris prudentia? quid denique totius Encyclopædiæ *non incurioſa cognitio? Quid in* Patriæ *negotijs obeundis ſedulitas, perſeuerantia, felicitas? unde fit ut prudenter ſuſcepta tu plura feliciter confeceris, quam alij ſibi demandari quæſierint.* Hinc *honorificæ tot legationes* Hiſpanæ. Lyguſticæ. Inſubres. Gallicæ. Imperatoriæ. Pontificiæ. *Hinc tot foris* Magiſtratus *ampliſsimi.* Rauenna. Brixia Cremona. Ferraria: *& beata demum* Creta: *cuius incredibili omnium applauſu* Dux *nuper es deſignatus. Hinc tot domi honores honeſtiſsimi.* Tribunitia *poteſtas, Continentis præfectura,* Collegij *ſupremi ordo primarius: & plæraque id genus: ad quæ quotidie depoſceris enixiſsime: quorum amplitudinem uel ſingula declarare poſſunt.* Accedunt *his integritas, comitas, ſinceritas, iucunditas: & orationis denique lepiditas tuæ: Quæ omnia tam tua ſunt, quam alicuius ſingula. Quare conſtanter aſſeuerare poſsim, cæteros plerunque laudari ſolitos non quales ſint, Sed quales eſſe debeant: de te uero nihil præclare adeo dici poſſe: quod re longe præſtantius non exſuperes. Sedenim ad eam unam ſinceriſsimam humanitatem redeo: cui potiſsimum nunc innitor.* Lex *enim* Homerica Deorum Heroumq; *laudes a partibus celebrare:* Laudat *enim (ut ſcis)* Iunonem *ab ulnis, a pedibus*

Thetiden, a pedibus rurſum Achillem. Nos quoque Iuſtitia, temperantia, prudentia, fortitudineq́;, quibus maxime polles, omiſsis, eam tantum humanitatem amplectemur: Qua te omnibus tam benignum, tam facilem, tam affabilem offers: Qua me puerulum olim ineptiolas quaſdam acerbiores recitantem comiter audire dignabaris: oſculoq́; adhibito, ut pergerem, ſuadebas. Hac ego nunc fretus, temerarius forte ſupra quam par erat, libellum hunc meum tuo nomine decorare confiſus ſum: Quod boni ſpero conſules, æque atque ſummus ille Demoſtenes muliercula non eſt uoculam aſpernatus. Vale.

Venetijs Id. Auguſti. M. D. V.

IO. PIERII VALERIANI BOLZANII EPIGRAMMATA VETERA.

AD HIER. DONATVM V. CLARISS.

DONATO *cupis optimo* Libelle
Donari, *Eximium eligis* Patrcnum;
Qui præter generis decus ſuperbi,
Et *ſortis bona*; & *inclytos honores*
Ornatiſſimus undecunq; fulget.
Vates optimus: *optimus Senator*:
Orator ſimul optimus, *rotundo*
Doctorum celebrandus ore: *quicquid*
Mortalem licet aſſequi aſſecutus
Eſt feliciter, *ingeni relictis*
Humani numeris. *Deo propinquus*.
Idcirco reuerenter hunc adito.
Sed cautus tamen ibis ad clientis
Docti iudicium Tryphonis, *ante*
Quam tanti Domini manum fatiges.
Emunctus Trypho, & *abſolutus ille*
Ille eſt arbiter, *an ſuo patrono*:
Cuius tam ſtomachum ſcit: *ut ſuum met*
Donet te, *an procul exigat notatum*:
Qui ſi te nitido probet lapillo,
Donatus probet, & *probent Camenæ*.

Hermolai Barbari pictura.

Peregrine, Ciuis, Nate in urbe, & aduena
Quicunque adoras templa Muſarum ſacra:
Huc in beatæ, & ſi occupatus, Vrſulæ
Diuerte: cultum hinc a ſiniſtra ſuſpice,
Inter ſacratos hinc & inde Præſules,
In purpurata ueſte nobilem Virum.
Quid fronte prima iam ominaris maximum?
Viua hæc imago eſt Hermolai Barbari.
Aciem ſacraſti, ne profana uideris,
Candente felix ære lumen excute.

De Paulo. Canali

Iuppiter ad Muſas. dilectum oſtendite natum:
Quem merito ſuperum gens mea honore colat,
Confeſtim in medium prodit Muſa Attica. Paulum
Canalem oſtendit delicium Aonidum.
Hic meus eſt, Ethruſca refert, Romana repugnat.
Eſſe ſuum affirmans. Lis grauis orta deis,
Conſulitur Phœbus, placitum eſt audire canentem.
Is cecinit Græcus, Lydus, & Auſonius.
Tum Phœbus, non eſt, cuias ſit cernere: uerum
Ominor hunc fratrem, Iuppiter eſſe mihi,
Iuppiter huic. Verum; nam te ſupera alta colēte
Qui coleret terras, Phœbum alium genui.

De luminibus Daphniæ

Veſpertina meæ lumina Daphniæ
Reſplendent, rutilo ſidere ut Heſperus.

Matutina meæ lumina Daphniæ
Fulgent, ut nitida lampade Phoſphorus.
Opportuna meæ lumina Daphniæ
Demulcent, radijs Phœbus ut aureis,
Importuna meæ lumina Daphniæ
Icunt, ut celeris fulgura fulminis.
Nobis ergo meæ lumina Daphniæ
Sunt fulmen, Clarius, Phoſphorus, Heſperus.
Si fulmen penetret corda ferociter
Succis Phœbus adeſt auxiliaribus,
Mane aſpecta diem mi placidum exhibent:
Noctem uiſa ferunt ueſpere candidam.

Pontani Tumulus ad
Viatorem.

Scriptorum uenerabilis Magiſter
Pontanus cubat hic Viator: illum
Commentus bona uerba forte adores,
Ne fac: huic mala quin precare multa,
Omnem ut ſurripuit poetices uim;
Nam dum tam bene ſcribit, adq; amußim
Aequat omnia: perpolitq; ad unguem
Quauis arte: decoreq; abſolutus:
Secli terriculum fuit ſequentis,
Nemo ſcribere ut audeat Nepotum.

Viator.

Quin pacem huic, bona quin precare, libans
Thus: coſtum: uiolas: crocum ſepulcro:
Qui dum tam bene ſcribit, adq; Amußim.

Aequat omnia: perpolitq́; ad unguem
Quæ obſoleuerat ars: decorq́; recte
Scribendi: auſpicijs renidet huius:
Noſtra ætas Veteres ut æmulari
Et poßit ſimul: & ſimul præire.

Marullum in aqua moribun=
dum conſolatur.

Cur adeo fluctus contra conaris? in undis
Oppetijſſe horres cur Helicone ſatus?
Igneus ut gelido uigor extinguatur in amne
Forte times? at qui. ſæpe fit ignis, aqua
Non hoc, inquis, habet male me: quod miles, & acer
Sim, doleo: ſub aquis militem obire pudet.
Ah ne indigneris, miles licet impiger, aſtra
Hac peruulgata fortibus ire uia.
Hac pius Aeneas, & bello magnus, & armis,
Hac Romæ fertur Romulus ipſe pater.
Sfortia ſummus honos belli, inuictusq́; Robertus,
Hac, qua tu, ad ſuperos tranſiliere polos.
Debentur cœlo fortes: cœlo ignis, & aer,
Vndaq́; ſuppoſita eſt: infima terra tenet,
Scandenti à terra ad Cœlum ſtat limes in undis
Primus: age hac cœlum ſcande Marulle uia.

De Io. Sulpitio Verulano ad Camillum
Nob. Pata. Capiliſtam.

Quem tradas puero tuo legendum
Quæris Grammaticum Camille, Iuris
Prudentiſſime doctor utriuſque:

Frenato ut ualeat ſtilo, ut ſoluto
Vt compta, & lepida latinitate
Sit cultus, ſpecioſus, expolitus:
Petro Sulpitium dabis legendum:
Hunc diſcat, repetat, frequentet unum,
Huic ſermo grauis, elegans, latinus:
Huic ars perbreuis, erudita, fida:
Hic quantum ſatis eſt docet, moleſtis
Non ambagibus implicat legentem:
Non incondita, & exoleta quædam
Oſtentat. nitidiſſimus Magiſter
Scitu nobile quicquid eſt reponit.

De Iano *Parrhaſio*

Parrhaſius quantum picturæ contulit olim
Parrhaſius noſter contulit eloquio.
Ille fuit celebri deductus origine Phœbi;
Hic genus unde trahat, ſcripta diſerta monēt
Ille ſuos uelat tenebris ex arte labores;
Hic aperit clauſum quidquid erat tenebris.

Ad Bernardinum camuſium.

Dacnon Camuſi nugulas carpit meas:
Quas æmulatur ſedulo
Inſanit, aut eſt omnium uaferrimus:
Qui tam ſcienter deſipit.
Sed eſto carpat uſque, & uſq; ; dum illius
Nos laudet æmulatio.

Ad Bertutium *ſuperantium*

Quod celeri tibi ſæpe fides ſub pollice fracta eſt:

Siderei euenit Numinis inuidia,
Bertuti ſatis eſt phthongos æquare ſupernos,
Ne ſuperes cautum, & Dij uetuere, polos.

Ad Flamminium Viuum.

Hem quot nunc homines boni ferruntur:
Qui quum plurima ſcriptitent, utroque
Dicendi modulo pedeſtri, equeſtri:
Ipſo Iudicio tamen laborant:
Quod primum cauere eruditum oportet.
Sunt qui Iudicio ualent ſeuero
Verba & ſingula penſitent ad unguem:
Hijs dicas uideo eruditius nil.
At miror ualeas uidere nunquam
Horum uerſiculum'ue, epiſtolam'ue.
Theſauris ſed enim incubant repoſtis:
Mox cum funere litteras ſepulcro
Condunt immeritas. & omne nomen,
Raro Iuppiter uni utrunq; donat.
Quid cenſes bone Flammini expetendum?

Ad Egnatium Bap.

Incorrupta cohors iuuenciorum
Nec non ſobrius ordo grandioris
Aetatis, Veterum ſeuerus ordo
Defunctum modo Prunulum dolebant
Muſarum, atque Academiæ parentem:
Sed poſtquam rediuiuus in ſupernas
Auras prodijt, ob tuas Camœnas
Longe clarior, optima Sacerdos

Egnati Grauis eruditione,
Quantum uix alius ſit Italorum.
Cuius ſcripta decora per diſertas
Incaſura uolant manus, libenter
Emunctis quoque Naribus probanda.
Quis non uiuere Prunulum fatetur?
Aeterna aut potius die beatum?

Ad Daphniam

Quum te oculis uideo meo Daphnia, ſum Iouis ales,
Vt nequeam a grato ſole mouere oculos,
Dum moror obtutu, langueſcunt lumina, hebentq́;:
Vt Veſpertilio ferre aciem nequeo.
Luce tua interdum ſic gaudeo: ut auferar, atque
Vrar, uti circum lampada Papilio.
Mox Salamandra hærens oculis intentus in ipſis
Fio, ignisq́; tuus, me prope eunte, perit,
Nec Salamandra tamen fio, riget illa: ego in æſtu
Ardeo, ſolam atræ uim Salamandræ habeo.

In roſam Ant. Fragrantiani.

Fragrantiani quæ tegis manum Roſa,
Dum ſumma cœli contuetur ſemina
In appetentis ora ſponſæ hiantia
Delapſa, rerum tot nouatus edere:
Des, an receptes unde odorem, neſcio,
Si das, ab almo conſecuta es Phoſphoro,
Quem ſtrictiorem mane fundit ſpiritum:
Sed ore Phœbi, quem receptas, defluit,
Et ſummi odorem contrahit ſecum Iouis

Rerumq; carpit omnium fragrantiam:
Humana coniectura quas uis concipit:
Fragrantiano nomen unde eſt inditum.

Ad Io. Antonium
Maroſticanum

Doctrinæ mihi conſcius puſillæ.
Nomen PIERII: *quod abnuenti*
Doctorum indiderant mihi Cohortes
Nunquam admittere fiſus. abnegabam.
Sed poſtquam ex tabulis uetuſtiorum
Vatum perdidici Maroſticane,
Vt mutato habitu, profeßione.
Victu, & Nomine, ſæpius miniſter
Mutetur Geniusq;, Visq; cœli:
Cur: quod debueram uel impudenter
Vſurpare: datum omnium fauore
Audacter uerear meum tueri?

Ad Sodales Patauij philoſophantes.

O Felix torus. O beata menſa:
Quam tot ſuauiloqui beant Poetæ:
Quam tot Socratis æmuli frequentant.
Canalis, Citharæ decus ſupremum.
Cultus Nauiger, elegans, canorus.
Emunctus Trypho, perpolitus, acer.
Motenſis uehemens, & eruditus.
Exp romptus Maro, floridus, decorus,
Borges grandiloquus, uenuſtulusq;
Nardinus grauis, integer, ſeuerus,

Comis Lampridius, ſacetuluſq;
O felix torus, O beata menſa:
Verum ut ſit numero undecunque felix,
Muſarum numero decenter aucta,
Donec, quæ mereat, ſequatur umbra:
Nonum admittite nunc Valerianum.

In Zerbi medici cedem

Dum ſaciare pio fauces in ſanguine Turca
Ardet & expleri ſæuitia illa nequit
Perfidus allectum Zerbum iugulauit, & ictu
Sic uno etinxit millia multa hominum.

Ad roſinam

Es Roſa, ferſq; roſam roſea pro fronte ligatam
Indicium roſei uerticis ipſa roſa eſt.
Vnus odor flori, & fronti, color unus, & unus
Eſt decor, amborum Vita eadem, ut ſapias.

De Andreæ Maronis extemporalitate
ad Dantem. III. aligerum.

Opportunius ecquid eſſe Dante,
Aut quid commodius poteſt uideri?
Te inquam, te Aligero, optimo Poeta,
Et Ciue optimo, & optimo Patrono:
Quo Verona diu beata uiuat.
Tu nunqum Aureolum petis receſſum,
Quin tecum Aoniæ ſimul puellæ,
Quin tecum Aonij ſimul Poetæ
Concedant, & Apollinis ſupellex.
Deprompta propria penu tot affers,

Atque hæc qualia Iuppiter ſupreme,
Deprompta alterius penu tot affers,
Atque hæc qualia Iuppiter benigne,
Vt addis mihi nunc mei Maronis
Tam ſuaues Epigrammatum lepores:
Qui lectus placuit tibi, & relectus.
Quid ſi illum audieris: uelut Sodales
Octo audiuimus optimum Sodalem,
Nos audiuimus: audit hunc & omnis.
Doctorum manus in dies, canentem
Mille ex tempore carmina erudita:
Quis nil ſit lutulentum, inexpolitum:
Nil abſurdum, & inane, nil hiulcum.
Tanquam Virgilij mora: & labore:
Tanquam tempore culta ſub nouenni,
Tunc tu pollice utroque, tunc Maronis
Affirmes bene nomini euenire:
Quando quod Veteri abfuit, ſed unum,
Prælage Nouus hic Maro rependat.

Bernardi Rubrij Epiſcopi munus.

Quis me puniceo colore ueſtit?
A' collo incipiens manus ad uſque,
A' mento incipiens pedes ad uſque,
Muſarum chorus: & chorus laborum,
Sic ſic nox uigilata ſic quieſcit:
Sic nunc auſpice Rubrio Poetis
Curtas utile ſit ſecare noctes:
Ex quarum tenebris color reſultat:

Qui cœli ſuperat decus ſereni.

PRO*lixitatem non incongruam*
Hendeca*ſyllabis.*

Pontani Hende*caſyllabi notantur:*
Vt qui nil habeant Catullianum;
Vt qui luxurient nimis, licenter
Centenis quoque uerſibus redundent,
Si legem inſpicias ſacram Platonis,
Funebres Querimoniæ quaternis
Sunto uerſiculis. Sed ut Philetas
Sed ut Callimachus, Propertiusq́;:
Nec non Albius, atque Naſo, Voti
Senſum hoc carmine compotem attulerunt,
Accreuit numerus, decor, uoluptas.
Vt incultus ager prius uirenti
Frugum e gramine ſat, ſuperq́; habebat;
Vt mox impoſita eſt ſeges, nec una,
Mox interſita Vitium propago,
Infoſſa & Pirus omnis, omnibusq́;
Altæ marginibus Nuces obumbrant,
Iam cenſum domino aggerat, petendus,
Non tantum pecori, ut prius, ſed ipſis
Iumentis, Auibus, Viris, Deisq́;,
Sic olim Hendecaſyllabi: Catullus
Quos princeps decorat: breues fuerunt:
Poſtquam cognita Vis, leporq́; in illis,
Indultum ingenio eſt, patentiori
Decurſum ſpatio, & procaciori

Laſciuitum animo. Quid inuidendum.
Vt Conuiuæ aliquid ſapit palato,
Id adponere pleniore Quadra.

Matth. Albinum & Nic. Angelicum
Sodales alloquitur.

Albine, Angelice Vnici Sodales.
Ambo culti animo probo, & modeſto,
Ambo ſimplicitate liberali,
Ambo moribus optimis decori:
Vos hic caræ animæ, ſeueriori
Addictæ Sophiæ, grauem Mineruam
Feruenti ſtudio coletis, inde
Solamen genitoribus cupitum,
Et uobis decus, & perenne nomen,
Atque ingens mihi gaudium daturi
Me Mons Aureus auocat, petulcas
Ad Phœbi choreas, leuesq; nugas:
Quando non licet, id ita appetenti,
Vobiſcum Sophiam ſequi beatam,
Aduerſante Neceßitate dura.
Ergo inglorius inter otioſos
Verſatus Satyros, Chorosq; agreſtes
Erumnas ſtudio meas inani
Flebo illic, meditabor, & reponam
Vos noſtræ memores Sodalitatis,
Si ſincera animi fides probati
Incorrupta manet, iocoſa nulla
Nulla & ſeria uerba conferetis

Campagnæ

Campagnæ lepida accinente Muſa,
Quæ non accipiant Valērianum,
Nam: qui uere amat, is procul repoſto
Abſit corpore quo magis, magiſq;
Præſens mente aderit magis magiſq;.

Ant. Meribarbum ad
Muſas reuocat.

Tu ne igitur ſacrum linques Meribarbe uigorē,
Ingenij extinguens fulgura clara tui?
Ille igitur nitidus dicendi candor abibit?
Et ſuauis Lydi carminis ille decor?
Illa igitur tantos amittet Morula faſtus,
Morula carminibus nobilitata tuis.
Omnia ſurripient damnoſa uolumina Legum:
Quæ tot ab inceptis ſurripuere bonis.
Incultas querimur noſtri cur temporis artes,
Libera ſi ingenijs nulla relicta uia eſt.
Hic petet extremos Arabas, Helicone relicto:
Ille Caledonias raptus adibit aquas,
Hic Citharis ad fœda cadet clyſteria miſsis:
Speq; auri totiens Aurea uena perit.
Improba ſic magnis ſitis hæc conatibus obſtat,
Nec datur accepti Sideris orſa ſequi,
Tu tamen, inuito nonnunquam Patre, licebit.
Clam, quæ te ſequitur gloria, reſpicias.
Sæpius horridulis chartis defeſſus, amicos
Pieridum cantus, plectraq; amœna petas.

In argonauticos Egnatij
Commentarios.

Qum nauigarunt Theſſali primum Duces
Ignota. Ponti littora, & ditem Cytam:
Vix attulerunt inde uellus unicum,
Argiua quicquid conſequi potuit ratis,
Nunc orbe toto claſſe uiſo, & cognito
Et multa uectant uellera, & multas opes:
Quales dat unda Rubri, & Indici maris,
Arabsq; felix, & beata perſia
Vnguenta Nardi, balſamiq; hediſmata
Quicquid uoluptas delicata congerit,
Gemnas, odores, uniones, thus, ebur:
Et quidquid æris æſtimatur plurimi
Quæq; uſq; ab imis proferuntur inſulis:
Quarum pedes tenduntur ad noſtros pedes.
Has aſſequuntur nunc opes, lætiſſimi:
Egnatiana quos Carina uexerit.

In Pauli canalis obitum.

Ingentem italiæ cladem Fortuna pararat
Horrida tormentis, igneq;, & enſe furens
Sed primi poſtquam fruſtra ceſſere tumultus.
Canduit, & maius pectore mouit opus.
Torua itaq; Euganeas deflexit lumina ad undas:
Plurima qua Adriacis Inſula ſurgit aquis,
Hic uidet Aonio Canalem milite Paulum

Palmam omnem e Muſis aſſeruiſſe ſibi,
Nec mora, quin Græci et Solymi, nomenq; latinũ
Tam lata Pauli ſub dicione forent.
Tum ſecum. Veneti populis dant iura ſubactis,
Iura quoque ingenijs, eloquioq; dabunt?
Hoc ſaltē prohibere licet: ſimul improba Paulum
Excipit. hæc uicit, cedite iam Veneti.
Namq; aucto Terræ Imperio, amiſiſtis in uno
Atticum. Idumeum, Romuleumq; decus.

Ad Fran. Philomuſum.

Si nequis Philomuſe nos adire,
Diſtentus ſtudio negotioſo:
Dum Rhetor nitidiſſimus latinum
Veronam eloquium doces amœnam.
Te noſtri fluuij Altiles adibunt,
Nam quoſdam tibi Gammaros paraui:
Qui antrorſum ueluti ambulant, retrorſum
Veloces redeunt, pauore abacti.
Octonis pedibus, rubente teſta,
Binis brachiolis, minacibusq;:
Et qui forcipibus caput minutum
Dentatis bene muniunt. fouentq;,
Turba eſt maſcula grandiore Chela
Contra fœminæ grandiore cauda,
Atque hic nobilis arctiore Chela,
Atque hic nobilis arctiore cauda,
Scin' quo prorſus honore cenſeantur?

Si Pepo fluidam relaxet aluum,
His uis ſiſtere largius citatam,
Ad morſum rabidæ Canis medentur
Atque ad Vipereos medentur ictus,
Scin' doctis rabidas Canes nocere?
Scin' doctis quoque Viperas nocere?
Nos, inquis, ſtudijs uacamus? ergo
Cura eſt, & ſtomachi, & cerebri habenda;
Hi ſemper ſtomachum, caputq; lædunt.
Id forſan reliqui. Aureis in undis
Quidquid naſcitur: utile. & ſalubre eſt.

Ad Aug. Donatum
Hieronymi. F.

Donate amice: qui diſertæ Pallados
Cultor Quirinam, & Atticam Muſam colis
Nixus paternis firmiter ueſtigijs
Vt qui potenti ſtirpe cedis nemini,
Sic eloquenti dote cedas nemini,
Vrbanus ille Patruus carus mihi;
In me educando qui uicem Patris gerit,
Cliens Parentis perſtitit ſemper tui,
Tuusq; ſemper illius fautor Parens:
Nos æmulari par eorum ſemitam:
Ideoq; iure hæreditario, licet
Vterq; uiuat, ſitq; uicturus diu,
Tu me Clientem, ego te Patronum poſtulo,

Bertutium Superantium ad philo-
ſophiam adhortatur.

Incipit oppoſitam pedibus qui repere molem,
Eximio ſuperat grande labore iugum,
Vt tenet Aereï placidiſsima culmina montis,
Languida felici membra quiete leuat,
Paſtus amariciem rigidæ radicis acerbam,
Molliculi glutit dulcia mella Faui,
Hoc Sophiæ aſperioris iter Superantule; pergas
Dummodo, poſt fellis pocula nectar habes,

Ad Battum Antiquarium.

Quod non Hiſtorias remotiores,
Non incognita uerba, & exoleta,
Non ſenſa ex penitisſimis figuris:
Quæ uix Delius eruat Natator
In noſtro facilis ſeram libello,
Sed quæ quottidianus uſus affert:
Sed quæ temporibus Terentianis,
Sed quæ temporibus Maronianis,
Atque infra placitum legi parumper,
Eneruem, & uietum exigis libellum:
Oſtentaſq; tuum, aſſeriſq; ſenſa,
Quæ non explicet Oedipus tenere,
Cæcia impenetrabilem Magiſtro,
Euandri uetus idioma habentem;
Sic neruum, & ualidas habere uires:

Heracleitus ita aſper: & Lycophron,
Nec non Pheſtiadæ Cutis Poetæ
Erras Batte nimis diſertus, erras:
Vt dicam tibi dicta Sobriorum
Quo quis doctior, eruditiorq́;,
Hoc emunctior eſt, apertiorq́;:
Qualis Tullius, & Maro, & Tibullus,
Sed quo infantior, imperitiorq́;:
Hoc obſcurior, exoletiorq́; eſt:
Qualis tu, & ſimiles tibi inuenuſto,

Ad Aluiſium Phoſcarin,
Nicolai F.

Summorum Aluiſi proles generoſa Parentum,
Phoſcareoq́; etiam nobilitata Duce:
Vt taceã Illuſtrẽq; patrẽ, illuſtreſq́; propinquos
Diuitijs, rebus, faſcibus, ingenijs.
Incrementa tuis maioribus ampla daturus
Surgis honorato conſpiciende loco:
Quando tibi celebres Iuueni elargitur honores
Patria grata: Viro qualia danda forent,
Perge igitur, quo te Virtus uocat inclyta felix
Accreſcantq́; Seni ſingula pro meritis.

De Io. Bap. Scytha. Feltr.

Qui linguæ columen fuit Latinæ,
Præſtans ingenio, diſertus ore,
Quæris, cur Scytha dictitatus eſſet?
Exponam breuibus, nitere cultum
Peligni eloquium diſertioris,

Eiuſdem facilem modis auenam,
Diuinum ingenij boni uigorem,
Illi ſobria turba iudicauit
Doctorum: ſimul omnibus, Poetæ
Perſuaſum eſt animam ſacri nouatam.
Verum: quum Scythica ſepultus ora
Naſo olim fuerit, probatus hæres,
Illinc ceu rediuiuus aduolaſſet,
Nomen de Scythia Scythæ recepit:

Cæciliæ Battaliæ Caſus, ad Chriſtophorum Trottum eius fratrem.

Stat uetus, et longũ ſine tecto expoſta per æuum
Trotte domus, bellis depopulata feris.
Cæcilia hic tibi cara Soror tabulata pererrat
Dum malefida, aucto pignore iam grauior:
Ceßit putre ſolum pedibus, tabulæq; labantes:
Hæc ruit: et peſſum fœmina ad Vſque cadit.
Embryon ecce locis ſe ſe exporrexit in imis
Suſtinuitq; pius tam graue matris onus.
Qualis erit: matura Viro ſi acceſſerit ætas:
Qui cepit, neque adhuc editus, eſſe pius?

Ad Io. Gemmoſum Bellunen.

Pro ſtrena illepidos tibi dicaram
Quoſdam uerſiculos, nec elegantes:
Tu tot Aureolos mihi dediſti
Gemmoſe æquiperande Pollioni:

Et, pergam modo, plura polliceris.
Hoc Glaucum ſuperas, quod ille ferrum
Donati precium recepit auri,
Tu chartas recipis leues, inanes,
Glaucus ſtultitia fuit furenti,
Tu miti pietate liberalis:
Hunc cauſis ſuperas duabus ergo,
Quod nil accipis, & ſcienter offers.

Cupido Fontanus in Ortis Illuſtriſ.
Iſabellæ Mant. Princ.

A qua hæc; perenni quæ redundat flumine?
Non eſt, ut ominare, uenis eruta:
Non fiſtulatim ductus humor penſilis:
Non per meatus lympha ſubterraneos
Emiſſa plumbo proſilit foratili.
Non ſpiritali pulſa folle excluditur
Sed ex Amantum lacrymis: quas improbus
Paſcit Cupido: manat unda Lugubris.

Ad Virg. Zauariſium.

Intra tempora noſtra ſi leporem
Noſtris carminibus ſat approbatum
Adſcribas bone Virgili: erubeſcam,
Deparci mihi conſcius uigoris:
Ne dum carmina te feram ſuperbus
Antiquis mea comparare chartis,
Tali Hector licet ore glorioſus
Laudari uelit. Eſt enim beatum
Laudatorum hominum ore habere laudem,

Tam me non tamen approbes amanter:
Quem Næuus cruciat maligne inuſtus,
Verum laus iugulat data immerenti.

Sidera non fallacia.

Caſurum ab alto Præſulem quendam Magus
Cœli peritus dixerat
Ille, ut caueret, infimam partem domus
Deſcendit: & totum diem
Humi iacebat, irritas demum ratus
Vitare Siderum minas:
Sed ecce ſero nuntius crepuſculo
Epiſcopatu hunc rettulit
Fuiſſe truſum. Tum miſer clamans ait,
Cecidiſſe non poteram altius.

Ad Tryphonem Dalmatam.

Plutinum celebras Agreſtianum,
Laudans nobilium genus parentum,
Laudans ingenium Attico, & Latino
Excultum eloquio, atque dignitatem
Vultus eximiam, ualenſq; pectus:
Prudentem, facilem, pium, modeſtum
Virtutis nitidum inclytæ ſacellum,
Demum dotibus omnibus decorum,
Et centum iuuenem artibus rotundum;
Quid tanta accumulas Trypho: tot uno
Verbo claudere ſi potes uenuſte?
Eſt Ditiſſimus, hoc ſatis ſuperq; eſt.

In Odor. Fran. Perſicini.
C.Bellun.obitum.

Perſice docte iaces, Muſis quid fiet amœnis,
Te ſolitis duro tempore habere patrem?
Quis tam feruenti Vates ſermone focillet,
Muneribusq́; datis excitet ingenia;
Quis tam erit auxilio patriæ; tã gratus amicis?
Quis modus in magnis rebus habendus erit?
Proh dolor. O populi fatum lacrymabile noſtri,
Fulgebas patriæ tu decus omne tuæ,
Tu tamen ætheriam felix elatus in aulam,
Exigis ingenij præmia larga tui.
Nos laceri crines tundemus pectora palmis.
Queſti iacturæ triſtia damna grauis,
Sicq́; diu penitus noſtris infixe medullis
Quo licet in terris nomine, uiuus eris.

Ad Io. Bapt. Rhamnuſium.

Rhamnuſi ſocium meorum ocelle
Qui cum Antenoris olim in urbe, totos
Dies ducere candidos Solebam
A Sole exoriente ad occidentem
Cur te uiſere nunc mihi negatum?
Poſt tot ſecla peracta, & inchoata
Quem paßim Adriacæ per urbis undas,
Et paßim Pataui per urbis ædes
Tanto quæſierim labore, & æſtu.
Ardens cernere te, & tuum uidere
Dnlcem Filiolum optime eruditum,

Præſtantem ingenio, elegantiaq́;
Scribendi numero modo hoc, modo illo
Supra Aetatis Adoream peritum.
Quod ni te cito detur oſculari
De me actum male; nam repente totus
Præ deſiderio tui liqueſcam

De Scazonte ad Leonar. Cauaſycum
Nepotem.

Sonora uerba, non hiulca; ſciſſuris
Prima, ſecunda, tertia'ue Coniunctis
Sunt claudicantum dignitas ïamborum.
Sedes Iambo huic quinta ſemper offertur
Secūda, quartaq́;, ni Tribrachus eam poſcat.
Quintæ dederunt ſcripta nulla ſpondeum
Si ſcripta Vatum uolueris receptorum
Catulli, Horati, aut Virgili, quibus tantum
Debere Muſæ Gloriantur, & Phœbus;
Ineruditi quod frequenter uſurpant.
Audere ſtultis ut lubet dato, & duris
Qui lege nulla Victitant, age impuros
Caue Cauaſyce hos, feram uelut peſtem
Semper ſecutus optimos Poetarum;
Epheſtionis audias graues iras
Audere nimium qui Hipponacta proclamat
Faceſſere, & ualere quem ferus iuſsit.

Danieli Barbaro. P. V.
Ouum Dactylicum
θεοχριτικῶς.

Sacram
Bar ba ri
Th e ſpia des
Cigite frontem
Floribus omnibus
Oebalijs, Paphijs,
Laurigeriſq; Coronis.
Nā ferit hic bene Barbiton
Suauiſonis modulaminibus
Egregijs adeo, ut data uobis
Huic rear aurea plectra ſororibus
Aonium ue dedit puero melos
Et citharam bonus addit Apollo
Indole captus, & ingenio,
Hunc Hederis igitur ſacris
Cingite protinus almæ
Pierides nouum
Poetam.

GABRIEL IOLITVS LECTORIBVS.

IN Beatiſſima hac artis impreſſoriæ felicitate illud ſe ſe immiſcet incommodum, ut Mancipum negligentiam euitare poſſit nemo. Quare neceſſe eſt, manu ultima libris impoſita, totum opus recognoſcere, & errata, quæ alicuius momenti ſunt indicare, Atque ita fieri iuſſimus, minimis quibusq; præteritis, Ea tatum quæ ſententiam turbarent, ad Paginarum & uerſuum numerum ſubnotari. Erit uero primi Numeri Nota, Paginarum, ſecundi uerſuum. b. uerſæ paginæ Signum. Sed, quod maxime premebat, illud in primis admonendum fuit, pagina. 21. quod græce ſcriptum ex Plutarcho ſumptum, corrigi debere, ἐγκατευθέντας ὅταν.

In latinis uero. char. 5. b. uerſu. 8. ſtudiũ Ortorum.
Ibidem, uerſu. 10. ſemperq; placebunt.
char. 6. uerſ. ult. Tectumq;, laremq;.
char. 6. b. uer. 24. nixa ſemel truncis.
char. 7. b. uer. 15. paupere tecto.
char. 12. uer. 12. letali ſine diphthongo.
char. 16. uer. 19. totidem peperere legumina.
char. 17. b. uer. ult. De Principe nomen.
Eadem pagina bis, ſecula, abſque diphth.
char. 24. uer. 19. Italia & nondum.

char.24.b.uer.primo.Sultamus,fac Sultanus
char. 33. uer. 10. celebraret cantibus.
char. 35. b. uer. 9. Parendumq́; ſibi.
char. 40. uer. 4. Lampridiusq́;.
40. b. uer. 3. Commemorare pio.
42. uer. primo. FRANCISCVM.
42. b. uer. 25. Et fidei clypeo, &.
44. b. uer. 3. Nauifragamq́; cauet Syrtin.
53. uer. primo. Sine honore ſepulcri.
53. uer. 16. Dum genus exquirat.
Eodem uerſu. quod nulla priorum.
55. uer. 19. lancinat undis.
55. uer. 22. Subijciens oculis
55. b. uer. 22. Lacte mero exundans.
57. uer. primo. Tua numina noſcat.
57. b. uer. primo. Sic memorans.
60. b. uer. ult. Haud ulli reticenda.
61. b. uer. 9. Torquibus aureis.
63. b. uer. 7. & Triremis.
64. uer. 5. iam Criminoſis.
74. b. uer. ult. Viuam Seuerus.
76. uer. 9. Cælibem cum Diphth.
76. b. uer. 17. flumine Gens quidem,
80. b. uer. 14. Piliam ſenectam.
83. uer. 20. Gens ueſtra Athenis.
86. uer. 20. Cuius emolumento.
91. uer. 4. ſi mulcere animum uelint.
102. uer. 23. Regum ornare coronas.

103. uer. penult. At licet ille tua.
103. b. uer. 2. eripe de manibus.
104. uer. 22. idem iſte Prætor.
104. b. uer. 10. δυσυχία.
105. uer. 21. Commendare uidentur.
109. b. uer. 25. Philomela Auicula.
110. uer. 21. litibus me affligis
111. uer. 11. laudibus colunt uirum.
Ibidem uer. 20. Quod facere.
117. uer. 22. Filium habes, qui.
118. uer. 18. Aeſchili. In Dominationem.
118. Lucullij. fac Lucilij.
119. uer. 17. ubi perturbaueris.
119. b. uer. 15. Anguillas, facit;
122. b. uer. 13. mulierculæ non.
130. b. uer. 11. Nos, inquis, ſtudijs uacamus, (ergo.

REGISTRVM.

ABCDEFGHIKL MNOPQR.

Omnes ſunt quaterni.

Venetijs apud Gabrielem Iolitum de Ferrarijs, & Fratres.

M D L.

Venetijs apud Gabrielem Iolitum de Ferrarijs, & Fratres.

M D L.